

FEITEN EN COMMENTAREN OVER ALCOHOL EN DRUGS

108-ste jaargang no. 1

januari-februari 2008

Een nieuw jaar, een vernieuwd blad, dezelfde alcohol

Met dit eerste nummer van de jaargang 2008, krijgen onze vaste lezers een blad in handen dat er wat anders uitziet dan zij tot nu toe gewend waren. Ons blad heeft een nieuw gezicht gekregen, of in moderner spraakgebruik "heeft een face-lift ondergaan". Daar zijn verschillende redenen voor.

In de eerste plaats was de oude kop van het blad al 15 jaar onveranderd gebleven. Het werd dus tijd voor iets anders, en dan bij voorkeur iets van een wat modernere vormgeving. Aansluitend bij de huidige tendens naar het gebruik van afkortingen, hebben wij de afkorting van de naam van het blad prominent naar voren laten komen. Onder een kortere, pakkender naam is het gemakkelijker om bekendheid te verwerven (denk bijv. aan AD en NRC).

De tweede reden voor verandering ligt in het feit dat de ANGOB van een vereniging een stichting is geworden. De naam van de ANGOB voluit geschreven in de kop, kon dus niet meer. We zijn geen bond meer, maar een stichting: Stichting ANGOB. Dus moest het zwarte balkje in de kop een andere tekst krijgen. Ook vond het bestuur dat de overgang naar een stichting door een duidelijke verandering van het uiterlijk gemarkeerd diende te worden.

Hopelijk zullen de veranderingen ertoe bijdragen dat veel buitenstaanders begunstiger van de Stichting ANGOB willen worden.

Gebleven is de nadere aanduiding "Feiten en commentaren over alcohol en drugs". Die vlag dekt nog steeds de lading. Vóór 1993 luidde die aanduiding "maandblad over vraagstukken van alcohol en drugs". Dat riep de vraag op wanneer alcohol een vraagstuk wordt, en klonk nogal plechtstatig. "Feiten en commentaren . . ." is kort, duidelijk en zakelijk.

Gebleven zijn ook de redacteur en de medewerkers. De lezers kunnen in dit vernieuwde blad eenzelfde assortiment onderwerpen en eenzelfde visie verwachten als zij tot en met vorig jaar gewend waren.

Gebleven zijn ook de problemen die de alcohol veroorzaakt in onze samenleving. Die problemen waren in 1897 de reden tot oprichting van de ANGOB. Problemen voortkomend uit de eigenschappen van alcohol: roesverwekkend, dovend, gezondheid aantastend en potentieel verslavend. Door die eigenschappen veroorzaakt alcohol nog steeds veel ellende in onze samenleving.

Anno 2008 bestaat onze samenleving overwegend uit forse drinkers. Daardoor kan de samenleving als geheel ook als een forse drinker beschouwd worden. De samenleving gedraagt zich net als een forse drinker: problemen worden ontkend of gebagatelliseerd.

Om te kunnen blijven drinken, ondanks duidelijke negatieve lichamelijke, sociale en emotionele gevolgen, moet een drinker een voor hemzelf overtuigend ontkenningmechanisme ontwikkelen. In de samenleving zien wij ook dergelijke ontkenningmechanismen, bij politici, bij maatschappelijke organisaties, bij sportbesturen, zelfs bij schoolbesturen. En uiteraard bij de alcoholbranche. Een ontkenning die krachtig ondersteund wordt door de alcoholreclame.

Het ontmaskeren en liefst uitschakelen van die ontkenning van de problemen met alcohol, blijft een voortdurende taak voor onder andere de Stichting ANGOB.

dr.ir. D. Korf

ALCOHOL DE GEVAARLIJKSTE DRUG

In Groot-Brittannië heeft het ministerie van Volksgezondheid van oudsher drugs ingedeeld in drie categorieën : A, B en C. Categorie A omvatte de schadelijkste drugs, en C de minst schadelijke. Die classificatie is vorig jaar volledig ondersteboven gegooid, waarbij alcohol sterk naar voren schoof.

De redenen waarom een drug in een bepaalde categorie was ingedeeld, waren verouderd. De nieuwste inzichten en de nieuwste wetenschappelijke kennis, waren er niet in verwerkt. Dat gold zowel voor de medische aspecten als voor de sociale (en daarmee ook de economische) aspecten.

Het Britse ministerie vroeg het Medical Research Council om de indeling van drugs in drie categorieën nader te bezien in het licht van de huidige stand van zaken. Daarbij moesten niet alleen de kans om verslaafd te raken en de lichamelijke schade door het gebruik, voor de diverse drugs tegen elkaar afgewogen worden. Ook moest gekeken worden naar de maatschappelijke aspecten.

Het Medical Research Council heeft daarop onder leiding van dr. Colin Blakemore heldere criteria opgesteld om verdovende middelen kwantitatief te kunnen vergelijken. Daarbij wordt gekeken naar :

- de lichamelijke schade voor de gebruiker zelf,
- de mate waarin de drug verslavend is,
- de gevolgen van het gebruik voor het gezin en voor de samenleving.

De nieuwe meetmethode gooide de oude rangorde volledig overhoop. Alcohol scoorde hoog op alle drie de criteria, en verhuisde naar categorie A (de categorie van morfine en heroïne). De kans om verslaafd te raken is bij alcohol weliswaar kleiner dan bij genoemde opiaten, de ernst van de verslaving is geheel vergelijkbaar, en de lichamelijke schade is mogelijk zelfs groter. Vooral de gevolgen voor gezin en samenleving zijn bij alcohol groter dan bij de opiaten (met name in het verkeer en bij geweldpleging).

Tabak belandde eveneens in categorie A. In de eerste plaats wegens de grote lichamelijke schade, maar ook wegens de grote kans op verslaving. Cannabis verdween uit categorie A en kwam tot verrassing van velen in B terecht. Daar zijn inmiddels door verschillende wetenschappelijke onderzoeksgroepen bezwaren tegen ingebracht.

Zo constateerden zeer onlangs onderzoekers uit Nieuw-Zeeland dat de rook van één joint evenveel schade aanricht als de rook van vijf sigaretten. Omdat verder het verslavingsrisico van cannabis ongeveer gelijk is aan dat van alcohol, stellen zij dat de verwijdering van cannabis uit categorie A ongegrond is. Te meer daar tabak nu wel in categorie A is ingedeeld. Volgens hen ligt cannabis tussen alcohol en tabak in.

De grootste verrassing was de indeling van de paddo's. Die verhuisden van

categorie A naar C. Een indeling die ons inziens niet lang stand zal kunnen houden, nu gebleken is dat paddo's tot zelfmoord kunnen leiden en tot volslagen krankzinnig gedrag (zoals van de man die zijn hond slachtte, kookte en opat).

Dingeman Korf

Sommige RK-geestelijken werkten drankbestrijding tegen

Onderzoek door Chr. Dols, zoals vastgelegd in zijn boek "De gees der eeuw", heeft laten zien dat de RK-drankbestrijding in het verleden moedwillig is tegengewerkt door geestelijken uit eigen kring. Dols onderzocht de katholieke drankbestrijding tussen 1852 en 1945.

De Nederlandse drankbestrijding wordt algemeen geacht te zijn begonnen met het boekje "Het Morgenslokken", in 1804 uitgegeven door de Maatschappij tot Nut van het Algemeen. Daarin werd de ellende beschreven zoals die voortkwam uit het jeneveralcoholisme van die dagen. Het boekje vond vooral verbreiding onder predikanten en onderwijzers, en in iets mindere mate onder artsen.

In 1842 werd de Ned. Ver. tot Afschaffing van sterken Drank opgericht, en in 1875 de Volksbond tegen Drankmisbruik. Beide organisaties richtten zich destijds uitsluitend tegen het gebruik van sterke drank, en richtten zelfs bierhuizen op om Jan de arbeider af te houden "van dien verfoeilijken jenever".

In 1852 kwam het eerste verzet vanuit katholieke kring tegen het jeneveralcoholisme. Ook ditmaal uitsluitend gericht tegen sterke drank, en nog zonder organisatorisch verband. In 1881, met de oprichting van de protestantse NCGOV door dominee Adema van Scheltema en medestanders, verscheen de geheelonthouding op het toneel van de drankbestrijding. In 1896 organiseerden de katholieken zich in de matigheidsorganisatie Sobriëtas, en in 1897 verscheen de tweede geheelonthoudersorganisatie, de ANGOB.

Slechte zomer :

afname groei horeca

Het aantrekken van de economie gedurende de afgelopen twee jaar, heeft ook de horeca-uitbaters geen windeieren gelegd. Na het slechte jaar 2004, was sprake van een steeds verder doortzettend herstel, vooral bij hotels en restaurants.

De slechte zomer van 2007 heeft de groei echter flink afgeremd. De horecasector als geheel boekte nog wel een omzetstijging van 2,7 procent ten opzichte van dezelfde periode een jaar eerder. Dat was voornamelijk te danken aan de hotels en restaurants, die nog wel goede zaken deden. Café's en snackbars zagen hun verdiensten echter teruglopen.

De verhoging van de inkoopprijs voor bier deed bij sommige café's de omzet nog wel toenemen, maar de verdiensten afnemen. Café's die in de zomer vooral op een terras hun omzet boeken, zagen ook hun omzet dalen. Voor hen was het derde kwartaal duidelijk slechter dan het tweede. De snackbars hadden vooral te lijden onder de verhoging van de aardappelprijs.

De katholieke drankbestrijders kregen volgens Chr. Dols in het begin veel tegenwerking van een deel van de geestelijkheid. Dit ondanks het feit dat hun leider, pastoor Ariëns, alom gerespecteerd werd (maar heimelijk soms ook tegenwerking ondervond). Zoals Dols schrijft "door het celibaat ontbeerden zij Trijntje, maar zij konden zich onder het mom van christelijke levensvreugde wel flink laven aan een wijntje". Ook spraken sommige bisschoppen openlijk de vrees uit dat de drankbestrijding zou ontaarden in een (socialistisch) radicalisme.

Ook in de periode tussen de twee wereldoorlogen was er nog tegenwerking van de katholieke drankbestrijding door sommige geestelijken. Maar in deze periode heeft de katholieke drankbestrijding ook sterk bijgedragen aan de emancipatie van de Nederlandse rooms-katholieken. De gezamenlijke strijd tegen "de drankduivel" gaf hen een besef van eenheid en van kracht, en leverde hen respect op bij de drankbestrijders van de andere zuilen.

COLOFON

Tweemaandelijks voorlichtingsblad over alcohol en drugs, uitgegeven door de Stichting ANGOB.

ISSN 0166-2880.

Postabonnement € 10,- per jaar.

Verantwoordelijk eindredacteur:

Dr. ir. D. Korf, Dresselhuisweg 20, 4105 DB Culemborg, tel 0345-473239, e-mail: dkorf@tiscali.nl

Administratie:

W. Matla, Hof van Delftlaan 119, 2613 BL Delft, tel. 015-2126904, giro 849 058.

Artikelen voorgaande nummers:

www.angob.nl

Strategie alcoholbranche heeft sterk bijgedragen tot alcoholgebruik beneden de leeftijdsgrens

WEN JONGEREN VROEG AAN DRANK, DAN HEB JE ZE LEVENSLANG ALS KLANT

Het huidige excessieve alcoholgebruik door jongeren is niet uit de lucht komen vallen. De alcoholindustrie is al zo'n dertig jaar geleden begonnen zijn marketing meer en meer op jonge mensen te richten. Het begon met bier, toen kwamen de alcopops, daarna de breezers, en het nieuwste zijn nu de likorettes.

Zo'n halve eeuw geleden lag in Nederland het alcoholgebruik per inwoner op slechts een kwart van de huidige hoeveelheid. Alcohol was niet hip. Jenever had het imago een oude-mannendrank te zijn. De iets jongere mensen dronken bier, maar slechts spaarzaam (behalve bezuiden de grote rivieren). En wijn was toen nog vooral een buitenlands product, waarvan vakantiegangers naar Frankrijk enkele flessen als souvenir mee naar huis namen.

Het Centraal Brouwerij Kantoor begon als eerste met het populariseren van zijn product. De slogan luidde destijds "het bier is weer best". De supermarkten, AH voorop, volgden al snel met het populariseren van wijn. Het grote offensief van de alcoholbranche barstte echter pas los met de komst van de reclamezendtijd op de televisie.

In de reclamefilmpjes op het televisiescherm werden vooral jonge, aantrekkelijke mensen getoond, in al evenzeer aantrekkelijke omstandigheden. Drinken kreeg daardoor een jonger imago, werd hip en trok daarvoor een jonger publiek aan.

Toenemende vraag leidde tot een toenemend en steeds gevarieerder aanbod. Er kwam steeds meer bier en wijn in de supermarkten te staan. De alcoholconsumptie schoot omhoog in ons land. Sterke drank mag niet in de supermarkt verkocht worden, en kon dus niet meeliften met de toename van de populariteit van bier en wijn.

De producenten van sterke drank zonnen daarom op maatregelen om een groter deel van de toegenomen vraag naar alcohol op hun specifieke product te richten. Zij hadden al gauw door dat sterke drank teveel naar alcohol smaakte. Daardoor was die drank niet populair bij beginnende drinkers. En het spreekwoord zegt niet voor niets: jong geleerd, oud gedaan. Wie eenmaal bier of wijn drinkt, gaat minder gemakkelijk over op sterke drank. Dus moesten beginnende drinkers bekeerd worden tot de specifieke smaak van sterke drank, door de alcoholsmak te verdoezelen.

Het resultaat van bovenstaande overwegingen was de creatie van de mixdrankjes. Bekende producten als cola-tic of bloody Mary werden als voorbeeld genomen. Sterke drank verdund met een alcoholvrije drank (vruchtensap, cola, mineraalwater) om het alcoholgehalte te verlagen. Maar niet zo ver verdund dat de specifieke smaak van de betreffende drank ver-

Onderzoek verricht door bureau Datamonitor heeft in 2005 geleid tot de conclusie dat de alcoholreclame overwegend gericht is op zeer jonge volwassenen (18-24 jaar). Dat brengt onherroepelijk beïnvloeding van jongeren beneden de 18 jaar met zich mee.

loren was. En aangevuld met suiker, om het product aantrekkelijk te maken naar de smaak van een jeugdig publiek. Mixdrankjes behoren tot de weinige alcoholhoudende dranken die een consument kan drinken zonder in de gaten te hebben dat hij alcohol drinkt.

Het lagere alcoholgehalte (net als bij bier meestal ca 5,5%) maakt dat de mixdrankjes gewoon in de supermarkt verkocht kunnen worden. Daarmee zijn zij bereikbaar voor jongeren van 16 en 17 jaar. Dit in tegenstelling tot sterke drank waarvoor de grens 18 jaar is. De zoete drankjes zijn echter ook voor jongeren beneden de zestien zeer aantrekkelijk gebleken. Daardoor is het beginnen met alcoholgebruik naar steeds jongere leeftijd verschoven. En omdat de alcoholsmak zo geraffineerd verdoezeld is, drinken die kinderen onvoorstelbaar grote hoeveelheden.

Een speciale rol heeft hierbij de reclame gespeeld. Alcoholreclame mag zich niet specifiek richten op jongeren beneden de leeftijd van 16 jaar. Echter, jongeren van bijvoorbeeld 14 jaar kijken enorm op tegen iets oudere jongeren. Zij zien daarin voorbeelden voor wat zij binnen enkele jaren ook hopen te zijn. De alcoholbranche kan dan wel stellen dat de figuranten in de reclamespotjes boven de 21 zijn, maar als die er wat jonger uitzien dan hun werkelijke leeftijd, vormen zij voor jongeren beneden de 16 een navolgenswaardig voorbeeld. Ook door de reclame heeft de alcoholbranche daarom bewust aangestuurd op alcoholgebruik op te jonge leeftijd.

Dingeman Korf

ALCOHOLCONTROLE NA GEWELDPLEGING

Mensen die zijn aangehouden voor een geweldsdelict, moeten gecontroleerd worden op hun alcoholpromillage. Aldus minister Ter Horst van Binnenlandse Zaken op een werkbijeenkomst met tien Noordhollandse gemeenten, gehouden op 5 november in Enkhuizen.

Het is de bedoeling van het kabinet, dat de politie bij plegers van geweldsdelicten het alcoholgehalte van de adem gaat bepalen met behulp van de bekende blaasapparatuur. Tot nu toe wordt deze apparatuur uitsluitend gebruikt bij de controle van verkeersdeelnemers op alcoholgebruik.

De "alcometer" is echter uitstekend geschikt om op een breder front dan alleen in het verkeer, ingezet te worden tegen alcoholische criminaliteit en alcoholisch wangedrag. Te denken valt allereerst aan het vaststellen van openbare dronkenschap. Maar bijvoorbeeld ook aan vandalisme, veroorzaken van (nachtelijke) geluidsoverlast, wildplassen, weigeren bevelen van de politie op te volgen, enz.

De minister is verder van mening dat voorafgegaan alcoholgebruik als een verzwarende factor beschouwd moet worden bij de straftoemeting. De rechter moet dus zwaardere straffen kunnen opleggen als er drank in het spel is. Ook dit is een onderdeel van de inzet van het kabinet om alcoholische criminaliteit en dito wangedrag fors aan te pakken.

Tien Noordhollandse gemeenten ondertekenden 5 november met de minister de overeenkomst "Alcohol en Jongeren". De gemeenten, waaronder Hoorn, Enkhuizen en Schagen, willen dat over twee jaar 5 procent minder jongeren drinken dan nu het geval is. Recentelijk heeft een meting in de betreffende gemeenten uitgewezen dat van de 10- tot 15-jarigen één op de vier regelmatig alcohol drinkt. Van de 16- tot 23-jarigen is dat 88%.

Verder had volgens genoemde meting, bijna één op de tien dertienjarigen in de voorafgegane vier weken binnen een kort tijdsbestek vijf of meer glazen drank genuttigd. En dat voor kinderen die volgens de wet nog lang geen alcohol mogen kopen! Geen wonder dat burgemeester Van Veldhuizen van de gemeente Hoorn constateerde dat de inwoners van de onderzochte gemeenten tot de topdrinkers van Europa behoren.

De gemeenten gaan het probleem zowel aanpakken door meer voorlichting (zowel richting jongeren als richting ouders) als door structurele maatregelen zoals beperken van de verkrijgbaarheid van alcohol voor jongeren. Dit laatste denkt men te bereiken door onder andere strikter toezicht op de naleving van de leeftijdsgrens, strengere voorwaarden bij het verlenen van vergunningen en zoveel mogelijk gelijk trekken van de sluitingstijden.

Kamer wil meer alcohol-poliklinieken voor jongeren

EERSTE ALCOHOLDODE BENEDEN 18 JAAR NOG SLECHTS KWESTIE VAN TIJD

Nederlandse jongeren drinken steeds jonger steeds meer. Het aantal ziekenhuisopnamen wegens alcoholvergiftiging beneden de leeftijd van 25 jaar neemt verontrustend toe. De Tweede Kamer wil een landelijk netwerk van alcoholpoliklinieken voor jongeren.

Tot 2003 zag kinderarts Van der Lely van het Reinier de Graaf Gasthuis in Delft, slechts één of twee keer per jaar een kind beneden de 16 jaar met alcoholvergiftiging. In 2004 waren het er vier, in 2005 acht. Zijn collega Den Ouden uit Spijkenisse had een vergelijkbare ontwikkeling gesignaleerd. Reden voor Van der Lely om samen met kinderpsycholoog De Visser een polikliniek voor kinderen met een alcoholprobleem te starten in het Reinier de Graaf Gasthuis.

In 2006 werden in totaal circa 1800 personen wegens alcoholvergiftiging in een ziekenhuis behandeld. Van hen waren er 600 jonger dan 20 jaar, dus in de leeftijd waar de schade het grootst is. Van die 600 vielen er 100 in de leeftijdsgroep van 10 tot 15 jaar en 500 in de leeftijdsgroep van 16 tot 20 jaar. In 2007 startte de formele registratie van jongeren met alcoholvergiftiging beneden 18 jaar. Tot 23 november werden er over het gehele land 240 geteld, in Delft alleen al 22. Aldus Van der Lely in een uitzending van Zembla op 25 november.

In genoemde uitzending was ook een meisje te zien dat een alcoholcoma overleefd had. Aan haar manier van praten was duidelijk te merken dat zij niet meer in staat zou zijn om terug te gaan naar haar VWO-opleiding. Haar IQ had zichtbaar zwaar te lijden gehad. En haar moeder had kennelijk niets geleerd van het incident, want die verklaarde doodleuk dat haar dochter nu wel weer in staat was om af en toe een enkel glaasje te drinken. Je zou haast denken dat die moeder in haar jeugd haar intelligentie ook op een lager pitje had gezet met behulp van alcohol.

Kinderen met een zuipcoma worden bewusteloos en vaak behoorlijk onderkoeld het ziekenhuis binnengebracht. Van der Lely verklaarde dat bij vorst deze winter de eerste alcoholdode onder de 18 jaar zeker zal vallen. Degenen die het overleven hebben vrijwel altijd hersenbeschadiging opgelopen. Van de Lely heeft zelf al meerdere gevallen meegemaakt dat kinderen die op het gymnasium of VWO zaten, na een alcoholcoma nog maar net mee konden komen op VMBO-niveau.

Inmiddels zijn er vergevorderde plannen om ook in Zuidoost Brabant een polikliniek voor kinderen met alcoholvergiftiging te stichten. Ook elders in het land is er discussie hierover. Van der Lely wil een landelijk netwerk. In de Tweede Kamer bleek op 6 december

een meerderheid te bestaan voor het opzetten van een landelijk netwerk van alcoholpoliklinieken voor jongeren. Minister Klink van Volksgezondheid reageerde vooralsnog terughoudend.

In het licht van het voorgaande zijn de reacties van de supermarkten en de Stiva ronduit cynisch te noemen. Zij gaan zich nu plotseling inzetten voor een betere handhaving van de leeftijdsgrens van 16 jaar. In het verleden hebben zij daar niets aan gedaan. Nu het de spuigaten uitloopt, gaan zij zich ineens inzetten voor handhaving van een **verouderde** leeftijdsgrens. Duidelijk slechts een poging om hun blazoen schoon te wassen.

Kinderartsen, hersenspecialisten en ontwikkelingspsychologen zijn het erover eens dat de leeftijdsgrens voor regelmatig alcoholgebruik bij 21 à 22 jaar zou moeten liggen. Pas dan zijn de hersenen volledig ontwikkeld. Farmacologisch gezien blijft alcohol dezelfde werking vertonen in welke vormomgeving hij ook wordt genoten. Er is in dat opzicht geen enkel verschil tussen zwak-alcoholhoudende drank (bier en wijn, met een leeftijdsgrens van 16 jaar) en sterke drank (met een leeftijdsgrens van 18 jaar).

Een gelijktrekken van de twee leeftijdsgrenzen tot een leeftijd van tenminste 18 jaar, moet dan ook op den duur verwacht worden. Diverse Europese landen kennen al één grens bij 18 jaar. Stiva en CBL doen slechts aan vertragingstaktiek. Een verwerpelijke zaak gezien de ernst van het probleem. Volksgezondheid, pak de zaak nu meteen goed aan!

Dingeman Korf

Steeds meer scholen willen af van drinkende tieners

In het vorige nummer van dit blad besteedden wij uitgebreid aandacht aan het oprukkende verschijnsel "indrinkcontroles". Bij die controles worden bezoekers van disco's en schoolfeesten op alcoholgebruik gecontroleerd voordat zij naar binnen mogen.

De publiciteit rond tieners die met een alcoholvergiftiging in het ziekenhuis belanden, heeft ouders en scholen bewust gemaakt van het probleem. Het aantal scholen dat op schoolfeesten alcohol schenkt (uiteraard alleen voor 16 jaar en ouder) is sterk afgenomen. Steeds meer scholen houden hun feesten geheel alcoholvrij.

Sommige scholen controleren steekproefsgewijs bij de ingang met behulp van een ademanalysator, andere staan met een aantal docenten bij de ingang om leerlingen die zich verdacht gedragen eruit te pikken (visuele controle). Iedereen controleren voor hij of zij naar binnen mag, wordt erg bezwaarlijk gevonden wanneer er veel bezoekers tegelijkertijd arriveren. Dan houdt men het blaasapparaat liever in reserve, om gedurende de avond controles uit te voeren.

Als scholen constateren dat leerlingen beneden de 16 jaar gedronken hebben, worden vrijwel altijd de ouders gebeld om hun kroost te komen ophalen. Sommige scholen zijn zeer consequent, en vragen ook van de docenten die op de schoolfeesten aanwezig zijn dat zij die avond niet drinken (bijv. het Marcanti College in Amsterdam).

WIETCRIMINALITEIT

Jaarlijks ruimt de politie ruim 6000 wietplantages, waar wiet grootschalig geteeld wordt voor de handel. Daarbij verdwijnen zo'n 2,6 miljoen planten in de afvalbak. Gemiddeld zo'n 430 planten per plantage dus. Heel wat meer dan de maximaal 5 planten voor eigen gebruik die gedoogd worden.

Een kilo wiet brengt in de detailhandel 3000 tot 3500 euro op. Daarmee is wiet duurder dan XTC of speed. Met de illegale teelt en handel in cannabis zijn daardoor enorme bedragen gemoeid. Die teelt en handel zijn veelal in handen van criminele bendes, die er grof aan verdienen. Die bendes staan elkaar soms letterlijk naar het leven.

In Zuid-Nederland vonden vorig jaar 25 liquidaties in het criminele milieu plaats die met cannabis te maken hadden. Wietplantages zijn overigens in alle Nederlandse provincies te vinden. Vaak in landbouwschuren of kassen op eenzame plaatsen.

Bij het opsporen van wietplantages gaat de politie meer en meer over van het uitkammen van schuren en kassen, naar opsporen door financiële recherche. De geldstromen zijn vaak zo groot, dat er geen legale verklaring voor is. Zo bleek in 2005 in de drie Zuidelijke provincies circa 100 miljoen euro te zijn omgezet in de teelt en handel in wiet.

ALCOHOLBRANCHE SCHIET ALWEER GATEN IN OVERHEIDSBELEID

Het afgelopen jaar hebben diverse ministers (Klink, Rouvoet, Ter Horst) zinvolle suggesties laten horen voor het te formuleren alcoholbeleid van de regering. November vorig jaar bleek al uit de Hoofdlijnenbrief Alcoholbeleid dat de plannen flink afgezwakt waren. En na de behandeling daarvan in de Tweede Kamer op 18 december, is het duidelijk dat de alcoholbranche weer aan het langste eind trekt.

Neem bijvoorbeeld de leeftijdsgrens voor het kopen en in het openbaar (horeca) consumeren van zwak-alcoholhoudende drank. De minister van Binnenlandse Zaken wilde die grens graag gelijk trekken met de grens voor sterke drank, dus 18 jaar. Sommige gemeenten hadden daar ook op aangedrongen. Wetenschappelijk bezien is er geen enkel argument voor twee verschillende grenzen, en vanuit medisch gezichtspunt zou de grens eerder bij 21 jaar moeten liggen dan bij 16 jaar.

De Hoofdlijnenbrief schuift de verantwoordelijkheid hiervoor af naar de gemeenten. Die zouden een grotere rol in het kader van de Drank- en Horecawet moeten krijgen, uit te voeren door "gemeentelijke toezichthouders". Daaronder ook de bevoegdheid om de leeftijdsgrens voor alle alcohol op 18 jaar te stellen. Nadelen daarvan zijn dat plaatselijke belanghebbenden de gemeenteraad onder druk kunnen zetten, en dat er "alcoholtoerisme" kan ontstaan tussen aan elkaar grenzende gemeenten. Het grootste nadeel is echter dat voor het doorschuiven van bevoegdheden naar de gemeente een wetswijziging nodig is. Dat vertraagt de beleidsontwikkeling weer enkele jaren.

Een vergelijkbaar afschuiven, resp. verlagen zien wij bij de "happy hours". Begin vorig jaar lazen we nog in de krant dat Klink ze wou verbieden. In de Hoofdlijnenbrief wordt echter ook hiervoor de verantwoordelijkheid doorgeschoven naar de gemeenten.

De Hoofdlijnenbrief geeft een opsomming van de vier meest effectieve beleidsinstrumenten. Bovenaan dat lijstje staat, als effectiefste maatregel, het beperken van de beschikbaarheid van drank. Dus reguleren van openingstijden, prijs (via accijnsheffing), en aard en aantal van de verkooppunten. Daarvan vinden wij verderop in de hoofdlijnenbrief weinig terug.

Met betrekking tot de aard van de verkooppunten gaat de overheid studeren op de mogelijkheid om "breezers" uitsluitend via de slijters te laten verkopen. Met betrekking tot de accijnsheffing, wordt een zeer bescheiden accijnsverhoging voor bier en wijn voorgesteld. De accijns op bier zou 2,3 eurocent per flesje van 300 ml omhoog gaan, de accijns op wijn met ca 9 eurocent per liter. Je moet wel heel veel drinken wil je die accijnsverhoging voelen in je portemonnaie! De Duitsers deden het met hun breezeraccijns ("Alkopopsteuer") heel wat radikaler: prijsverhoging één euro per flesje. Dat had resultaat.

Ook de aanpak van de reclame gaat met zachte hand. Alcoholreclame via radio en TV wil de regering verbieden

tussen 6 uur 's morgens en 9 uur 's avonds. De inhoud van de reclame blijft overgelaten aan de zelfregulering door de alcoholbranche. Alcoholreclame via andere media dan radio en TV blijft ook ongemoeid.

Wat is overgebleven van de eerdere suggesties, is een hardere aanpak van de overtreders. Dit geldt zowel voor kopers van alcohol onder de leeftijdsgrens, als van drankrijders in het verkeer. Als de pakkans echter niet vergroot wordt, hebben hogere straffen ook weinig zin. In de opsomming van beleidsinstrumenten naar effectiviteit, staat intensivering van het toezicht (dus vergroting van de pakkans) op de tweede plaats, en niet verhoging van de straffen.

Verder staat de Hoofdlijnenbrief vol met tamelijk vrijblijvende campagnes en projecten. Voor dwingende maatregelen is de regering blijkbaar bang. Al met al nogal teleurstellend na eerdere, radikalere woorden van de ministers. In de paragraaf "consultatie" van de brief is een mogelijke verklaring daarvoor te vinden. Daar lezen wij namelijk dat er niet alleen overleg is geweest in het breed samengestelde ROA, maar ook separaat met CBL, horeca en VNG, terwijl er tevens een "directeurenoverleg" is geweest met de alcoholbranche. De branche heeft zijn eigen belangen weer eens weten door te drukken tegen de belangen van gezondheid en veiligheid in.

Dingeman Korf

STICHTING ANGOB VOOR
EEN ALCOHOLVRIJE
LEEFSTIJL

Zelftester voor alcoholpromillage onbetrouwbaar

Het Belgisch Instituut voor Verkeersveiligheid heeft onderzoek gedaan naar de betrouwbaarheid van zelftests voor het alcoholpromillage. De uitkomst was bedroevend.

De publicatie van het resultaat op donderdag 13 december in het blad de Standaard, was goed getimed. Daar had de krant ook wel naar toegewerkt. Men had een aantal redacteurs en journalisten als proefpersonen beschikbaar gesteld, om ruim voor Kerstmis het resultaat te kunnen publiceren.

Vergeleken werden de officiële ademtester van de politie, blaaspijpjes waarin een chemische reactie de aanwezigheid van alcohol in de adem aantoonde, en goedkope elektronische apparaatjes zoals die voor een paar euro in tankstations en warenhuizen verkocht worden.

Na het drinken van vier glazen wijn gaf het politieapparaat aan dat meer dan de helft van de proefpersonen boven de 0,5 promille zat. De chemische test gaf een wat onduidelijke uitslag, zo van "in de buurt van de 0,5 promille, misschien er nog onder, maar het kan net zo goed er even boven zitten". De elektronische apparaatjes gaven echter aan dat de proefpersonen beneden de grens van 0,5 promille bleven.

"Levensgevaarlijk" zo oordeelde het Instituut. Als hip en eigentijds Kerstcadeautje volslagen onverantwoord.

Regering wil rijden onder invloed harder aanpakken

De ministers van Justitie en van Verkeer en Waterstaat hebben begin november een sterk gewijzigd en aangescherpt wetsvoorstel puntenstelsel rijbewijzen ingediend.

Belangrijkste aanscherping is de bepaling dat wie binnen vijf jaar na een eerste veroordeling, opnieuw betrapt wordt op rijden onder de invloed, zijn rijbewijs kwijt raakt.

Bij een eerdere discussie over het wetsvoorstel puntenstelsel rijbewijzen, zijn door de Tweede Kamer diverse amendementen ingediend en aangenomen. De nu voorgestelde bepalingen zijn daar een gevolg van. De Kamer wilde een hardere aanpak. Die komt er nu, vooral voor recidivisten.

Wie binnen vijf jaar na een eerste veroordeling, opnieuw betrapt wordt op een te hoog alcoholpromillage, mag zijn rijbewijs meteen inleveren. Hij moet op cursus, en komt voor de rechter die

beslist of hij zijn rijbewijs terugkrijgt. Wie bij de tweede keer méér dan 1,0 promille alcohol in zijn bloed heeft, is automatisch zijn rijbewijs definitief kwijt. Hij zal opnieuw rijexamen moeten doen. Dit ongeacht het promillage bij de eerste keer.

Wie bij een verkeerscontrole weigert mee te werken aan het vaststellen van zijn of haar alcoholpromillage, zal worden beschouwd als schuldig aan het rijden onder de invloed. Wie dat doet binnen vijf jaar na een eerste veroordeling, raakt eveneens zijn rijbewijs kwijt. Het wetsvoorstel zou moeten gaan gelden voor alle gemotoriseerde verkeer. Dus niet alleen voor automobilisten en motorrijders, maar ook voor brom- en snorfietsers.

De ministerraad heeft ingestemd met het herziene wetsvoorstel. Het gaat nu voor advies naar de Raad van State, en wordt dan samen met het advies aan de Tweede Kamer voorgelegd.

Mensen die op relatief jonge leeftijd geheel vrijwillig en zonder medische redenen kiezen voor een alcoholvrije leefstijl, blijven langer gezond en leven langer.

Kjaerheim en medewerkers, 1994

Reclamestunt van Heineken: zijn naam op een postzegel. Alsof Heineken Nederland regeert. Wat ons betreft mag die fles leeglopen. Plak hem ondersteboven!

Blijven mixdrankjes in de supermarkt verkrijgbaar ?

Alcoholhoudende mixdrankjes blijven waarschijnlijk in de supermarkten te koop. Althans voorlopig. De regering wilde ze graag verbannen naar de slijters. Daar zijn echter bezwaren tegen gerezen op grond van de Europese regelgeving.

De discussie over de mixdrankjes loopt al een paar jaar. Veelal heeft men het daarbij simpelweg over "breezers", naar het bekendste voorbeeld

de Bacardi Breezer. Die drankjes zijn bijzonder populair bij beginnende drinkers, omdat je de alcohol nauwelijks proeft. Zij vormen dan ook vaak het opstapje naar het gebruik van andere dranken. Om het excessieve drinken door jongeren te verminderen, zou allereerst de popularisering van alcohol door de mixdrankjes tegengegaan moeten worden, zo redeneren velen.

De vorige minister van Volksgezondheid, Hoogervorst, kwam al eens met het voorstel om mixdrankjes met een speciale accijns te belasten. In Duitsland had de speciale breezeraccijns de consumptie fors doen dalen. In ons land wilde de toenmalige Tweede Kamer er echter niet aan. De regeringspartijen bleken gevoeliger voor de argumenten van de alcoholbranche, dan voor de argumenten van de eigen minister.

Vervolgens kwam Hoogervorst met het voorstel de verkoop van mixdrankjes te beperken tot de slijters. Ook dat voorstel werd door de toenmalige kamermeerderheid naar de prullenbak verwezen.

De huidige minister van volksgezondheid, Ab Klink, probeert het opnieuw. Er is nu een meerderheid in de Tweede Kamer voor een krachtige aanpak van het drinken door jongeren. Al eerder hadden enquêtes trouwens uitgewezen dat ongeveer tweederde van de Nederlandse bevolking voorstander is van verbanning naar de slijters.

Helaas, de belanghebbenden bij ongehinderde verkoop van het product, hebben hun licht opgestoken in Brussel. De Europese regelgeving is gericht op vrije concurrentie, en op afwezigheid van handelsbelemmeringen tussen de Europese staten onderling. Dus komen zij met het argument dat zowel verbanning naar de slijter als de speciale breezeraccijns vallen onder het begrip "belemmering voor de vrije handel".

Echter, daar waar de volksgezondheid in het geding is, hebben de lidstaten van de EU het recht om maatregelen te treffen die verder gaan dan de in Europees verband overeengekomen maatregelen. De Europese maatregelen vormen het minimum waartoe de lidstaten verplicht zijn. Minder mag niet, maar meer wel. Het argument van de handelsbelemmering kan dus omzeild worden. Het vergt alleen extra tijd en inspanning.

En dit...

... was een geval van eigenwijsheid als gevolg van alcoholgebruik.

Een 27-jarige man uit Leerdam had in Culemborg nogal alcoholisch feestgevierd. Agenten zagen hem uit een café komen, en zeiden dat hij beter met zijn snorfiets aan de hand kon gaan lopen. Desondanks stapte hij even verder toch op. Dat kwam hem duur te staan.

Bij controle op het bureau bleek hij zo'n 1,7 promille alcohol in zijn bloed te hebben. Hij kreeg een rijverbod van 8 uur. Wegens het bijzonder hoge promillage, en omdat hij al eens eerder wegens rijden onder de invloed was veroordeeld, heeft de politie hem bij het CBR voorgedragen voor een psychiatrisch onderzoek naar zijn vaardigheid. Als dat tegenzit raakt hij zijn autorijbewijs kwijt wegens opnieuw dronken rijden, ook al werd de recidive gepleegd op een snorfiets

* * *

... waren twee beginnende automobilisten die in de fout gingen. Zij werden betrapt bij een kleine, kortdurende alcoholcontrole in de Betuwe. De politie controleerde 63 bestuurders. Daarvan bleken er twee teveel te hebben gedronken. Toevallig alle-twee minder dan 5 jaar in het bezit van een rijbewijs.

De één, een 30-jarige Culemborger, blies 0,4 promille. Helaas voor hem, geldt de limiet van 0,5 promille alleen voor automobilisten die langer dan vijf jaar hun rijbewijs hebben. Voor beginnende automobilisten geldt een

maximum van 0,2 promille.

De tweede, een 32-jarige Tielenaar, ging erger in de fout. Hij blies vijf keer de limiet, ruim 1,0 promille. Bovendien bleek hij vaker aangehouden te zijn wegens rijden onder de invloed. Hij mocht zijn rijbewijs voor een tijdje inleveren. De rechter bepaalt te zijner tijd of hij het terugkrijgt

* * *

... waren twee popzangeressen die afgelopen december negatief in het nieuws kwamen door hun alcoholgebruik.

Het Engelse zangeresje Lily Allen werd letterlijk straalbezopen van de straat geplukt door surveillerende agenten. Al eerder was zij een keer stomdronken verschenen op een concert waar zij moest optreden, en ook was zij al eens dronken uit een restaurant opgehaald. Voor haar carrière wordt gevreesd.

Ook de 24-jarige soulzangeres Amy Winehouse brengt haar carrière ernstig in gevaar door haar alcoholgebruik. Zij heeft al eens zonder resultaat een kuur gevolgd tegen alcoholverslaving, maar misdraagt zich nog regelmatig in het openbaar als zij gedronken heeft. Ook staat zij zo langzamerhand bekend als de zangeres die het vaakst concerten afzegt

* * *

... is een waarschuwing tegen het gebruik van XTC bij het uitgaan. Engelse onderzoekers hebben geconstateerd dat de combinatie van XTC met luide muziek, bij ratten hersenbeschadigingen veroorzaakt. De muziek lijkt de werking van de XTC te versterken.

Of dit ook opgaat bij mensen, vermeldt de historie (nog) niet

Stichting ANGOB en Stichting Angob Vakantieoord

Stichting ANGOB

Op 22 november vergaderde het bestuur van de Stichting ANGOB. Hieronder leest u in het kort de belangrijkste zaken.

Het bestuur heeft besloten dat er in ieder geval in 2008 weer een week voor de ouderen op 't Spoek wordt georganiseerd. Die zal van 5 tot en met 12 september worden gehouden.

Vervolgens werd uitgebreid gesproken over een concept voor een (huishoudelijk) reglement. In een aantal artikelen van de statuten van de Stichting ANGOB staat expliciet vermeld dat bepaalde zaken in een reglement nader geregeld dienen te worden.

Daarnaast kan het bestuur besluiten om zaken waarover de statuten geen uitspraak doen, nader in een reglement vast te leggen. Het besproken concept voor een reglement wordt nu op basis van de gevoerde discussie bijgewerkt. Daarna zal dit opnieuw in het bestuur worden bediscussieerd. Het duurt dus nog wel even voordat het reglement zijn definitieve vorm heeft.

De voortgang met het vullen van de nieuwe website is wat gestagneerd. Inmiddels is de nog niet geheel gereed zijnde site in de lucht (www.angob.nl). Geprobeerd zal worden de nog ontbrekende zaken zo snel mogelijk in te vullen.

Over de begunstigerdag is ook van gedachten gewisseld. Er is voorkeur om die dag op een zaterdag in september te houden op 't Spoek. De gedachten gaan op dit moment uit naar zaterdag 27 september. U kunt

deze datum echter nog niet definitief noteren.

Al eerder besloot het bestuur om een vormgever opdracht te geven tot het maken van een nieuw logo voor de Stichting ANGOB. De eerste schetsen werden besproken en van commentaar voorzien. De definitieve versie staat hierboven afgebeeld.

Tenslotte kan ik u nog mededelen dat het bestuur weer vergadert op 14 februari 2008.

Stichting Angob Vakantieoord

De voorbereidingen voor het plaatsen van een nieuw hekwerk zijn in een vergevorderd stadium. Met het plaatsen van een nieuwe afrastering hopen we ongenode gasten, in dit geval wilde zwijnen, buiten ons terrein te houden.

De Overheid heeft voorlopig nog geen positief besluit genomen over het vergoeden van schade of het geven van een tegemoetkoming in de noodzakelijk te maken kosten. Inmiddels hebben wij wel een milieuklacht neergelegd bij de Provincie Gelderland. Dit op aandringen van de RECRON.

Op en rond het terrein is een grote groep vrijwilligers van de FELUA groep uit Apeldoorn regelmatig actief. Zij zorgen ervoor dat het terrein er straks weer pico bello uitziet.

De Paasdagen vallen dit jaar bijzonder vroeg, namelijk op 23 en 24 maart. Normaal gaat de camping op 1 april pas open. Dit jaar is de camping echter al vanaf zaterdag 22 maart geopend voor de vaste gasten.

Rob Peereboom

Insignes 60 jaar

Uit onverwachte hoek zijn nog een aantal steekspeldjes en insignes tevoorschijn gekomen. Zij zijn alle voorzien van het Angob-schild met de 7 pijlen en het getal 60. Dus om uit te reiken bij een zestigjarig lidmaatschap. Ook waren er nog een paar hanger-tjes bij die aan een ketting gedragen kunnen worden.

Voor belangstellenden zonder kosten te verkrijgen bij de secretaris : Bergeonstraat 1, 1851 KB Heiloo, tel. 072 - 53 35 192.

Een kort briefje of een telefoontje is voldoende.

Angob vakantieoord in de winter

Contactgroep Utrecht e.o.

De plaatselijke contactgroep Utrecht van de Stichting ANGOB kwam bijeen op dinsdag 20 november ten huize van de secretaris.

Allereerst besloten wij definitief om door te gaan met onze regelmatige bijeenkomsten. Nu niet meer als plaatselijke afdeling van de vereniging ANGOB, maar als plaatselijke contactgroep van de Stichting ANGOB.

Verder bespraken wij een schrijven van de Postbank m.b.t. onze giro, waarin werd aangekondigd dat de tariefvrije voet per 1 januari zou worden afgeschaft. Voortaan moeten houders van een zakelijke girorekening voor alle transacties vanaf de allereerste betalen, en wel door middel van "transactiebundels" (mallotige term, bundels zijn een verzameling goederen met een touw, riem of wikkel er omheen). De minimumafname per kwartaal zou 5 euro gaan kosten, dus 20 euro per jaar. Omdat zijn bovendien de kosten per transactie buitensporig te noemen.

Wij hebben dan ook besloten de girorekening van onze afdeling/contactgroep op te heffen en het saldo over te maken naar de landelijk penningmeesteres. Omdat het geld bijgebracht is door colportage en eerder ook door collecteren, ten behoeve van de voorlichting over alcohol en drugs, heeft de contactgroep bepaald dat de landelijk penningmeesteres het geld voor dat doel dient te reserveren en aan te wenden.

Als datum voor onze volgende bijeenkomst spraken wij af dinsdagmiddag 12 februari 2008.

Verschuiving G.O.

Voor het eerstkomende nummer van dit blad is 13 maart gepland als verschijningsdatum. Copij voor dat nummer graag uiterlijk 16 februari bij de redactie.

Nieuwjaarsbijeenkomst Noordhollandse drankbestrijders in Enkhuizen

Zaterdag 19 januari organiseert de ANDO een nieuwjaarsbijeenkomst in Enkhuizen. Zoals gebruikelijk in de Nieuwe Doelen op de hoek van de Spoorstraat. En eveneens "zoals gebruikelijk" zijn de leden van de andere drankbestrijdersorganisaties van harte welkom.

De zaal is open om 10.30 uur. Na de opening door Doede Boon, houdt de burgemeester van Hoorn een inleiding over de alcoholproblematiek en het matigingsbeleid in West-Friesland. Na de lunch is er een optreden van de dansgroep Quardans.

In verband met de lunch van te voren opgeven bij Doede Boon, tel. 0566 - 622 231, liefst vóór 12 januari.

Alcoholcampagne van NIGZ naar Trimbos

Sinds 1 januari jl. is het NIGZ niet meer de uitvoerder van de alcoholcampagnes voor VWS. In 2006 besloot toenmalig minister Hoogervorst de activiteiten rond het thema alcohol te concentreren in het Trimbos Instituut. Dat besluit is nu tot uitvoering gebracht.

De alcoholcampagnes, onder het motto "drank maakt meer kapot dan je lief is" startten in 1986 vanuit VWS (toen nog WVC geheten). In 1994 werd de uitvoering opgedragen aan het NIGZ. Veertien jaar lang zijn de alcoholcampagnes mede-gezichtsbepalend geweest voor het NIGZ.

Mèt de overdracht van de campagnes, gaat ook een belangrijk deel van het hierbij betrokken personeel over naar het Trimbos Instituut. Zij verhuizen met hun werkplek mee van

Adreswijziging

Ingaande heden is het adres van de secretaris van Stg. Angob Vakantieoord gewijzigd. Het luidt nu : H.J. Holmer, Boterstraat 83, 3111 NB Schiedam.

Zatlappenterreur teistert Europa

Het sociale leven wordt in Europa tegenwoordig in verregaande mate ontwricht door het wangedrag van dronken menigten. Ongestoord genieten is er nauwelijks meer bij. Vakanties en voetbal hebben er het meeste van te lijden.

De overlast door alcoholgebruik dateert niet van vandaag of gisteren. In feite was hij er een eeuw geleden ook al. Maar hij was niet zo massaal als tegenwoordig. Tussen 1920 en 1965 was hij zelfs uitgesproken klein. Daardoor werd hij algemeen gedoogd. "Ach, dat hoort erbij als je jong bent". De afgelopen kwart eeuw is hij echter ieder jaar erger geworden. Vandaag kunnen we rustig spreken van een zatlappenterreur.

Al jaren kan er geen belangrijke voetbalwedstrijd gehouden worden of er moet een heel politieleger op de been gebracht worden om de dronken hooligans een beetje in toom te houden. En dan loopt het soms nog uit de hand. De speciale supporterstreinen moesten afgeschafte worden omdat er teveel vernield werd, en de overige dienstregeling gestoord werd door misbruik van de noodrem. Nu rijden ze met bussen, onder politie-escorte.

Vakanties zijn voor veel jongeren een gelegenheid geworden om met zoveel mogelijk leeftijdgenoten zo lang mogelijk dronken te zijn. In dat opzicht berucht worden zijn vooral Renesse en Terschelling, en in iets mindere mate Texel en Noordwijk. Maar ook op de Veluwe doet het verschijnsel zich voor.

Ook in het buitenland vieren grote aantallen Nederlandse jongeren een zeer alcoholische vakantie. Dat heeft regelmatig geleid tot massale vechtpartijen tussen Engelse, Duitse en Nederlandse jongeren. Al in 2000 verschenen er artikelen in de Nederlandse kranten met koppen als "Alcoholtoerisme schaadt Nederlandse naam in het buitenland". Er waren toen incidenten aan de Spaanse costa's, op Kreta, op Kos en op Mallorca.

Die incidenten waren geen eenmalig verschijnsel. Met name de Spaanse costa's werden al jaren geteisterd door zorden dronken jongeren met vakantie. Zomer 2004 liep het daar helemaal uit de hand. De minister van binnenlandse zaken van Catalonië vaardigde vervolgens een aantal maatregelen uit. De kroegbazen waren woedend, maar de rest van de inwoners haalde opgelucht adem. Want speciale aanbiedingen zoals elk derde drankje gratis, werden verboden. Ook het optreden tegen openbare dronkenschap werd veel strenger. Maar herfst 2007 konden wij in de krant nog lezen dat Britse toeristen hun vakantie relatief vaak beëindigen achter de tralies.

Het uitgaansleven is een ander terrein waar sprake is van zatlappenterreur. Uitgaan is voor veel jongeren synoniem geworden voor "je volgieten". Vernielingen en gewelddadigheden zijn daardoor aan de orde van de dag. Wie er wat van zegt, kan klappen krijgen. Dat heeft in ons land alleen al

tot ettelijke doden geleid. Eveneens "volgegaten" Nederlandse militairen in het buitenland misdroegen zich de afgelopen twee jaar na kroegbezoek in Noorwegen en op Kreta.

De nieuwste rage onder alcoholifiele jongeren, speciaal onder de Britse, zijn vrijgezellen-partijen (bachelor parties) in het voormalige Oost-Europa. De drank is daar een stuk goedkoper dan in West-Europa. Zij trekken er massaal heen met chartervluchten, laten zich vollopen, en reizen half of heel lam na 48 uur weer terug. Favoriete bestemmingen waren tot voor kort Praag, Bratislava en Krakau (Kraków op zijn Pools). In Bratislava heeft de plaatselijke overheid inmiddels maatregelen genomen om dergelijke parties van Britse jongeren te weren. Ook in Kraków zijn al maatregelen getroffen. Maar de organisatoren zoeken voortdurend nieuwe bestemmingen.

Het is tijd voor drastische maatregelen op Europees niveau.

Dingeman Korf

Cannabis als medicijn ?

Minister Klink van Volksgezondheid wil cannabis een eerlijke kans geven om een erkend geneesmiddel te worden. Hij wil daarom de beschikbaarheid van "mediwiet" voor wetenschappelijk onderzoek met vijf jaar verlengen. Sinds 2003 kunnen patiënten op doktersrecept medicinale cannabis krijgen, geteeld onder toezicht van de overheid.

Tot nu toe wordt cannabis gebruikt tegen verhoogde oogdruk, tegen misselijkheid en tegen chronische pijn. De werkzaamheid is echter niet ondubbelzinnig bewezen. Soms lijkt cannabis goed te werken, maar in andere gevallen weer helemaal niet. Voordat mediwiet een geneesmiddel kan worden, moet eerst duidelijk zijn in welke gevallen het werkt en in welke niet.

Eind oktober verschenen plotse bericht in de pers dat cannabis pijn juist zou verergeren. Amerikaans onderzoek had dat uitgewezen. Het bleek dat het hier ging om een heel specifiek, branderig soort pijn. Pijn kunstmatig opgewekt met behulp van capsaïne, een stofje uit de peperplant (Capsicum). Tot nu toe lijkt cannabis uitsluitend werkzaam tegen chronische pijn, zoals bijvoorbeeld bij multiple sclerose (MS) en sommige vormen van kanker. Een heel ander soort pijn dus. Bij kankerpatiënten heeft cannabis het bijkomende voordeel dat het soms ook de misselijkheid tegengaat die vaak optreedt bij chemotherapie.

Vooralsnog is er aanvullend onderzoek nodig.

HEINEKEN KOMT MET NIEUW DRANKJE VOOR VROUWEN

Heineken gaat komend voorjaar een apart drankje op de markt brengen dat speciaal bedoeld is voor vrouwen. Dat terwijl er steeds meer berichten zijn dat alcohol de kans op het krijgen van borstkanker sterk vergroot.

Vrouwen moeten aan de drank, en Heineken schuwt geen enkel middel. Het aantal advertenties van Heineken in vrouwenbladen is opgevoerd, in de advertenties en TV-spotjes zijn vrouwen van toevallige achtergrondfiguren opgewaardeerd tot belangrijke rollen, in de advertenties figureren ook meer vrouwen, en vorig jaar heeft Heineken een speciaal bier voor vrouwen uitgebracht: Wieckse Rosé.

Komend voorjaar komt Heineken met nog een vrouwendrank, genaamd

Jillz. Het wordt beschreven als een "sparkling cider blend". Het bevat 5 procent alcohol en is minder bitter dan bier. Volgens Heineken een goed alternatief voor bier en wijn. In het laatste kwartaal van 2007 is het getest in 17 horecagelegenheden in Amsterdam en Deventer.

Heineken heeft lak aan het feit dat vrouwen gevoeliger zijn dan mannen voor de nadelen van alcoholgebruik, dat vanaf enige tijd vóór de conceptie tot het einde van de periode van de borstvoeding alcohol voor vrouwen volledig taboe behoort te zijn, en dat elk dagelijks genoten glas de kans op borstkanker met een procent of zeven verhoogt. Of zou de sponsoring door Heineken van Pink Ribbon soms uit schuldgevoel voortkomen ?

FEITEN EN COMMENTAREN OVER ALCOHOL EN DRUGS

108-ste jaargang no. 2

maart-april 2008

Alcoholbeleid vraagt bestuurders met ruggegraat

Ruim twintig jaar geleden startte de overheid met een alcoholmatigingsbeleid. Er waren teveel en te grote maatschappelijke problemen ontstaan door het sinds 1955 sterk gestegen alcoholgebruik. De nota "Alcohol en Samenleving", die door de Tweede Kamer werd aanvaard als richtlijn voor het beleid, bevatte tal van suggesties voor een samenhangend en daardoor effectief beleid.

De alcoholbranche zette de Tweede Kamer onder zware druk, om maatregelen tegen te houden die zouden leiden tot omzetverlies en verlies van werkgelegenheid. De Tweede Kamer liet zijn oren hangen naar de branche, en verwierp effectieve maatregelen.

Het Nederlandse alcoholbeleid werd zodoende een lap-pendeken van zachte maatregelen. Het werd een beleid van afschuiven naar voorlichting en nader onderzoek, en van zelfregulering door het bedrijfsleven. Een beleid zonder tanden. De alcoholbranche werd ontzien. De vervuiler betaalde niet, de consument draaide voor de kosten op via de zorgverzekering, de schadeverzekering en de belasting.

Omzetverlies is echter onvermijdelijk. Naar schatting nemen de 25 procent zwaarste drinkers, driekwart van de Nederlandse alcoholconsumptie voor hun rekening. Wanneer die zwaarste drinkers hun alcoholgebruik zou halveren, dan zou het gemiddelde gebruik met 37,5 procent afnemen! En dan nog zitten die zware drinkers boven de limiet die de WHO aangeeft.

Wil de overheid een doeltreffend matigingsbeleid voeren, dan moet zij maatregelen kunnen nemen waar de branche het niet mee eens is. De overheid heeft volgens de grondwet onder andere tot taak de volksgezondheid te bevorderen. Daarbij moet zij het lef hebben om het algemeen belang te laten prevaleren boven het belang van één specifieke bedrijfstak. De Tweede Kamer behoort daaraan mee te werken. Overheid en volksvertegenwoordiging moeten impopulaire maatregelen durven nemen.

Volgens de Wereld Gezondheids Organisatie (WHO) zijn de drie effectiefste maatregelen om alcoholproblemen te verminderen: verhoging van de leeftijdsgrens, beperking van het aantal verkooppunten en accijnsverhoging. In de "Hoofdpijnenbrief Alcoholbeleid" van het ministerie van VWS eind vorig jaar, worden die drie maatregelen wel genoemd, maar niet tot een stevig en samenhangend beleid geformeerd. De accijnsverhoging blijft beperkt tot een paar eurocent per pilsje. Daar ligt geen jongere van wakker. Beperking van het aantal verkooppunten voor breezers tot uitsluitend bij de slijter, is "in studie".

Ook tal van eerder gesuggereerde maatregelen zijn spoorloos verdwenen: geen alcoholtest op omgekomen verkeersslachtoffers, geen verbod op happy hours, geen verhoging van de leeftijdsgrens naar 18 jaar, geen waarschuwing op de verpakking.

Wat wel is gebleven, is voorlichting aan ouders van opgroeiende kinderen. Op zichzelf nuttig, maar het schuift de verantwoordelijkheid wel weer naar anderen. De vervuiler mag doorgaan met vervuilen, de ouders moeten het "vuil" maar bij de voordeur tegenhouden.

Verder worden kopers van alcohol beneden de 16 jaar strafbaar gesteld, en wordt alcoholreclame via de TV uitsluitend na 21.00 uur toegestaan. Al die stappende pubers die om 24.00 uur de deur uit gaan, liggen blijkbaar om 21.00 uur te slapen.

dr.ir. D. Korf

HET WAS WEER CARNAVAL

Carnaval is in Nederland de afgelopen halve eeuw meer en meer veranderd van een plaatselijke verkleedpartij tot een zuipfeest voor "toeristen". De daardoor veroorzaakte herrie, ongevallen en geweldpleging, zijn voor steeds meer mensen reden om het carnaval te ontvluchten. De Nederlandse bungalowparken zijn die week uitverkocht.

Carnaval was in het Zuiden en Oosten van ons land tot de tweede wereldoorlog een feest voor de plaatselijke bevolking. Men verkleedde zich, en onherkenbaar geworden nam men de plaatselijke toestanden en de plaatselijke politiek op de hak. Alcohol was een bijzaak. Tegenwoordig is carnaval een toeristische attractie. Die toeristen willen een roes. De plaatselijke uitbaters willen aan hen verdienen. En zo is geleidelijk alcohol de hoofdzaak geworden van de carnavalsviering.

Sinds de invoering van de herziene Drank- en Horecawet (nov. 2000) is de Voedsel en Waren Autoriteit (VWA) belast met de controle op de naleving van de leeftijdsgrenzen voor alcoholverstreking. Het excessieve alcoholgebruik tijdens het carnaval, is sinds enkele jaren reden voor de VWA om dan extra controles uit te voeren.

Dit jaar constateerde de VWA dat er een geleidelijke verbetering merkbaar is. Steeds meer exploitanten en carnavalsverenigingen treffen maatregelen om alcoholgebruik door te jeugdigen tegen te gaan. Diverse café's, buurthuizen en commerciële feestzalen hadden een toegangsleeftijd van 16 jaar ingesteld. Speciale feesten voor

de leeftijdsgroep 12 tot en met 17 jaar werkten meestal met verschillende polsbandjes naar gelang de leeftijd.

Toch waren er ook nog bedrijven die de regels fors overtraden, zo bleek tijdens de nadere inspectie van een dertigtal verkooppunten van alcohol. Tegen de ondernemers en verenigingen die de regels overtraden, werden in totaal vijf maatregelen getroffen, vier boeterapporten opgemaakt en één schriftelijke waarschuwing gegeven. De overtreders kregen twee dagen later een hercontrole.

Eén bedrijf in Noord-Brabant maakte het heel erg bont, het verstrekte drank zonder ook maar op de leeftijd te letten. Daar kon men het feest meteen beëindigen. De vier aan andere ondernemers uitgedeelde boetes bedroegen 900 euro per geval.

Vechtpartijen, ongevallen en vandalisme tijdens de carnavalsviering waren dit jaar dan ook vooral het werk van volwassenen. De meeste publiciteit kreeg een incident in Venlo. Daar stak een 28-jarige feestvierder in stierenvechterspak een 47-jarige medefeestvierder met een mes in de keel. Gelukkig werd de slagader niet

geraakt, zodat het slachtoffer het overleefde. De dader vluchtte, maar werd wat later gearresteerd.

In het buitenland ging het er gewelddadiger aan toe. In Apolda, in het Oosten van Duitsland, vond er een ware veldslag plaats tussen carnavalsvierders en de politie. Er vielen veel gewonden en de politie verrichtte 17 arrestaties.

In Zuid-Amerika geeft het carnaval van oudsher een piek te zien van geweldpleging (per land tientallen doden), van tijdens afwezigheid leeggeroofde huizen, van nieuwe gevallen van AIDS, en negen maanden later een geboortegolfje. In Rio de Janeiro, vroeger berucht door soms meer dan honderd doden, waren het er dit jaar "slechts" enkele. Daarvoor was wel een extra politiemacht van 26.000 man nodig (in 2003 waren daarvoor overigens nog 38.000 man ingezet).

Vermoedelijk de meeste doden vielen in Bolivia, namelijk 60. Tenminste 26 daarvan kwamen om door alcoholische verkeersongevallen, terwijl de dood van zeker vier personen moord betrof. Venezuela meldde "meer dan vijftig" doden door de carnavalsviering. Ook in Ecuador, Colombia en Chili vielen tientallen doden.

Dingeman Korf

Kater oorzaak meeste Britse ziekmeldingen

De Britse verzekeringsmaatschappij Unum wilde wel eens weten wat de meest voorkomende oorzaken van ziekmeldingen waren. Zij stelde een onderzoek in. En het bleek dat niet de "griep" of overwerken op de voorgaande dag de meest voorkomende oorzaak was, maar de kater ten gevolge van voorafgegaan alcoholgebruik.

Unum constateerde ook vrij sterke regionale verschillen in de hoeveelheid katers per 10.000 werknemers. In Schotland vonden relatief de meeste ziekmeldingen wegens een kater plaats.

Unum berekende verder dat jaarlijks in Groot-Brittannië circa zeventien miljoen werkdagen verloren gaan door een kater. Een forse economische schadepost, die volgens Unum nog weer eens aantoonde hoe sterk de negatieve invloed alcohol op de arbeidsproductiviteit is.

Geen verbod op zelftester alcohol

Verkeersminister Eurlings is niet van plan om de zelftester voor het alcoholpromillage te verbieden. Dit ondanks de geringe nauwkeurigheid ervan. Zo heeft hij geantwoord op vragen uit de Tweede Kamer.

Er zijn twee typen apparaatjes op de markt waarmee mensen die alcohol gedronken hebben, zouden moeten kunnen nagaan of zij met hun promillage nog beneden de wettelijke grens van 0,5 promille zitten. Dat zijn enerzijds blaaspipjes waarin een verkleuring optreedt evenredig met het alcoholgehalte van de adem, en anderzijds elektronische apparaatjes waarin een lampje oplicht of een wijzer het alcoholpromillage aangeeft.

Beide typen zijn erg onnauwkeurig blijkens een test, december vorig jaar gepubliceerd door het Belgisch Instituut voor Verkeersveiligheid. Wij berichtten daarover uitgebreider in het vorige nummer van dit blad. Omdat de minister spreekt van een wegwerp apparaat, mogen we aannemen dat zijn antwoord meer in het bijzonder gaat over het apparaatje waarin een chemische stof verkleurt door de aanwezigheid van alcohol. De elektronische apparaatjes zijn namelijk meerdere malen bruikbaar.

Tweede-kamerlid De Rouwe noemt de betrouwbaarheid van deze appa-

raatjes volstrekt onvoldoende. Zij spiegelen een zekerheid voor die er niet is. Zij misleiden daardoor potentiële weggebruikers. Dat is zeker geen bijdrage aan de verkeersveiligheid.

Importeur W. van Dooren zegt dat de blaaspipjes weliswaar niet zo nauwkeurig zijn als de apparatuur van de politie, maar toch een "goede indicatie" geven van hoeveel iemand gedronken heeft. Dat drukt de gebruiker nog eens met de neus op de feiten. "De test kan voorkómen dat mensen met een glaasje teveel op achter het stuur kruipen". Sinds de introductie van het apparaatje in januari heeft Van Dooren er meer dan driehonderdduizend verkocht aan discotheken en benzine-stations.

De minister neemt het argument "met de neus op de feiten drukken" over van Van Dooren. In ministeriële taal luidt dat: "de tester kan er ook toe leiden dat bestuurders zich beter bewust worden van hun grenzen, en daar in de toekomst hun gedrag op afstellen". Maar hij verwacht niet dat de betrouwbaarheid van de uitkomst groot zal zijn. Daarom een waarschuwing van hem aan de importeur met betrekking tot diens reclame. "Bij het publiek mag niet de indruk worden gewekt dat de zelftester een betrouwbaar alternatief is voor de blaastest van de politie".

COLOFON

Tweemaandelijks voorlichtingsblad over alcohol en drugs, uitgegeven door de Stichting ANGOB.

ISSN 0166-2880.

Postabonnement € 10,- per jaar.

Verantwoordelijk eindredacteur:

Dr. ir. D. Korf, Dresselhuijsweg 20, 4105 DB Culemborg, tel 0345-473239, e-mail: dkorf@tiscali.nl

Administratie:

W. Matla, Hof van Delftlaan 119, 2613 BL Delft, tel. 015-2126904, giro 849 058.

Artikelen voorgaande nummers:

www.angob.nl

Alcohol maakt Nederland tot één van de gewelddadigste landen van Europa

REGERING STOP HET ALCOHOLGEWELD

Afgelopen januari verschenen met een week tussenruimte in twee verschillende kranten twee artikelen met een gelijke strekking. Beide constateerden dat Nederland tot de top drie in Europa behoort wat betreft geweldpleging, dat een groot deel van het geweld voortkomt uit alcoholgebruik, en dat overheid en parlement opmerkelijk weinig daartegen ondernemen.

Het eerste artikel, geschreven door Maarten Huygen, verscheen 12 januari in de NRC. Het tweede, geschreven door prof. dr. J. van Dijk, verscheen op 19 januari in het Noordhollands Dagblad. Beide constateren dat Nederland in internationale vergelijkingen hoog scoort in geweldpleging, bedreiging en vandalisme. Na Groot-Brittannië en Ierland komt Nederland op de derde plaats.

Nederland behoort met Groot-Brittannië en Ierland tot de zes landen met het hoogste biergebruik van Europa. Maar terwijl in de andere drie (Duitsland, Tsjechië en België) de consumptie redelijk over de verschillende leeftijdsklassen is verdeeld, vertonen de eerste drie een enorme consumptiepiek in de leeftijdsklasse beneden de 25 jaar. Nederlandse jongeren zijn, samen met hun Britse leeftijdgenoten de zuipschuiten van Europa.

Zinloos geweld, zoals het bekogelen van ambulance- en brandweerpersoneel of molestatie van volstrekt willekeurige voorbijgangers, wordt in het merendeel van de gevallen gepleegd door jongeren die te veel bier hebben gedronken, door die zuipschuiten dus.

Huygen schrijft daarover: *"In Nederland ligt het alcoholgebruik per hoofd van de bevolking net beneden het Europees gemiddelde. Maar de potentiële gevaarlijkste groep, jonge mannen, drinkt juist veel, zelfs het meeste van Europa. En dan raken ze in het week-einde slaags".* Dat gebeurt zo massaal, dat ieder jaar bijna 5 procent van de Nederlanders te maken krijgt met bedreiging of geweldpleging. In Duitsland ligt, ondanks een hoger hoofdelijk alcoholgebruik, het aantal geweldsdelicten per 100.000 inwoners één derde lager dan in Nederland. Ook landen als Frankrijk of Italië hebben minder geweldsdelicten per 100.000 inwoners dan Nederland.

Huygen constateert ook dat de nieuwjaarsviering elk jaar gewelddadiger wordt door straatbezopen jongelui. *"Afgelopen Nieuwjaar werd een nieuw record gevestigd. Tientallen scholen in brand geschoten met vuurwerk, monumenten vernield, hulpverleners bekogeld. Elk jaar wordt het doller".* Hij spreekt er zijn verbazing over uit dat vrijwel nergens vermeld wordt dat de daders bezopen waren.

De politie is vaak de stootbuffer voor volgegaten jongens. Beschonen jonge mannen zijn de lastigste klanten voor agenten. Ze zijn niet meer aanspreekbaar. Woorden hebben geen effect meer, en (dreiging met) geweld evenmin. Hans van Duijn van de Nederlandse Politiebond daarover:

"Ze zijn niet gevoelig voor geweld. Je kunt erop slaan, pepperspray gebruiken. Het gaat mis omdat het niet werkt. Ze zijn onbeheersbaar".

Accijnzen omhoog

Zowel Huygen als Van Dijk sommen een aantal maatregelen op waarmee de problemen drastisch ingeperkt kunnen worden. Effectiefste maatregel is een drastische accijnzenverhoging. Huygen schrijft hierover: *"Uit internationaal onderzoek blijkt dat jongeren minder drinken naarmate de prijs stijgt. Maar er worden alleen repressiemaatregelen genomen. Eerst laat je de jongens zich in de binnenstad tot hun nek met goedkope drank vullen. Als ze dan hulpverleners aanvallen, komen strafmaatregelen als snelrecht, taakstraffen, celstraf. Maar als de accijnzen op alcohol wordt verhoogd, is er helemaal geen snelrecht nodig".*

Prof. Van Dijk haalt het voorbeeld aan van Finland. Toen Estland toetrad tot de Europese Unie en de grens tussen Estland en Finland open ging, zag Finland zich gedwongen om de accijnzen op alcohol te verlagen om het alcoholtoerisme tussen beide landen zoveel mogelijk tegen te gaan. Het resultaat was dat binnen de kortste keren zowel het alcoholgebruik onder jongeren als het aantal geweldplegingen omhoog schoten.

Een ander voorbeeld zien we in Groot-Brittannië. Het recente verbod op "happy hours" heeft daar geleid tot een directe daling van het aantal gevallen van lichamelijk letsel dat in het ziekenhuis behandeld moest worden. In IJsland deed zich na de liberalisering van de alcoholwetgeving een soortgelijke ontwikkeling voor als in Finland, zij het minder extreem.

Onderzoekers van de universiteit van Cardiff kwamen begin 2006 al tot de conclusie dat geweldpleging in Engeland en Wales sterk gerelateerd is aan de prijs van bier (wij berichtten daarover in dit blad juli 2006). Tot die conclusie kwamen zij na bestudering van 350.000 dossiers van slachtoffers van geweldpleging over een periode van vijf jaar, en afkomstig van de eerste-hulpafdelingen van de 58 grootste ziekenhuizen van Engeland en

Waar emoties hoog kunnen opblazen of waar de zelfbeheersing op de proef wordt gesteld, is het een eerste veiligheidsseis om alcohol buiten de deur te houden.

Wales. Van nog wat eerdere datum is een Amerikaans onderzoek dat eveneens bewijst dat er een samenhang is tussen de prijs van drank en de omvang van de geweldpleging.

Op de tweede plaats naar effectiviteit om alcoholische geweldpleging tegen te gaan, staat verhoging van de leeftijdsgrens. In diverse staten van de VS heeft die maatregel een positief effect gehad. Diverse landen van Europa (waaronder Duitsland en Denemarken!) kennen al één leeftijdsgrens bij 18 jaar.

De politiek heeft geen lef

Een effectief beleid om alcoholische geweldpleging zowel als alcoholische gezondheidsaantasting tegen te gaan, zou moeten bestaan uit een forse accijnzenverhoging (Nederland behoort nu met zijn accijnzen tot de middenmoters in Europa), plus verhoging van de leeftijdsgrens, plus een verbod op prijsstunten met alcoholhoudende dranken, plus strikte handhaving van deze maatregelen. Volgens prof. Van Dijk zou met een dergelijk beleid nog binnen de regeerperiode van het huidige kabinet de problematiek van het massale alcoholische geweld opgelost kunnen worden.

Van Dijk schrijft letterlijk: *"Hoe is het te verklaren dat Nederland met zijn gigantische met alcohol verbonden geweldproblemen, politiek niet in staat is een serieus matigingsbeleid te voeren? Zou het kunnen zijn dat de bierlobby in ons land even machtig en gewetenloos is als de wapenlobby in de VS? Behartigen de politieke partijen de belangen van onze gezinnen, of die van de aandeelhouders van Koning Alcohol?"*

Huygen komt tot een vergelijkbare conclusie over de macht van de alcohollobby: *"De Kamer durft zelfs de minimumleeftijd voor drankgebruik niet te verhogen naar achttien, ondanks de gevaren voor het jonge brein. Beter dat er elk weekeinde in de Nederlandse binnensteden wordt gevochten en vernield, en dat ambulancebroeders en politieagenten worden belaagd, dan dat er een paar banen bij Heineken, Bols, de horeca of de supermarkt op het spel staan".*

Wrange conclusies. Wij vragen ons af, hoe lang kan de volksvertegenwoordiging zijn spelletje van horen, zien en zwijgen nog volhouden?

Dingeman Korf

ALCOHOL VOOR OPERATIE VERTRAAGT HERSTEL ER NA

Recente onderzoeken in Illinois en in Berlijn, hebben aangetoond dat ook matig alcoholgebruik voorafgaand aan een operatie, het herstel kan vertraagen. Het onderzoek bevestigt en versterkt daarmee de conclusies van het Deense onderzoek onder leiding van H. Tonnesen uit 1999.

Al meer dan een eeuw is bekend dat zwaar alcoholgebruik (5 of meer glazen per dag) de weerstand van het lichaam tegen bacteriële infecties verlaagt. Het immuunsysteem is door de alcohol verzwakt. Ook is al lang bekend dat een dergelijk fors alcoholgebruik in de periode voorafgaand aan een operatie, de kans op complicaties sterk vergroot. Vroegere onderzoekers dachten dat die toename van de complicaties een gevolg was van de vermindering van de weerstand.

Tonnesen en medewerkers hebben in 1999 aangetoond dat de toename van de complicaties niet alleen veroorzaakt wordt door vermindering van de weerstand tegen infecties, maar ook door een vermindering van de snelheid van herstel. Zij voerden hun onderzoek uit met 42 vrijwilligers. Een deel van hen kreeg het verzoek om één maand voor de operatie helemaal te stoppen met alcoholgebruik, het andere deel kreeg toestemming om tot de dag vóór opname in het ziekenhuis zijn gebruikelijke alcoholconsumptie voort te zetten.

De abstinente vrijwilligers bleken kort na de operatie minder problemen te hebben met hart en bloedsomloop, minder problemen met de ademhaling en een hoger zuurstofgehalte in het bloed. Kortom, zij hadden minder last van operatiestress. Daardoor verliep hun herstel sneller. En hoe sneller het herstel verloopt, hoe minder kans er is op complicaties. Tonnesen en medewerkers bevelen dan ook aan om voorafgaand aan een operatie enkele weken in het geheel geen alcohol te drinken.

Onderzoekers aan de medische universiteit van Loyola in Illinois hebben de rol van het immuunsysteem nader onderzocht. Zij zagen dat blootstelling aan alcohol, op het immuunsysteem een vergelijkbaar effect heeft als een infectie. De effectiviteit van het systeem wordt erdoor ondermijnd. Sterk vereenvoudigd gezegd: het immuunsysteem wordt als het ware bezig gehouden door de alcohol, en is dan niet meer voor honderd procent beschikbaar voor het bevorderen van een snel herstel na de operatie. De leidster van het onderzoekprogramma over alcohol, prof. dr. Elizabeth Kovacs, merkt hierbij op dat alcoholverslaafden vaker sterven aan longinfecties dan aan levercirrose.

Duitse medisch-biologische onderzoekers hebben met behulp van proefdieren experimenteel bewezen dat het immuunsysteem door alcohol ondermijnd wordt. Zij lieten een groep muizen gedurende acht dagen verdunde alcohol drinken, terwijl een controlegroep water te drinken kreeg.

Vervolgens werden alle dieren geopeereerd en daarna geïnfecteerd met longontsteking.

De muizen die alcohol gedronken hadden, werden in grotere aantallen, en ernstiger ziek dan de waterdrinkers. Ook produceerde hun lichaam meer cytokine, een stof die aangeeft dat het immuunsysteem tegen een zware infectie vecht.

Dit onderzoek is verricht onder supervisie van dr. Claudia Spies, specialist intensieve zorg aan het Charité Universiteitsziekenhuis in Berlijn. Zij constateert dat ongeveer 20% van

de volwassenen die in het ziekenhuis worden opgenomen tot de matige drinkers behoort. Zij drinken twee tot drie glazen alcoholhoudende drank per dag. Van de mensen die na een ongeval met verwondingen in het ziekenhuis belanden, heeft bijna 50% kort daarvoor nog gedronken. Het gaat dus om een aanzienlijk deel van de patiënten.

Uit de muizenproeven concludeert dr. Spies dat ook matige drinkers na een operatie een grotere kans hebben op longontsteking, hartproblemen of ernstige bloedingen dan patiënten die voorafgaand aan hun opname geruime tijd niet drinken. Zij stelt: "Patiënten behoeven niet eens overmatig alcohol te gebruiken, om een significant hogere graad van complicaties te ontwikkelen".

Het advies van Tonnesen is door één en ander nog steviger gefundeerd geraakt.

Dingeman Korf

Horecava weer aanleiding tot onzinberichten

Op 7 januari opende de Horecava, de vakbeurs voor de horecabranche, in de RAI in Amsterdam. Aanleiding voor de alcoholbranche om zoals ieder jaar een ongefundeerd pro-alcohol persbericht te laten uitgaan. En aanleiding voor de voorzitter van KHN tot een pessimistische klaagzang

Voorzitter J. Claes van Horeca Nederland voorziet een moeilijk jaar voor de horecasector. De inkoopkosten stijgen snel, de lonen stijgen ook, het vertrouwen van de consument in de economie is gedaald, en als klap op de vuurpijl gaat per 1 juli in de bedrijven een rookverbod gelden.

Ons inziens een ongefundeerde klaagzang. Tegen de stijgende inkoopkosten heeft de horeca zich bij de komst van de euro al ingedekt door de prijzen zeer fors te verhogen.

Het consumentenvertrouwen is bepalend voor het aangaan van financiële verplichtingen (kopen op afbetaling) en voor investeringen in huishoudelijke apparatuur, auto's, verbouwingen. Het is niet of nauwelijks van invloed op de wekelijkse uitgaven.

Tenslotte het rookverbod in de horeca. Onderzoek in landen waar het al eerder is ingevoerd, heeft uitgewezen dat het niet of nauwelijks leidt tot inkomstenderving. Het overgrote deel van de rokers blijft toch komen, en degenen die het laten afweten worden simpelweg vervangen door mensen die het tot nu toe lieten afweten wegens de rookgordijnen en de vieze stank. Ondernemers die er positief en creatief op inspelen, hebben zelfs baat bij het rookverbod.

Het pessimisme van Claes is dus ongefundeerd, en lijkt ons meer een strategische zet om bij voorbaat de overheid toegeeflijker te maken tegenover de horeca.

Het persbericht verscheen in kranten onder koppen als "Langer gezond met een pintje". Het leek verdacht veel op een bericht van enkele jaren geleden, dat toen al als ongefundeerd naar de

prullenbak werd verwezen. Het ging ook deze keer weer mank aan het feit dat de bevolking simpelweg werd verdeeld in drinkers en niet-drinkers, zonder dat de niet-drinkers ontdaan werden van de **gedwongen** niet-drinkers. Als je tot de niet-drinkers ook mensen rekent die om medische redenen geen alcohol mogen of kunnen drinken (ex-drinkers met reeds aanwezige alcoholische aandoeningen, mensen met kwalen die alcoholgebruik bij voorbaat onwenselijk maken, enz.), dan heeft de groep van de niet-drinkers gemiddeld genomen op voorhand al een slechtere gezondheid dan de matige drinkers.

Verder ondervinden mensen die hun bestaande gewoonten mogen voortzetten dat als een geruststelling. Zij maken zich dan minder zorgen, wat gunstig uitwerkt op hun gezondheid. Mensen die tegen hun zin, of tegen hun smaak aan het bier gaan om langer te leven, ondervinden alleen al van die tegenzin een nadelig effect op hun gezondheid.

Voorts geldt: tegengaan van de ene ziekte (hart- en vaatziekten) onder gelijktijdige vergroting van de kans op andere ziekten (kanker, cirrose, verhoogde bloeddruk, hersenschade) heeft uit geneeskundig gezichtspunt geen enkele zin. De aanbevolen twee pilsjes per dag verhogen bijvoorbeeld de kans op borstkanker al met 14 tot 18 procent!

Tenslotte is nog vermeldenswaard dat op de Horecava een nieuw product werd gelanceerd dat duidelijk gericht lijkt op de leeftijdsklasse beneden 30 jaar. Dat product heet cannabislikeur. Daar zullen wij nog wel meer van horen.

Dingeman Korf

Aanpak alcohol versmallen tot aanpak drinken beneden de 16 ?

ALCOHOLBRANCHE WIL MEEREGEREN

Begin januari kwam een brief in de openbaarheid die de alcoholbranche (CBL, KHN en Stiva) op 18 oktober gericht had aan de minister-president over de aanpak van het drinken beneden de leeftijd van 16 jaar. De branche bood zijn volledige medewerking daarvoor aan, mits de regering zou afzien van een aantal andere maatregelen. Met andere woorden, de branche wilde meeregeren.

De brief van drieëneenhalf kantje begint met te constateren dat het alcoholgebruik onder jongeren een ernstig probleem is dat een snelle aanpak vereist. Opvallend is dat men pleit voor een snelle aanpak, niet voor een grondige of effectieve aanpak. Wilde men dat de regering snel zou beslissen, voordat andere partijen met andere plannen en andere argumenten naar voren zouden komen ?

Vervolgens gaat de brief in op een aantal maatregelen om het drinken beneden de 16 jaar te ontmoedigen waarover overeenstemming bestaat, of die reeds in voorbereiding zijn (meer toezicht op de naleving van de leeftijdsgrens, strafbaarstelling van jeugdige kopers, voorlichting aan ouders, aanpakken van de keten en hokken). De brief spreekt daarbij uitdrukkelijk over de bestaande wettelijke leeftijdsgrenzen. Is de branche beducht dat de roep, met name van medische zijde, om de leeftijdsgrens te verhogen tot tenminste 18 jaar, op den duur een meerderheid in de Tweede Kamer zal vinden ?

De alcoholbranche wil met de betrokken bewindslieden tot een gezamenlijke aanpak van dit probleem komen. Het stelt daartoe een "nationaal plan geen alcohol onder de 16 voor". Ter financiering van dat "nationaal plan" is de branche bereid een tijdelijke extra accijnsheffing gedurende vijf jaar te accepteren, die 50 miljoen euro moet opbrengen. Dat geld wordt beheerd door VWS, CBL, KHN en Stiva. De branche heeft bij het beheer dus een meerderheid van drie tegen één ! Het geld dient te worden besteed aan projecten die bijdragen aan het vestigen van de norm "geen alcohol onder de zestien".

In ruil voor zijn actieve medewerking aan dit "nationaal plan", wil de branche van de regering een aantal toezeggingen. Zo zouden er geen verdere accijnsverhogingen mogen plaatsvinden buiten hetgeen reeds voor 2008 besloten is, plus de voorgestelde tijdelijke verhoging ter financiering van genoemd "nationaal plan".

De leeftijdsgrens van 16 jaar zou de landelijke en uniforme norm moeten blijven. Geen experimenten met verhoging tot 18 jaar per individuele gemeente, en evenmin landelijk. Het idee om supermarkten vergunningplichtig te maken voor de verkoop van zwak-alcoholhoudende dranken moet van de baan. De regering moet afzien van nieuwe aanpassingen van de Drank- en Horecawet die leiden tot een beperking van het aantal verkooppunten, of tot discriminatie van bepaalde

dranken (mixdrankjes moeten dus in de supermarkt blijven en mogen niet naar de slijter verbannen worden). En tenslotte moet de regering afzien van het opleggen van beperkingen aan de alcoholreclame, dus afzien van het plan om tot 21.00 uur geen alcoholreclame toe te staan via radio en TV.

De alcoholbranche stelt voor om die aanpak te formaliseren door een bestuurlijke afspraak tussen de branche en de overheid. De branche wil dus meeregeren, en daarbij zaken op voorhand voor jaren vastleggen. Dat ongeacht de mening van de Tweede Kamer, ongeacht zich wijzigende situaties in de samenleving, ongeacht voortschrijdend wetenschappelijk inzicht, enzovoorts.

In feite stelt de branche voor dat de regering zich erop vastlegt om de aanpak van de alcoholproblematiek te versmallen tot uitsluitend een aanpak van het drinken beneden de leeftijd van 16 jaar. Dan blijft de omzet van de branche nagenoeg op peil. Zo zou de commercie weer eens voorrang krijgen op de volksgezondheid.

Zo'n versmalling van de aanpak is echter iets waar geen zichzelf respecterende minister van Volksgezondheid ooit mee accoord zou mogen gaan.

Dingeman Korf

Veelbelovende aanpak om alcoholverslaving te bestrijden

Een onderzoeksteam van de Amerikaanse National Institutes of Health (NIH) is onlangs in de publiciteit gekomen met een nieuwe behandelingsmethode voor alcoholverslaving. Ontwenningverschijnselen worden hierbij onderdrukt door het blokkeren van een receptor in de hersenen.

Gedurende de ontwikkeling van alcoholisme, spelen de stress-systemen in de hersenen een belangrijke rol. Die systemen reageren op stress door het gedrag een bepaalde kant op te sturen. Naarmate het dagelijkse alcoholgebruik toeneemt, wordt de stress veroorzaakt door onthouding steeds groter. In antwoord daarop veroorzaakt het stress-systeem een steeds sterkere aandrang om door te gaan met drinken. Ook is dit systeem de veroorzaker van de aandrang om toch weer met drinken te beginnen na ontwenning.

Uitgaande van dit gegeven, onderzoekte een team van de NIH onder leiding van dr. M. Heilig de rol van de receptor in de hersenen voor neurokinin-1. De stof neurokinin is een stress-hormoon. De receptor geeft het signaal van de aanwezigheid van neurokinin door aan het centrum dat ons gedrag stuurt.

Een eerste onderzoek werd verricht met behulp van twee groepen muizen. De ene groep had een aangeboren "tekort" aan de receptor voor neurokinin-1 en de andere groep niet. Gesteld voor de keuze tussen water en verdunde alcohol om te drinken, consumeerde de groep met het tekort aanzienlijk minder alcohol dan de "normale" groep. Ook bleek de groep met het tekort aanzienlijk gevoeliger voor de slaapverwekkende werking van alcohol.

Vervolgens werd gekeken of bij de "normale" muizen de receptor voor neurokinin-1 geblokkeerd kon worden. Biochemici van het farmaceutische bedrijf Eli Lilly ontwikkelden daartoe stoffen met hormoonachtige werking. De stof LY-686017 bleek daarbij zeer veelbelovend.

Die stof werd, nadat hij gebleken was voor proefdieren en vervolgens voor mensen niet giftig te zijn, getest op recent ontwende ("drooggelegde") alcoholisten. De groep van 50 proefpersonen werd in tweeën gesplitst. De ene helft kreeg het nieuwe middel en de andere helft niet. De groep die het middel kreeg toegediend, had minder last van spontane buien van onweersstaanbaar verlangen naar alcohol ("craving"), voelde zich beter, en was minder gevoelig voor uitlokking van verlangen naar alcohol. Chemisch meetbaar was een verlaagd niveau van cortisol in het bloed, vergeleken met de groep die het middel niet kreeg.

Voorlopig komt LY-686017 nog niet op de markt. Eerst moet nog uitgebreid onderzoek gedaan worden naar eventuele bijwerkingen bij langdurig gebruik. Maar het bewijs is geleverd dat blokkeren van de receptor voor neurokinin-1, zinvol is bij de behandeling van alcoholverslaafden. De onderzoekers doen de aanbeveling om daarnaast verder te zoeken naar mogelijke betere stoffen voor het blokkeren van de receptor.

Dingeman Korf

Alcohol verhoogt juist kans op depressie

Eind januari verschenen berichten in sommige kranten, als zou het niet-drinken van alcohol de kans op een depressie vergroten. Dat was een wat al te haastige conclusie uit onderzoek door mevr. Dr. K. van Heusden. Daarbij werden oorzaak en gevolg weer eens omgewisseld.

Van Heusden constateerde dat onder niet-drinkende jongeren (19-32 jaar) meer psychische problemen voorkomen dan onder matige drinkers (max. 4 glazen per dag). Een oorzakelijk verband heeft zij echter niet aangetoond. Dat zou ook lijnrecht staan tegenover de uitkomst van een Brits onderzoek van twee jaar geleden, waarbij geconstateerd werd dat alcohol de correcte werking van bepaalde "neurotransmitters" in de hersenen verstoort. Daardoor wordt iemands geestelijke toestand labiel naarmate hij meer alcohol drinkt. Problemen krijgen zodoende een grotere kans om iemand geestelijk ziek, m.n. depressief te maken.

Verder zijn er onder de niet-drinkenden, personen die niet drinken juist omdat zij psychische problemen hebben. Matig alcoholgebruik is voor sommigen dus een uiting van een goede (geestelijke) gezondheid. Niet de zo gretig gestelde oorzaak ervan.

Tenslotte kan het ook nog zijn dat de matig-drinkende proefpersonen hun problemen effectief gecamoufleerd hebben door hun alcoholgebruik. Een oude drankbestrijderswijsheid luidt : drank verdrijft zorgen, doch slechts

tot morgen. De vraag die dan gesteld moet worden luidt : "Hoe lang kunnen zij nog met camoufleren doorgaan, voordat de problemen de pan uit rijzen ?" Van Heusden onderzocht jongeren. Slaat bij die camoufleerders de depressie pas later toe, vanaf een leeftijd van 35 jaar ?

MISBRUIK BEKENDHEID BOB-CAMPAGNE

Het ministerie van Verkeer en Waterstaat bekijkt of het in actie moet komen tegen een reclamespotje. Daarin wordt wederrechtelijk gebruik gemaakt van het BOB-logo van de campagnes tegen dronken rijden.

De BOB-campagnes worden grotendeels gefinancierd door het ministerie. De campagnes willen mensen bewust maken van de gevaren van drank in het verkeer. In vervolg daarop zouden zij bij het uitgaan een BOB moeten kiezen, die als chauffeur nuchter blijft en voor een veilige thuiskomst zorgt. Momenteel is nog bijna 15 procent van alle verkeersongevallen te wijten aan drankgebruik.

In het gewraakte reclamespotje wordt mensen gevraagd de sms-boodschap BOB te sturen naar een bepaald telefoonnummer. Zij krijgen dan informatie over de plaats waar alcoholfuiken staan. Daardoor kunnen zij die fuien vermijden.

Het spotje maakt misbruik van het BOB-logo. Dat is auteursrechtelijk verboden, en dus gemakkelijk tegen te

ALCOHOL HEET EEN
OPKIKKERTJE, MAAR
BRENGT OP DEN DUUR
VAAK DEPRESSIES

gaan. Verder maakt het misbruik van de bekendheid van de BOB-campagnes. Dat zal lastiger aan te pakken zijn. En tenslotte ondermijnt het de opsporingscapaciteit van de politie. Daardoor bevordert het overtreding van de wet. Dat is rondweg asociaal.

En dit...

... was een geval van alcoholische luchtverontreiniging die in het proces-verbaal vermeld werd.

Het gebeurde tegen eind januari in Den Haag. Een slingerend rijdende automobilist trok de aandacht van agenten en werd aangehouden voor een ademanalyse. Hij had zo'n sterke alcohollucht om zich heen hangen, dat de agenten rapporteerden dat zij "zelf bijna onder de invloed raakten".

Zijn promillage loog er niet om : 1,9 promille. Hij kon dan ook zijn rijbewijs gelijk inleveren

* * *

... was een geval van door alcohol de weg kwijt raken en gebeurde tegen eind vorig jaar in Ede.

Er reed in de nacht een brommer op de snelweg. Automobilisten waarschuwden de politie, die de berijder aanhield. Het bleek een 16-jarig meisje (!) uit Barneveld. Zij kwam van een feestje en had zonder na te denken

de snelweg naar huis genomen.

Een blaastest wees uit dat zij 0,8 promille alcohol in haar bloed had. Viermaal zoveel als voor een beginnend bestuurder is toegestaan. Haar brommerrijbewijs kon zij dus inleveren

* * *

... was een analyse van de 279 liedjes die voorkwamen op de Amerikaanse hitparade van 2005. Precies éénderde daarvan (93 stuks) handelde over drank en/of drugs. Alcohol kwam prominent voor in 23,7 procent van de liedjes.

Volgens de onderzoekers worden de liedjes van de hitparade het meest beluisterd in de leeftijdsgroep van 15 tot 20 jaar. Precies de leeftijd waarop men het meest vatbaar is voor de verleiding van drank en drugs.

Veel effectieve en gratis reclame dus voor de Amerikaanse drankindustrie

* * *

... was weer eens een geval van alcoholische geweldpleging. Het gebeurde 28 december om 23.50 u in Delft.

De politie kreeg een melding dat er

twee groepen jongeren slaags waren geraakt op het Koningsplein. Toen de politie arriveerde, keerde de groep (op dat moment ruim 20 man sterk) zich als één man tegen de politie. Die werd uitgescholden en bekogeld met blikjes bier. Maar toen de politie doorliep, kozen de zatlappen het hazenpad. Dat lukte niet echt. Zes van hen, in leeftijd variërend van 14 tot 28 jaar, konden worden aangehouden.

Merkwaardig zoals onderlinge geschillen door dronken mensen acuut vergeten worden wanneer de politie arriveert

* * *

... was een triest einde van een jong leven. Het gebeurde afgelopen december in Bergen.

Een 21-jarige Alkmaarder werd door de politie dood aangetroffen net buiten een pand waar hij een feest had bezocht. Hij was met geweld om het leven gebracht. De politie verhoorde de ruim 150 feestgangers en nam twee van hen mee naar het bureau voor nader onderzoek.

Volgens de politie was er zeker alcohol in het spel, maar mogelijk daarnaast ook nog een andere drug.

Ontremming kost nogal eens levens

Nieuws Stichting ANGOB en Stichting Angob Vakantieoord

STICHTING ANGOB VOOR
EEN ALCOHOLVRIJE
LEEFSTIJL

Ook in dit nummer op de gebruikelijke pagina en met de nieuwe kop, weer nieuws van Stichting ANGOB en Stichting Angob Vakantieoord.

Stichting ANGOB

Op 14 februari van dit jaar vergaderde het bestuur van Stichting ANGOB weer in Beekbergen. Helaas onvolledig, door verschillende oorzaken kon een drietal bestuursleden niet aanwezig zijn. De overige vier handelden desondanks veel zaken af.

Onder meer werd uitgebreid stilgestaan bij de vraag hoe wij aanvulling voor het bestuur kunnen vinden. Als we aan de weg willen timmeren als stichting voor een alcoholvrije leefstijl, is het nodig om een groter klankbord te hebben voor het bedenken, bespreken en uitvoeren van activiteiten. Daarnaast moeten administratieve werkzaamheden verricht worden, zodat ook mensen met capaciteiten op dat gebied welkom zijn. Wij roepen een ieder op die mogelijk belangstelling heeft om zich bekend te maken. Ook als u als lezer iemand in uw omgeving weet die ons team kan komen versterken. Suggesties zijn van harte welkom.

Het nieuwe logo van de Stichting ANGOB stond al afgedrukt in het vorige nummer. Omdat de lettertjes onleesbaar klein waren, deze keer een grote afdruk. Het bestuur besloot opdracht te geven tot het drukken van enveloppen en briefpapier met het nieuwe logo en onderaan het briefpapier de tekst: "Stichting ANGOB voor een alcoholvrije leefstijl".

In het vorige nummer meldde ik u als mogelijke datum voor onze begunstigerdag 27 september. Om verschillende redenen vervalt die datum. Voorlopig gaan de gedachten nu uit naar zaterdag 6 september. We houden u op de hoogte.

Een tip tot besluit: kijkt u ook eens op onze deels vernieuwde website en maak ook anderen daarop attent : www.angob.nl

Stichting Angob Vakantieoord

In haar laatst gehouden vergadering heeft het bestuur de functieverdeling gewijzigd. Secretaris is nu Rob Peereboom (eerder voorzitter). Henk Holmer, eerder secretaris, is nu algemeen bestuurslid. Voorzitter is geworden Wil Matla (eerder algemeen bestuurslid). Gert Onstwedder is en blijft penningmeester. Verder bestaat het bestuur nog uit Leo Versnel en Bob Levi. Beiden zijn algemeen bestuurslid. In het vorige nummer meldde ik u een nieuw adres van Henk Holmer als secretaris van de stichting. Dit is dus nu: Rob Peereboom, Bergeonstraat 1, 1851 KB Heiloo.

In de maand januari is door Heras een begin gemaakt met het plaatsen van een nieuw hekwerk. Het hekwerk aan de voorzijde, de lange buitenzijde en de achterzijde is uitgevoerd in groen gaas en heeft een hoogte van 1,50 meter. En nu maar hopen dat de grote en kleine zwijnen aan de buitenzijde van ons hek blijven.

De afgelopen weken is er ook hard gewerkt aan terrein en gebouwen. Dit heeft ertoe geleid dat alles er weer prima uitziet. De eerste gasten zullen zich ongetwijfeld zo rond de Paasdagen al weer melden om hun stacaravan gereed te maken voor het nieuwe seizoen.

Een tip tot besluit: kijkt u ook eens op de website van 't Spook: www.spook.nl en maak anderen daarop attent.

Rob Peereboom

Betalingen voor 2008

Nu de vereniging ANGOB is veranderd in de Stichting ANGOB, is er geen verschil meer tussen leden en abonnees. Zij heten nu volgens de statuten allen "begunstigers" (in dagelijks spraakgebruik ook wel donateurs geheten). En zij betalen nu allen een begunstigersbijdrage, niet langer contributie of abonnementsgeld. Eénzelfde bedrag voor beide vroegere categorieën.

Het had voor de hand gelegen om alle begunstigersbijdragen op één en dezelfde girorekening te laten binnenkomen. Helaas is dat door administratieve rompslomp niet op tijd gelukt. Dit jaar heeft de Stichting ANGOB dus nog de beschikking over twee girorekeningen.

Sommige leden en sommige abonnees waren al jaren gewend om begin

Verschijning GO

Voor het eerstkomende nummer van dit blad is 8 mei gepland als verschijningsdatum. Copij voor dat nummer graag uiterlijk 11 april bij de redactie.

Contactgroep Utrecht e.o.

De plaatselijke contactgroep Utrecht en omstreken kwam bijeen op dinsdagmiddag 12 februari ten huize van de secretaris.

We stelden vast dat het geld van de voormalige afdeling naar de landelijk penningmeesteresse was overgemaakt en onze girorekening was opgeheven. Wij verbaasden ons over een afrekening van de Postbank, waarop nog 5 euro werd afgeschreven van onze al opgeheven rekening. Die rekening staat nu 5 euro negatief. Bovendien werd die 5 euro berekend over de periode 1 oktober tot en met 31 december. Dat terwijl de nieuwe tarieven pas per 1 januari zouden ingaan.

Verder spraken wij over diverse recente publicaties over alcoholproblemen in de kranten. We concludeerden dat het vraagstuk voldoende in de publiciteit staat, maar dat maatregelen tegen bijvoorbeeld het drinken door jongeren en tegen de alcoholische criminaliteit uitblijven. We geloven niet dat met wat voorlichting en wat zelfregulering de problemen veel kleiner gemaakt kunnen worden.

Ook hadden wij het nog even over drugs, en wat langer over gezondheid. Daarmee was al gauw het tijdstip bereikt waarop de voorzitter voor de files uit naar huis wou. Volgende keer beginnen wij daarom een halfuur eerder. Die volgende keer is op dinsdag 1 april, wederom aan de Rhônedreef bij de secretaris, maar dan om 13.30 uur.

januari hun bijdrage voor het nieuwe jaar op eigen initiatief over te maken, en niet de acceptgiro af te wachten. Dat bespaarde de penningmeester kosten. Ook dit jaar gebeurde dat weer. Op beide girorekeningen kwam alweer geld binnen. Soms nog de oude bedragen, soms met een extraatje. Uiteraard behoeven die mensen als zij toch nog een acceptgiro ontvangen, die niet te betalen.

In het novembernummer van de GO was al aangekondigd dat de minimum begunstigersbijdrage voor 2008 was vastgesteld op €10,-. Dat bedrag geldt zowel voor een echtpaar als voor een alleenstaande, en is inclusief toezending van één exemplaar van elk nummer van de GO.

Tien euro is het minimum, een extra-tje daarboven blijft altijd zeer welkom.

BENEVELD DOOR HOESTDRANK

Onlangs berichtten diverse bladen dat hoestdrank gebruikt wordt als roesmiddel. Ook andere artikelen uit apotheek of drogisterij worden als drugs gebruikt. Het allernieuwste schijnt parodontax te zijn.

Het gebruik van hoestdrank als "trip-middel" is in ons land vermoedelijk in 2003 begonnen. Sinds 2004 vindt er via internet ervaringsuitwisseling tussen gebruikers plaats. Wij schreven daarover mei 2006 in dit blad. Het zou toen gaan om een honderdtal jongeren die daarover op internet schreven.

Het gaat daarbij om hoestmiddelen die de stof DXM (dextro-methorfaan) bevatten. Dit is een stof die in de vijftiger jaren is uitgevonden, en tegenwoordig medisch gezien als derde keus geldt. Het is aanwezig in diverse hoestmid-

delen die zonder recept bij apotheek en drogist verkrijgbaar zijn.

In de VS heeft in 2006 vijf procent van de Amerikaanse pubers met hoestdrank geëxperimenteerd om high te worden. Het middel is daar dus behoorlijk bekend en populair. In dat land mogen hoestdranken met DXM niet gebruikt worden door kinderen onder de zes jaar.

In ons land wordt overigens met de meest onwaarschijnlijke producten als drug geëxperimenteerd. Roken van shag met nootmuskaat is al lang bekend als veroorzaker van hallucinaties, guarana sinds een aantal jaren als een soort pepill, en het snuiven van lijm en verf als roesmiddel. Het allernieuwste schijnt te zijn parodontax tandpasta. Om welk bestanddeel het hierbij zou gaan is nog niet bekend.

Horeca tegen vervroeging staptijden

Twee Friese moeders van "stappende" kinderen, startten een jaar geleden een actie voor vroegere uitgaanstijden. Inmiddels hebben zij voldoende handtekeningen verzameld om de zaak door de Tweede Kamer behandeld te krijgen. Horeca Nederland heeft zich tot de Tweede Kamer gericht met het verzoek om dat niet te doen.

Een jaar geleden startten twee Friese moeders (H.Gorter en M.Loonen) uit Siegerswoude een actie om de openingstijden van de horeca vervroegd te krijgen. De tijden waarop hun kinderen gingen "stappen" waren steeds verder naar de vroege ochtenduren verschoven. Gesprekken met hun kinderen en vrienden van hen, hadden duidelijk gemaakt dat jongeren best wel eerder dan 24.00 u willen uitgaan, maar dat zij dan vaak in een (vrijwel) lege disco of café belandden.

Het "stappen" begint vaak pas om één uur in de nacht. Vóór die tijd gaan veel jongeren indrinken bij vrienden of in een onderling georganiseerd drinkhok of -keet. Na het stappen komen zij in de vroege ochtend pas thuis, en liggen dan een groot deel van het weekeinde overdag in bed. Dat gaat ten koste van sport, school en gezinsleven.

De bezorgde moeders zouden de staptijden vervroegd willen zien, bijvoorbeeld van 21.00 uur tot 2.00 uur. Café's en disco's zouden omstreeks twee uur moeten sluiten. Bijkomend voordeel: de tijd om in te drinken wordt veel korter, waardoor het totale alcoholgebruik waarschijnlijk zal dalen (overigens is ingangscontrole daarvoor o.i. een beter middel). Ook zullen er dan minder, of kortere nachtdiensten gedraaid moeten worden door politie, ziekenhuispersoneel, enz.

Het initiatief kreeg bijval van andere ouders, en breidde zich al snel buiten Siegerswoude uit. Het werd de actiegroep "vroegopstap", en vervolgens een stichting. Vaststellen van sluitingstijden is een bevoegdheid van de gemeente. Veel gemeenten zijn er echter huiverig voor om hun "brave, hardwerkende horeca-ondernemers"

in de wielen te rijden door ze te verplichten tot een vroegere sluitingstijd. Daarom kwam de gedachte op om te trachten de zaak landelijk, dus via de Tweede Kamer, geregeld te krijgen.

Door middel van een zogeheten "burgerinitiatief" kunnen actiegroepen namelijk zaken op de agenda van de Tweede Kamer geplaatst krijgen. Daarvoor zijn 40.000 handtekeningen nodig. "Vroegopstap" heeft er inmiddels meer dan 100.000.

De horeca heeft de bijval voor de actie met lede ogen aangezien. In januari dit jaar stuurde KHN reeds een persbericht uit waarin zij stelde dat ouders zelf verantwoordelijk zijn voor het drankgebruik van hun kinderen, en voor het tijdstip waarop die thuiskomen. Iets wat natuurlijk maar zeer ten dele waar is. Niet voor niets luidt het spreekwoord "de gelegenheid maakt de dief".

Vervolgens richtte KHN zich tot de Tweede Kamer met het verzoek om het burgerinitiatief niet te behandelen. De argumentatie is grover dan in het persbericht, de actiegroep zou "bedrijven kapot maken" en een hele branche "de nek omdraaien". De horeca speelt dus de kaart van het egoïstische eigenbelang. Wensen van de bezoekers en hun ouders, moeten daarvoor wijken!

Ook is het argument toegevoegd als zouden jongeren door hun bijbaantjes op zaterdag, helemaal niet vroeg willen en kunnen uitgaan. Alsof zij om 21.00 of 22.00 uur nog niet bijgekomen zouden zijn van hun bijbaantje.

De vraag om het burgerinitiatief niet te behandelen, is verder ons inziens strijdig met de beginselen van de democratie.

Dingeman Korf

Jong veel drinken vergroot kans op stofwisselingsziekte

Jong beginnen met veel drinken, vergroot aanzienlijk de kans dat men later last krijgt van de ziekte bekend als het metabool syndroom. Dat is onlangs gebleken uit Amerikaans onderzoek onder 2800 volwassenen.

Het metabool syndroom is een verzamelnaam voor ziekten voortkomend uit, of gekenmerkt door een ontspoorde stofwisseling. Dat zijn ziekten als ziekelijk overgewicht (= obesitas), suikerziekte, verhoogd totaal cholesterol, verkeerde verhouding tussen goed en slecht cholesterol en bepaalde hart- en nierproblemen.

Zo constateerden de Amerikaanse onderzoekers dat van de personen die voor hun veertiende begonnen waren met (matig) drinken en die in hun puberteit en adolescentie veel hadden gedronken, maar liefst 43% leed aan overgewicht. Cholesterolproblemen (relatief tekort aan het goede HDL-cholesterol) kwamen voor bij bijna tweederde (63%) van hen. Bij degenen die matig hadden gedronken gedurende hun puberteit en adolescentie, en gemiddeld ook wat later begonnen waren met drinken, kwamen dergelijke problemen opvallend minder voor.

Van fors alcoholgebruik is bekend dat het de stofwisseling ontregelt. De onderzoekers denken nu dat herhaald optreden van die "vergiftiging" door fors alcoholgebruik, op den duur blijvende veranderingen veroorzaakt. Daardoor zou het lichaam vatbaarder worden voor het metabool syndroom.

Het ziet er dus naar uit dat niet alleen de hersenen blijvende schade oplopen door jong drinken, maar ook de stofwisseling.

In Chili forse boetes voor ouders drinkende tieners

Afgelopen herfst heeft het Chileense parlement ingestemd met een wet die de maatregelen tegen alcoholgebruik door minderjarigen aanzienlijk aanscherpt. Die wet maakt het mogelijk om ouders te beboeten voor alcoholgebruik van hun kinderen. Zij kunnen bijvoorbeeld een boete van omgerekend 163 euro opgelegd krijgen wanneer hun kinderen in kroegen, café's en nachtclubs een vals identiteitsbewijs bij zich dragen om zo ouder te lijken en aan drank te kunnen komen. In Chili is 163 euro een zeer fors bedrag!

De nieuwe wet beoogt het hoge alcoholgebruik terug te dringen dat zich in Chili voordoet onder kinderen en jongeren beneden de daar geldende leeftijdsgrens van 18 jaar. Door de ouders strafbaar te stellen, en niet de jongeren zelf, wordt de kans vergroot dat de opgelegde boete ook daadwerkelijk geïnd kan worden. Maar tevens hoopt de regering dat het risico op een hoge boete, ouders ertoe zal brengen om zich meer te interesseren voor de bezigheden van hun kroost.

FEITEN EN COMMENTAREN OVER ALCOHOL EN DRUGS

108-ste jaargang no. 3

mei-juni 2008

Weten en ernaar handelen liggen mijlen uiteen

Er is nog nooit zoveel goed gefundeerde negatieve publiciteit over alcohol geweest als de afgelopen vijf jaar. De wetenschap produceert in hoog tempo nieuwe gegevens. De ene keer fundamenteel biologisch, een volgende keer medisch-statistisch, een derde keer sociaal-psychologisch. Nu eens gaat het over alcohol en aangeboren afwijkingen, dan weer over alcohol en borstkanker. Een volgende keer gaat het over voortijdige sterfte door alcohol, over de maatschappelijke kosten van de alcoholproblematiek of over ongezonde consumptiegewoonten. Dat zijn slechts enkele voorbeelden. Een opsomming waar het allemaal over kan gaan, kan gemakkelijk deze bladzijde vullen.

De vraag is natuurlijk, heeft al die negatieve publiciteit effect? En is die publiciteit eigenlijk wel bedoeld om effect te hebben? Wetenschappelijke publicaties zijn, althans in de exacte wetenschappen, vooral bedoeld om de wetenschap vooruit te helpen. Het mechanisme van het effect van alcohol op de prikkeloverdracht tussen zenuwcellen is wetenschappelijk interessant. Maar maatschappelijke consequenties ervan vallen moeilijk aan te geven. Dat ligt heel wat gemakkelijker met publicaties in de dagbladen over verkeersongevallen door alcohol of de verhoging van de kans op borstkanker door alcohol. Daarvan is het maatschappelijk belang voor iedereen duidelijk.

Diep in zijn hart weet het publiek natuurlijk allang al dat alcoholgebruik risico's met zich meebrengt. Historisch gezien is het verband tussen alcohol en dronkenschap, of tussen alcohol en geweldpleging al minstens vierduizend jaar bekend. Het negatief effect van alcohol bij de conceptie werd door de Romeinen drieduizend jaar geleden al verwoord in de mythe van Vulcanus, de halfgod die mismaakt geboren was omdat hij in dronkenschap verwekt was.

Ondanks alle kennis over alcohol die voor het oprapen ligt, wordt er al vijftig jaar lang in Nederland meer alcohol gedronken dan de voorafgaande honderd jaar ooit het geval is geweest. Iedereen die zijn ogen open houdt, kan de negatieve gevolgen daarvan in zijn directe omgeving waarnemen. Zijn wij dan met zoveel blinden in ons land?

Het ligt iets ingewikkelder. Alcohol mag dan lichamelijk vooral negatieve effecten hebben, op de geest heeft hij ook effecten die door veel mensen als prettig ervaren worden. Wie die prettige effecten uit eigen ervaring kent en de onprettige niet, zal de neiging hebben om alcohol als een aangenaam product te beschouwen. De waarheid over alcohol stuit dan in eerste instantie op ongelooft, wordt gezien als een poging om de toegang tot aangename ervaringen te versperren.

Een negatieve boodschap over alcohol is dus vaak niet welkom. En onwelkome boodschappen stuiten op weerstanden. In de oudheid gebeurde het zelfs dat de bringer van slecht nieuws onthoofd werd. Het nieuws werd daarvoor niet veranderd, men behoefde het alleen niet meer aan te horen. Tegenwoordig worden onwelkome boodschappen in de doofpot gestopt, wordt de bringer ervan belachelijk gemaakt in de publiciteit of uitgestoten uit zijn beroepsvereniging, of weggepest uit zijn baan. Zie het lot van de zogenaamde "klokkenluiders".

Dr.ir. D. Korf

HET DRUGSBELEID : EEN BLIJVENDE CONTROVERSE

Maart jongstleden debatteerde de Tweede Kamer over het drugsbeleid. De partijen brachten weer de gebruikelijke argumenten ter tafel. Aan de ene kant de voorstanders van een gedoogbeleid, aan de andere kant de voorstanders van verbieden. Aan de ene kant vooral argumenten op sociaal en justiteel terrein, aan de andere kant vooral argumenten op de terreinen van gezondheid en internationale verdragen.

Een maand later reageerde de voorzitter van de Nederlandse politiebond H. van Duijn met een pleidooi voor legalisering van de wietteelt. *"De politie kan zijn tijd beter besteden door zich te richten op het bestrijden van echte criminaliteit"*. Illegaliteit verhoogt de prijs, en vergroot daardoor de kans op criminaliteit. Wederom de bekende eenzijdige benadering, zonder een afwegen van justitiële aspecten tegen gezondheidsaspecten.

Zolang de impasse duurt, zou er volgens ons een intensief en effectief programma uitgevoerd moeten worden gericht op vermindering van de vraag naar drugs. Niet gericht op een specifieke drug, maar op een weerbaar maken van het publiek tegen verslaving. Dus gericht tegen drugs, alcohol en tabak. Als de vraag naar drugs daardoor krimpt, moet het aanbod vanzelf volgen.

Koper van alcohol met webcam bekeken

Het handhaven van de leeftijdsgrens voor het kopen van alcohol, ligt in de supermarkten tot nu toe in handen van de caissières. Die zijn vaak niet opgewassen tegen de groepsdruk van leeftijdsgenoten die alcohol willen kopen. Bij C1000 gaat men daar iets tegen doen : controle op afstand. In juni start een proef daarmee.

De ontoereikende controle op alcoholverkoop aan jongeren beneden de leeftijdsgrens, is al jaren onderwerp van discussie. Om de handhaving van de leeftijdsgrens te verbeteren, is uiteindelijk gekozen voor een verplichting tot legitimatie zodra de verkoper daarom vraagt. Intimidatie van de vaak jonge caissières leidt er echter toe dat zij niet om legitimatie durven vragen.

In november berichtten wij dat Albert Heijn de scanners bij zijn kassa's zo had omgebouwd dat zij een piepje geven zodra er drank of tabak gescand wordt. Daardoor wordt de caissière gewaarschuwd om de klant goed te

Nieuw onderzoek ondersteunt eerder advies om niet te drinken

ALCOHOL TIJDENS ZWANGERSCHAP VERHOOGT KANS OP AUTISME

Het is inmiddels ruim drie jaar geleden dat in ons land de Gezondheidsraad advies uitbracht over alcohol en zwangerschap. Kort samengevat luidde dat advies : geen alcohol bij conceptie, zwangerschap en lactatie. Sindsdien zijn diverse wetenschappelijke publicaties verschenen die dat advies verder onderbouwd hebben. Afgelopen maart verscheen er een Britse publicatie die meldt dat alcohol tijdens de zwangerschap de kans op autisme bij het kind vergroot.

In Groot-Brittannië wordt minder streng gewaarschuwd tegen alcoholgebruik tijdens de zwangerschap dan in ons land. In ons land stelt de Gezondheidsraad dat er geen veilige grens valt aan te geven waarbeneden alcohol tijdens de zwangerschap geen kwaad kan. Neem daarom het zekere voor het onzekere en drink helemaal niet.

In Groot-Brittannië redeneerde men tot voor kort net andersom. Er zou geen onomstotelijk bewijs zijn dat uiterst geringe hoeveelheden schadelijk zijn voor het ongeboren kind, dus mogen zwangeren best af en toe een glaasje drinken. Zo stelde het National Institute for Health and Clinical Excellence (NIHCE) afgelopen herfst nog, dat ná de eerste drie maanden van de

zwangerschap, vrouwen best een paar keer per week een glaasje wijn mogen drinken.

De zwakkere waarschuwing in Groot-Brittannië heeft tot gevolg dat het aantal zwangeren dat alcohol blijft drinken daar hoger ligt dan in Nederland of de Scandinavische landen. In Nederland drinkt 35 tot 40 procent van de zwangeren af en toe een glaasje. In Groot-Brittannië drinkt ruim 50 procent van de zwangeren enkele malen per week een glaasje.

Afgelopen maart publiceerde de Britse psychiater R. Mukherjee de uitkomst van een onderzoek naar alcohol schade bij kinderen van moeders die tijdens de zwangerschap alcohol waren blijven gebruiken. Onder die kinderen bleek autisme significant vaker voor te komen dan onder kinderen van niet-drinkende moeders. Volgens Mukherjee is hersenbeschadiging tijdens de zwangerschap door alcoholgebruik van de moeder de oorzaak.

Eerder was al uit onderzoek gebleken dat ook de ontwikkeling van de fijnmotoriek gestoord wordt door alcohol tijdens de zwangerschap. En daar vóór was al vastgesteld dat de ontwikkeling van de hersenen het sterkst gestoord wordt door alcohol gedurende de maanden 4 tot en met 6 van de zwangerschap. En nu dan de verhoging van de kans op autisme. Hoog tijd voor het NIHCE om zijn advies bij te stellen. Dat is gebeurd.

Het advies van het NIHCE luidt nu dat alcoholgebruik liefst geheel vermeden dient te worden gedurende de gehele periode van de zwangerschap. Als vrouwen persé toch willen drinken, dan in ieder geval niet meer dan een glas of twee à drie in de week.

Dingeman Korf

COLOFON

Tweemaandelijks voorlichtingsblad over alcohol en drugs, uitgegeven door de Stichting ANGOB.

ISSN 0166-2880.

Postabonnement € 10,- per jaar.

Verantwoordelijk eindredacteur:

Dr. ir. D. Korf, Dresselhuisweg 20, 4105 DB Culemborg, tel 0345-473239, e-mail: dkorf@tiscali.nl

Administratie:

W. Matla, Hof van Delftlaan 119, 2613 BL Delft, tel. 015-2126904, giro 849 058.

Artikelen voorgaande nummers:

www.angob.nl

Vernieling meestal gevolg van alcoholgebruik

Alcoholgebruik is de belangrijkste oorzaak van het plegen van vernielingen. Dat is de conclusie die voortkomt uit een analyse van 307 politiedossiers uit de regio Zuid-Holland Zuid over de periode april tot en met oktober 2007. Het onderzoek werd in opdracht van het Openbaar Ministerie uitgevoerd door een student van de Erasmus Universiteit.

In het vorige nummer van dit blad schreven wij dat alcohol ons land tot één van de gewelddadigste van Europa maakt. Dat artikel handelde over fysieke geweldpleging: bedreiging, beroving, mishandeling, moord en doodslag. De inkt ervan was nog niet droog, of de kranten berichtten over een onderzoek naar materiële geweldpleging: vernieling en vandalisme.

Student J. Verhoeven van de Erasmus Universiteit verrichtte voor zijn afstudeerscriptie een onderzoek naar de samenhang tussen alcoholgebruik en vandalisme. Hij onderzocht daartoe 307 politiedossiers uit het politiedistrict Zuid-Holland Zuid (het rivierengebied). De uitkomst was voor insiders niet verrassend, vernielingen onder de invloed van alcohol worden vooral gepleegd door jongeren die op straat drinken of uit horecagelegenheden komen.

Oudere ouders vaker onder de invloed

Evenmin verrassend was de constatering dat jongens de grote boosdoeners zijn, 92% van de vernielingen wordt gepleegd door jongens, tegenover 8% door meisjes. Wel verrassend: alcohol speelt een grotere rol naarmate de ouders ouder zijn. Bij de jongste "vandalen" (gemiddeld 14 jaar) speelt alcoholgebruik nauwelijks een rol. Zij hangen vooral rond op schoolpleinen, en plegen vernielingen (vooral ruiten ingooien) aan het eigen schoolgebouw. Bij ouders tussen de 21 en 30 jaar is vrijwel altijd alcohol in het spel bij het doen van vernielingen. Maar liefst 85% van hen verkeert onder de invloed van alcohol bij het plegen van het delict.

De echte hangjongeren (gemiddeld 16 jaar) veroorzaken vooral overlast doordat zij op straat alcohol drinken, en schade aanrichten bij winkeliers en omwonenden. Geparkeerde auto's en fietsen, uithangborden, tuinen en dergelijke zijn het slachtoffer. Deze jongeren gedragen zich soms zeer provocerend. Ze hebben de leeftijd bereikt (of bijna bereikt) dat zij alcohol mogen kopen en zijn daardoor lastiger aan te pakken dan de jongsten.

De "stappers" (gemiddeld 18 jaar) plegen vooral 's nachts en in de heel vroege ochtend vernielingen. Zij komen dronken uit een café of discotheek, en plegen vernielingen op weg naar huis. Zij lopen over daken van auto's, vernielen bushokjes, telefooncellen en ander straatmeubilair, stampen fietsen in elkaar, enz. In de horeca zijn vooral de barkrukken en de geluidsapparatuur het doelwit van deze jongeren.

Bij de plegers van vernielingen van 21 jaar en ouder, is het beeld te divers

om een algemeen beeld te kunnen schetsen. Uiteraard zijn hier nog veel "stappers" bij, maar ook wraakplegers en personen met psychische stoornissen.

Eén delict dat in de statistieken bij vernielingen wordt gerangschikt, wordt vrijwel nooit onder de invloed van alcohol gepleegd: het spuiten van graffiti.

Schadepreventie

De totale schade door vernielingen, bedroeg in 2002 voor geheel Nederland naar schatting 892 miljoen euro. Het alcoholaandeel hierin is niet gemeten. Wij denken dat wij gezien het voorgaande het alcoholaandeel op tenminste driekwart van het totale bedrag kunnen schatten (dus zo'n 670 miljoen euro). Vijftien jaar geleden werd op basis van steekproeven het alcoholaandeel bij vernielingen reeds op tenminste tweederde geschat.

Op basis van zijn onderzoek adviseert J. Verhoeven de gemeenten om alcoholgebruik op straat zoveel moge-

lijk te verbieden. Daarnaast moeten horeca-ondernemers krachtiger worden aangepakt. Nog te vaak wordt toegesproken aan jongeren die al duidelijk onder de invloed zijn. Dat vergroot het probleem. En tenslotte zou de leeftijdsgrens naar 18 jaar moeten. De onderzoeker daarover: *"Omdat veel jongeren van 14 en 15 jaar omgaan met jongeren van 16 jaar, is het voor hen gemakkelijk om aan alcohol te komen. Als de minimumleeftijd wordt verhoogd naar 18 jaar, zal het een stuk moeilijker worden voor jongeren van 14 en 15 jaar om aan alcohol te komen"*. Een argument dat wij in dit blad al herhaalde malen naar voren hebben gebracht.

Dingeman Korf

Alcoholpreventie via internet

Nederland telt naar schatting ca 1,2 miljoen problematische drinkers. Zij zouden hulp moeten zoeken, maar slechts een klein deel van hen doet dat. Als aanvulling op de klassieke hulpverlening, is er nu met name voor de lichtere gevallen hulpverlening via Internet.

Problematische drinkers hebben verschillende beweegredenen om zich niet tot de hulpverlening te wenden. Soms hebben zij andere problemen, en zien niet in dat die verergerd of veroorzaakt worden door hun alcoholgebruik. Anderen vinden hun alcoholgebruik heel gewoon ("ik drink minder dan mijn buurman"). Weer anderen schamen zich, willen niet dat hun alcoholproblematiek bekend wordt bij hun baas, in hun kennissenkring of in de buurt. Met name voor deze laatste is hulp via Internet geknipt: anoniem en discreet.

De laatste jaren zijn er vanuit de psychologie en de pedagogie "trainingen" ontwikkeld voor mensen die de macht over hun alcoholgebruik verloren hebben of bezig zijn te verliezen. De trainingen of cursussen (door een gekwalificeerd hulpverlener) zijn er op gericht dat zij hun alcoholgebruik weer leren beheersen. Dat kan minderen zijn, maar ook volledig stoppen. De hulpzoekende kan nu via Internet zo'n training volgen.

De trainingen zijn vooral geschikt voor de lichtere gevallen van alcoholproblematiek. Dus voor mensen die

nog goed functioneren, die nog een baan hebben, nog familie die zich om hen bekommert, en nog een sociaal netwerk van vrienden. Zowel in doelgroep als in doelstelling verschilt de training dus van het twaalf stappen programma van de AA dat zich vooral op de zware gevallen richt.

De hulpzoekende meldt zich per e-mail aan bij de verslavingszorg, en krijgt een hulpverlener als persoonlijke "coach" toegewezen. Het contact met de hulpverlener verloopt met behulp van een webcam via Internet. Het blijft daardoor onzichtbaar voor derden. De coach zal gesprekken met de hulpzoekende voeren om de training op diens persoonlijke situatie af te stemmen, zal hem "huiswerk" opgeven, en afspraken maken over de tijdstippen van volgende contacten.

In Noord- en Zuid-Holland is Brijder Verslavingszorg afgelopen februari begonnen met de training aan te bieden. Verslavingszorg Noord Nederland (VNN) is er eind maart mee gestart. Alleen al bij VNN zijn voor de nieuwe aanpak acht extra psychologen aangetrokken.

Alcohol onder controle

(Zelfhulp gids voor het matigen van je drankgebruik)

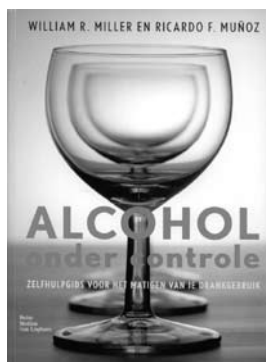
Bij uitgeverij Bohn Stafleu van Loghum is begin dit jaar het boek "Alcohol onder controle" van de auteurs W.R. Miller en R.F. Muñoz verschenen. Het boek beoogt een hulp te zijn voor mensen die hun alcoholgebruik willen minderen, door hen een alternatieve kijk op hun drinkgewoonten te bieden. Dat moet hen in staat stellen hun alcoholgebruik te minderen of helemaal te stoppen, en zo te komen tot een gezonder leven.

De ondertitel van het boek geeft al precies aan wat het is, een zelfhulp gids. Het richt zich daarmee tot de lichtere gevallen van alcoholproblematiek. Het stelt ook heel duidelijk dat alcoholproblemen een heel scala van gradaties kennen. Het richt zich daarom tegen het gebruik van de term *alcoholist* en zet vraagtekens bij het ziektebegrip *alcoholisme*. Die doen het voorkomen alsof het iets is dat je hebt of niet hebt, zoals longontsteking. De medische diagnose *alcoholisme* is in de VS al in 1979 afgeschaft, en opgesplitst in *problematisch drinken* en *alcoholafhankelijkheid*.

Er bestaat een geleidelijke overgang van (incidenteel) dom drinken (verkeersongevallen, dronkemansruzie's) via schadelijk drinken (gezondheidsschade, sociale schade) naar afhankelijk drinken. Tussen deze vormen van drinken liggen grote grijze overgangsgebieden, en binnen elk gebied een traject van geleidelijk steeds verder in de problemen raken. In modernere vorm dus een terugkeer van de visie van drankbestrijders van een eeuw geleden, van alcohol als een sluipmoordenaar die onopgemerkt binnensluip. Het boek richt zich met name tegen de simplistische gedachte dat als je alcoholproblemen hebt, je totaal moet stoppen met drinken, en als je die problemen niet hebt je onbekommerd

door kunt drinken. Het wil met name mensen die (nog) in de eerste twee stadia van toenemend drinken verkeeren een hulpmiddel bieden om op eigen kracht uit de problemen te komen.

Het boek bestaat uit vijf grote delen, die elk een overkoepeling vormen van een aantal kleinere hoofdstukken. Het totale aantal hoofdstukken en

hoofdstukjes bedraagt 29. Die worden samengevat tot de boekdelen: Inleiding (15 pag.), Wanneer je drinkt (63 pag.), Voordat je drinkt (29 pag.), In plaats van drinken (90 pag.) en Hoe sta je ervoor? (24 pag.). Het boek wordt besloten met een drietal appendices. Appendix A beschrijft onder de titel "Alcohol maakt veel kapot..." de gevolgen van alcoholgebruik op vooral medisch terrein (4½ pag.). Appendix B is een vragenlijst voor het inventariseren van alcoholproblemen, getiteld "Is dit je ooit overkomen?" (2½ pag.) en Appendix C bestaat uit tabellen voor het schatten van je bloedalcoholgehalte (32 pag.).

De auteurs zijn werkzaam aan de universiteit van New Mexico in de Verenigde Staten. Zij hebben beiden zo'n 30 jaar ervaring met alcoholhulpverlening. Het boek verscheen voor het eerst in de VS in 2004 onder de titel "Controlling your drinking". De stijl is nogal Amerikaans (jij-en-jou stijl). Ook zijn bij de vertaling enkele slordigheidjes begaan. Zo betekent het Amerikaanse "control" niet controle maar beheersing. Het lelijke woord "zelfcontroletraining" betekent in goed Nederlands "oefening in zelfbeheersing".

Het boek telt 288 pagina's, heeft een formaat van 17 x 24 cm, is uitgegeven bij Bohn, Stafleu van Loghum in Houten en kost € 24,50.

Dingeman Korf

Gaan Nederlanders gezonder leven ?

MINDER ZWARE DRINKERS IN 2007

Het lijkt er op dat de Nederlanders hun leefstijl geleidelijk in een meer gezonde richting aan het ombuigen zijn. Volgens cijfers van het CBS over 2007, zijn de aantallen rokers en zware drinkers gedaald, en is de toename van het aantal Nederlanders met matig overgewicht tot stilstand gekomen.

In 2007 rookte 31 procent van de Nederlandse jongens en mannen van 13 jaar en ouder. Sinds 2001, met nog 34 procent rokers onder de mannen, was tot 2004 het percentage geleidelijk gedaald. In 2005 en 2006 was het echter weer gestegen. Die stijging is nu weer ongedaan gemaakt, de dalende tendens is hervat. Onder vrouwen van 13 jaar en ouder, ligt het percentage rooksters al drie jaar op ca 25 procent. Een positieve ontwikkeling is de toename van het aantal jongeren dat nooit heeft gerookt. In de leeftijdsgroep van 13 tot en met 24 jaar steeg dit over de periode 2001-2007 van 58 naar 66 procent.

Bij alcohol was de ontwikkeling iets minder gunstig. Er trad vooral een verschuiving van de consumptie op, vanuit de middelste leeftijden naar jeugdigen en naar gepensioneerden. Het aandeel zware drinkers is over de gehele linie afgenomen, van 14 procent in 2001 naar 11 procent in 2007. De situatie blijft echter zorgwekkend, ruim één op de tien Nederlanders van 13 jaar en ouder behoort tot de zware drinkers! Daar staat tegenover dat één op de vijf Nederlanders te kennen

geeft niet of slechts bij hoge uitzondering alcohol te drinken.

Zwaar drinken blijft voornamelijk een mannenzaak. Van de mannen behoort 18 procent tot de zware drinkers, van de vrouwen 4 procent. Als wij die verhouding (1 vrouw op 4,5 mannen) vergelijken met die onder de cliënten van de verslavingszorg (ca 1 op 3), dan lijkt het waarschijnlijk dat vrouwen geneigd zijn tijdiger hulp te zoeken voor alcoholproblemen dan mannen.

Met betrekking tot het derde verslavingsprobleem, overgewicht, lijkt er ook een kentering aan te komen. In 2007 had één op de drie volwassen Nederlanders te kampen met matig overgewicht. Dat percentage is al sinds 2002 vrijwel onveranderd. De toename van matig overgewicht lijkt tot stilstand gekomen te zijn. Ernstig overgewicht neemt echter nog steeds toe. Op de lange termijn (sinds 1987) is het verdubbeld, tot 11 procent van de bevolking in 2007.

Ook overgewicht is vooral een mannenzaak. Bijna 40 procent van de mannen en krap 30 procent van de vrouwen heeft te maken met matig overgewicht. Zou de beruchte bierbuik daar iets mee te maken hebben?

Tweede alcoholpoli voor jongeren komt in Eindhoven

Begin 2006 startte kinderarts Van der Lely de eerste alcohol-polikliniek van ons land voor jongeren, in het Reinier de Graafziekenhuis te Delft. Sindsdien hebben Van der Lely en medestanders gepleit voor een landelijk netwerk van dergelijke poliklinieken.

Komende zomer start in Eindhoven de tweede alcoholpoli van ons land voor jongeren. Het is een samenwerkingsproject van het Catharina ziekenhuis en het MMC. Net als in Zuidwest Holland, komen ook in Zuidoost Brabant veel jongeren met alcoholvergiftiging naar het ziekenhuis, en is er behoefte aan specialistische behandeling en nazorg.

Afgaande op de publiciteit over alcoholvergiftiging bij jongeren, zouden ook de regio's Groningen en Twente op korte termijn zo'n alcoholpoli moeten krijgen.

AANPAK DRANKKETEN STAGNEERT

De regering wil de zuipschuren aanpakken. Sommige gemeenten zien daar weinig in. De VWA besloot onlangs om niet meer actief op zoek te gaan naar kleine keten, maar zich te concentreren op de grote, commerciële gelegenheden waarover klachten ontvangen zijn. Minister Klink herhaalde begin april dat hij wil dat de gemeenten drankketen gaan sluiten.

In drankketen wordt alcoholhoudende drank geconsumeerd zonder toezicht. Er gebeurt van alles wat niet door de beugel kan. De leeftijdsgrens wordt er veelvuldig overtreden, doorschenken aan iemand die al duidelijk onder de invloed is, is er aan de orde van de dag, enz. De bezoekers drinken er gemiddeld ruim tweemaal zoveel alcohol als bij een bezoek aan een café of disco. Vaak worden de keten gebruikt voor het "indrinken", alvast wat drinken voordat men naar café of disco gaat.

De bezoekers van kleine keten kennen elkaar dikwijls persoonlijk, vormen soms een vriendenkring. Grotere keten zijn meer anoniem, en hier komt vaak de commercie om de hoek kijken. Zeer tot ongenoegen van de horeca. Namens de horeca strijdt het Bureau Eerlijke Mededinging (BEM) tegen illegale zuipschuren. Het BEM werd eerder bekend door zijn strijd tegen paracommerciële activiteiten in sportkantines.

Sommige gemeenten (en zelfs sommige ouders) zien positieve aspecten bij de drankketen, vooral bij de kleinere. Zij houden jongeren van de straat en uit het dorps huis, zij houden jongeren bezig met organisatie en bevoorradings, zij vormen in feite zelf georganiseerde clubhuizen van jongeren. Dat laatste bespaart de gemeenten geld. Die gemeenten bekijken het vraagstuk vooral vanuit het gezichtspunt van de openbare orde, van het tegengaan van overlast, vandalisme en geweld. Het grote negatieve effect op de volksgezondheid legt bij die gemeenten minder gewicht in de schaal, evenals de overtreding van de drankwet. Zij schrikken terug voor het nemen van impopulaire maatregelen.

Volgens de VWA loopt het gemeentelijk beleid tegenover de drankketen teveel uiteen om tot een gezamenlijke aanpak te komen. Een proef daarmee onder een tiental gemeenten, is daarom afgeblazen. De VWA heeft daarop afgelopen februari besloten om niet meer actief op zoek te gaan naar illegaal drankgebruik in caravans en kleine schuurtjes. Men concentreert zich nu op de grotere, meer commerciële zuipschuren die de schijn van een volwaardig café hebben. Als er concrete aanwijzingen zijn voor paracommerciële activiteiten of als er klachten zijn (bijv. van de plaatselijke horeca), komt de VWA in actie. Dit betekent dat de VWA zich vooralsnog concentreert op circa 20 procent van alle drankketen. De 80 procent kleintjes wordt ongemoeid gelaten.

Het BEM heeft na het besluit van de VWA een vijftiental gemeenten aangeschreven met het verzoek om

op te treden tegen circa 150 illegale zuipschuren. Van gemeenten die blijven weigeren zal het BEM voor de bestuursrechter een dwangsom eisen.

Begin april hadden de gemeenten nog geen enkele drankkeet gesloten. Minister Klink gaf op vragen uit de Tweede Kamer daarover te kennen dat de openbare orde geen argument mag zijn om de zuipschuren oogluikend toe te staan. De gemeenten zijn verplicht mee te werken aan de handhaving van de Drank- en Horecawet. Maar daarmee schuift de minister het probleem weg van de regering, en legt het op het bordje van de gemeenten.

Aanpak van de drankketen heeft de instemming van de horeca. Misschien wel omdat het niet de meest effectieve manier is om het drinken onder jongeren tegen te gaan. Voor een effectievere aanpak zal ook de landelijke overheid de moed moeten opbrengen om impopulaire maatregelen te treffen. Effectief zijn maatregelen als accijnsverhoging, vermindering van de verkrijgbaarheid, verhoging van de leeftijdsgrens, en versobering van de reclame. Dat zijn echter maatregelen waarvoor geen instemming van de horeca verkregen zal worden. Die gaat dan weer jammeren over omzetverlies.

Het woord café betekent letterlijk koffiehuis. Die afkomst is men bij de horeca allang vergeten. Eigenlijk zouden wij daarom dat woord zo langzamerhand moeten vervangen door zoiets als alcoket.

Dingeman Korf

De invloed van cannabis op de hersenen levert groot risico op wanneer men na het gebruik aan het verkeer deelneemt. Dat weten wij al minstens dertig jaar. Onlangs heeft het Nederlands Forensisch Instituut (NFI) gemeten hoe gevaarlijk cannabis precies is. Het bleek erger dan velen dachten.

Aanleiding tot het onderzoek vormden de regelmatige grootschalige drugstesten die de politie met name in de Oostelijke grensstreek houdt. Vooral in Twente controleert de politie regelmatig jongeren die vertrekken naar of terugkeren van een nacht stappen in de Duitse megadisco's over de grens. Bij die controles pikt een drugsexpert verdachte autobestuurders er uit, waarna hen vervolgens op het politiebureau een bloedproef wordt afgenomen.

Rijden onder de invloed van cannabis is strafbaar. Maar bij hoeveel cannabis is men onder de invloed? Dat was de vraag, vooral gezien het feit dat de huidige, gekweekte "nederwiet" drie- tot viermaal zoveel THC bevat als de wilde import marihuana van vijftientig jaar geleden.

De uitkomst van het onderzoek heeft velen doen schrikken. Door het roken van één joint met nederwiet, gaat de verkeersvaardigheid evenveel achteruit als bij een bloedalcoholgehalte van 1,0 à 1,1 promille. Ruim het dubbele van het maximum van 0,5 promille dat de wet stelt als strafbaarheids grens voor het alcoholpromillage. Een joint komt dus, afhankelijk van de snelheid waarmee gedronken wordt, overeen met 3,5 tot 5 borrels!

Omdat cannabis zo extreem gevaarlijk is voor de verkeersveiligheid, heeft de politie in Twente besloten om regelmatig drugstesten bij automobilisten te blijven uitvoeren.

Startende horeca-ondernemers slecht voorbereid

Eén op de vijf gezinnen van horeca-ondernemers verdient minder dan het minimum inkomen. De belangrijkste oorzaak is een gebrekkige kennis van draaiende houden van een bedrijf, zo stellen deskundigen.

De horecabranche kent van oudsher een groot aantal startende ondernemers. Voor een groot deel mensen die eerst een aantal jaren in loondienst in de horeca werkzaam zijn geweest, en dan denken op grond van hun ervaring voor zichzelf te kunnen beginnen. Voor een ander deel mensen die een romantisch en voor hen onweerstaanbaar beeld hebben van het beroep van kroegbaas, en die afkomstig zijn uit heel andere branches. Veel van die starters zijn enkele jaren later weer als zelfstandig ondernemer verdwenen.

Volgens de Armoedemonitor van het SCP heeft de horecabranche van alle branches het hoogste percentage ondernemers die van minder dan het

minimum inkomen moeten rondkomen, namelijk 22 procent. De droom van starters in de horeca loopt door geldproblemen vaak uit op een financiële en persoonlijke nachtmerrie.

Volgens J.Vendrik, adviseur bij de Horeca Ondernemers Academie, is een gebrek aan zakelijke vaardigheden en -opleiding een belangrijk obstakel. Een ondernemer moet een boekhouding kunnen voeren, moet inzicht hebben in omzet en marges tegenover kosten en loon voor zichzelf. Hij moet ook gevoel hebben voor klantenwerving, voor klantenbinding en voor concurrentie. Sommigen stappen echter in een zaak die nooit rendabel kan worden, en waar voor hen al diverse anderen het tevergeefs geprobeerd hebben.

Volgens D.Maas van Florijn Schuld-hulpverlening is de afschaffing van de vestigingseis in 2001 mede oorzaak van de huidige situatie. De start gaat veel te gemakkelijk. Iedereen kan een zaakje beginnen. Naar een ondernemingsplan wordt niet gevraagd.

STRAFFEN VOOR ALCOHOL- VERKOOP AAN MINDERJARIGEN TOCH IN DE WET

Het kabinet gaat toch in de wet straffen vastleggen voor alcoholverkoop aan personen beneden de leeftijdsgrenzen. Minister Klink had dit aan de burgemeesters willen overlaten, maar de Tweede Kamer wilde een landelijke regeling.

De regering wil flexibiliteit in de strafmaat, wil "maatwerk". Minister Klink kwam met het argument dat hij wil voorkomen dat in een dorp de drankafdeling van de enige supermarkt dicht moet, omdat er (enkele malen) een te jeugdige koper betraapt is. Dat zou de bejaarden en invaliden in het dorp de mogelijkheid ontnemen om drank te kopen. Een argument dat hij letterlijk overnam van het CBL, het Centraal Bureau Levensmiddelenhandel.

Je zou zo zeggen, de filiaalchef van de supermarkt is ervoor verantwoordelijk dat zijn personeel de wet in acht neemt. Als hij zijn personeel goed instrueert dan wordt er geen overtreding begaan. En zouden die zielige bejaarden waar de minister zo begaan mee is, geen mogelijkheid hebben om elders drank te (laten) kopen of te bestellen? Hoe doen bejaarden dat dan in een dorp waar helemaal geen supermarkt is?

Trouwens, waarom zou een supermarkt in een plaats waar er wel drie zijn, voor hetzelfde vergrijp zwaarder gestraft moeten worden dan die ene

in dat kleine dorp? Het door Klink bepleite maatwerk leidt tot rechtsongelijkheid. Het argument van Klink is een op allerlei gronden zeer aanvechtbaar gelegenheidsargument.

De minister laat nu, gedwongen door de Tweede Kamer, in de wet minimum- en maximumstraffen vastleggen voor alcoholverkopers (lees supermarkten) die herhaaldelijk in de fout gaan. De gemeenten kunnen dan vastleggen hoe de burgemeesters dit onderdeel van de wet gaan toepassen.

De Tweede Kamer blijft kritisch met betrekking tot de rol van de burgemeester. Het mag niet zo worden dat

bijvoorbeeld in Limburg de sancties systematisch lichter gaan uitvallen dan in Zeeland. De PvdA heeft al laten weten dat wat haar betreft de drankafdeling van een supermarkt na een derde overtreding definitief dicht moet, ongeacht de mening van de burgemeester.

Dingeman Korf

Het excessieve alcoholgebruik door de jongeren van vandaag, zal over enkele jaren de geestelijke gezondheidszorg (en daarmee de gehele samenleving) confronteren met een vloedgolf van gestoorde persoonlijkheden.

En dit...

... was een zestienjarige die gedacht moet hebben: nu ik eindelijk alcohol mag drinken, zal ik er gelijk maar flink gebruik van maken. Hij ging op de vrijdagavond uit in Hoozevee. Daar werd hij in de heel vroege zaterdagochtend laveloos aangetroffen, midden op een rotonde naast zijn scooter liggend.

Voorbijgangers waarschuwden de politie. Die nam hem mee naar het bureau en controleerde zijn alcoholpromillage. Dat bleek bijna 2 promille te zijn. Enige tijd later werd hij door zijn gewaarschuwde moeder van het bureau opgehaald. Helaas heeft de krant niet gehoord hoe de conversatie tussen die twee verlopen is.

* * *

... was een geval van domme alcoholische wraakzucht. Een Amsterdammer was gaan stappen in Enschede. Hij misdroeg zich nogal, en werd de kroeg uitgezet. Dat was tegen het zere been, de Amsterdammer zon op wraak.

Hij haalde wat gereedschap uit zijn auto, en ging terug naar de betreffende

kroeg. Daar sloopte hij de complete stroomtoevoer. Het drukke café werd daardoor ineens pikdonker, de muziek viel uit en de gasten vertrokken.

De kroegbaas waarschuwde de politie. Die kwam en arresteerde de boze stapper. Die had een duur avondje

* * *

... was een soort pot-en-ketel verhaal. Op een zondagavond in februari hield de politie in Zwaagwesteinde een bestuurder aan die slingerend over de weg reed. De automobilist rook naar alcohol en werd meegenomen naar het bureau. Eén van de agenten reed zijn auto, met een passagier, naar het bureau.

De bestuurder bleek een promillage van ruim 1,5 te hebben en te rijden met een verlopen rijbewijs. Hij kreeg een proces-verbaal en een voorlopig rijverbod. Hij liep het bureau uit naar zijn auto, waar de passagier het stuur had overgenomen. Voor alle zekerheid controleerde de politie de passagier. Uitkomst: bijna 2 promille alcohol, en ook geen geldig rijbewijs.

Je moet maar durven

* * *

... is een reactie op de zatlap-penterreus die Europa teistert. In de Slowaakse hoofdstad Bratislava mag sinds enkele maanden op straat geen

bier meer worden gedronken.

In Slowakije is het bier extreem goedkoop. Britse jongeren hebben ontdekt dat een vrijgezellenfeestje daar aanzienlijk goedkoper is dan thuis. Dus vliegen zij met duizenden tegelijk met vluchten van prijsstunters naar de Slowaakse hoofdstad, gieten zich vol alcohol, veroorzaken veel overlast, en reizen lamgeslagen na 48 uur weer terug.

De plaatselijke bevolking en overheid willen de overlast kwijt. Voorlopig probeert men het met een drinkverbod op straat

* * *

... was een geval van door alcohol je verstand verliezen. Het overkwam een dertigjarige man uit Alkmaar.

Op een vroege zaterdagochtend, omstreeks 03.15 u, kreeg de politie meerdere meldingen dat er iemand op de A-2 tussen Culemborg en Vianen liep. De politie ging poolshoogte nemen, en constateerde dat er inderdaad een man liep.

Het bleek dat hij uit een auto gezet was, en nu zijn weg (naar Alkmaar!) maar lopend vervolgde. Hij was dronken, en begreep daardoor niet dat Alkmaar voor een wandelaar echt iets te ver weg was.

Na in het bureau proces-verbaal opgemaakt te hebben, bracht de politie de man naar het station

Voor het eerstkomende nummer van dit blad is 3 juli gepland als verschijningsdatum. Copij voor dat nummer graag uiterlijk 6 juni bij de redactie.

ANDO LEDENRAADS- EN FAMILIEDAG

De ANDO houdt zijn ledenraadsvergadering op zaterdagmorgen 17 mei in Appelscha. Na de lunch wordt er 's middags een familie-ontmoetingsdag met een muzikaal programma geboden.

Vanuit Noord-Holland rijdt er voor Ando-leden, Angob-begunstigers en verdere belangstellenden weer een speciale bus naar Appelscha.

Vertrek van station Zaandam 7.00 uur, van station Enkhuizen 8.00 uur, kosten € 13,-

Aanmelden voor de vergadering (+ lunch) tel. 058 - 26 74 677 (L.v.d.Meer) en voor de bus tel. 0228 - 312 155 (G. Lub).

Stichting ANGOB

In de afgelopen jaren werd steeds in de maand april de jaarlijkse Algemene Vergadering van de vereniging ANGOB gehouden. Nu de vereniging een stichting is geworden, bestaat er statutair geen Algemene Vergadering meer. Daarvoor is in de plaats gekomen een jaarlijkse informatie- en ontmoetingsdag voor de begunstigers van de Stichting ANGOB. Ik kan u nu definitief meedelen dat die dag dit jaar wordt gehouden op zaterdag 6 september op 't Spoek te Beekbergen. U kunt deze datum dus alvast in uw agenda noteren. In het volgende nummer leest u hierover meer bijzonderheden.

Voor het bespreken van een groot aantal onderwerpen kwam het bestuur bijeen op 10 april. Uitvoerig werd gesproken over de financiële verslagen. De girorekening van het brochuredepot is inmiddels opgeheven en het saldo is overgeschreven naar de algemene kas. Door het bedrag van de ontvangen giften bleef het nadelig saldo van de exploitatie van De GO aardig binnen de perken. Al met al is de toestand van de financiën redelijk rooskleurig. Over het jaar 2007 zal de secretaris een kort jaarverslag maken dat voor belangstellenden beschikbaar is op de begunstigersdag in september.

Vervolgens werd gesproken over de voortgang van het tot stand komen van de juridische fusie tussen de Stichting ANGOB en de Stichting Angob Vakantieoord. Met het notaris kantoor is er overleg over de stappen die daarvoor nog gezet moeten worden.

Door het bestuur werd het voornemen uitgesproken om een folder te ontwikkelen voor het werven van begunstigers voor de Stichting ANGOB. De afgelopen maanden zijn er weer verschillende persberichten uitgebracht. De respons was gering. Het eerste leidde voorzover wij weten alleen tot een interview in De Gelderlander, en het derde tot een zeer kort berichtje in het Reformatorisch Dagblad. Verder werd er van gedachten gewisseld over de vernieuwing van onze website. Zo langzamerhand raakt de website weer actueel. Binnen niet al te lange tijd kan er dan een begin worden gemaakt met het in brede kring onder de aandacht brengen van de website.

Tenslotte kan ik nog vertellen dat er een ontwerp gemaakt zal worden voor nieuwe informatie in de vitrine die sinds kort bij de ingang van 't Spoek staat opgesteld.

Stichting Angob Vakantieoord

Op dit moment is er niet al te veel te melden over het vakantieoord. Natuur-

lijk is inmiddels alles in gereedheid om de oude en hopelijk ook veel nieuwe gasten te ontvangen.

Vanwege de "vroeg" Paasdagen was de camping al vroeg geopend. Door het matige weer viel het bezoek wel wat tegen. Maar nu de zon weer doorbreekt en de temperatuur stijgt begint het bij veel vaste gasten te kriebelen. Zij staan dan ook weer te popelen om alles in gereedheid te brengen voor een hopelijk mooie zomer.

Het bestuur is weer verschillende keren bij elkaar geweest en heeft de lopende zaken besproken.

Rob Peereboom

*Idealen zijn als sterren ongrijpbaar;
maar ze kunnen je wel de weg wijzen.*

Op bijna honderdjarige leeftijd is plotseling, maar rustig overleden onze lieve moeder, grootmoeder en overgrootmoeder

Hendrika Elisabeth Gewald-Meijer

7 april 1908
Haarlem

15 maart 2008
Emmen

weduwe van Jan Gewald

Met oprechte dank aan allen die haar door de jaren heen geholpen hebben.

Hermanus (Zuid-Afrika):

HENK EN CHRISTINA GEWALD
MARIJKE GEWALD †

NICO GEWALD †
TALJE GEWALD †
Jan-Jaap †
Gijsje †

Leiden:

Jan-Bart Gewald
Gertie Janssen
Sieme
Meta

Johannesburg (Zuid-Afrika):

Charlotte Gewald
Christopher

Knysna (Zuid-Afrika):

Callum Gewald

Grahamstown (Zuid-Afrika):

Rieka Gewald

Correspondentieadres:
Dennenlaan 19, 7822 EJ Emmen

De begrafenis heeft plaatsgevonden op 20 maart 2008 op begraafplaats "De Wolfsbergen" te Emmen.

AANPAKKEN HAPPY HOURS WORDT MOGELIJK

Gemeenten krijgen binnen enkele maanden de bevoegdheid om een eind te maken aan happy hours en stuntprijzen voor drank in café's. Aldus minister Rouvoet in zijn openingstoespraak vorige maand op het Nederlands Congres Volksgezondheid in Groningen.

Het is inmiddels drie jaar geleden dat de Tweede Kamer de toenmalige minister van volksgezondheid Hoogervorst vroeg om een verbod op "happy hours", de uren waarop drank met forse kortingen (vaak tot 50%) in café's wordt aangeboden. Toen de huidige minister Klink pas was aangetreden, kondigde hij aan om werk te gaan maken van een dergelijk verbod. De alcoholbranche en de horeca tekenden bezwaar aan. Het resultaat was dat precies een jaar geleden minister Klink mededeelde af te zullen zien van een algemeen verbod op happy hours. In plaats daarvan zou hij een gesprek aangaan met de horeca en de VNG over alternatieve mogelijkheden.

Wat er sindsdien is gebeurd, is niet naar buiten bekend geworden. Maar er is kennelijk doorgezocht naar een mogelijkheid om aan de wens van de Tweede Kamer tegemoet te komen. Want de regering wil het excessieve alcoholgebruik door jongeren terugdringen. En de happy hours zijn vaak sterk op jongeren gericht. Nu komt dan minister Rouvoet met de mededeling dat de gemeenten binnen enkele maanden de bevoegdheid krijgen om happy hours en stuntprijzen voor drank in café's te verbieden. Een wetsvoorstel daartoe ligt al voor advies bij de Raad van State.

Hierbij vallen de volgende kritische

kanttekeningen te maken :

In de eerste plaats is er geen sprake meer van een wettelijk en landelijk geldend verbod, maar van een bevoegdheid voor gemeenten om een verbod uit te vaardigen. De verantwoordelijkheid wordt afgeschoven naar de gemeenten. Die kunnen het ook nalaten om een verbod uit te vaardigen. Bovendien zijn zij in de praktijk vaak gevoelig gebleken voor de argumentatie van de plaatselijke middenstand en horeca. Daardoor is er een grote kans dat regelingen als zij er al komen sterk afgezwakt worden, en dat naburige gemeenten verschillende regelingen treffen. Met als gevolg drinktoerisme.

In de tweede plaats kan de maatregel het excessief drinken door jongeren maar weinig inperken. Jongeren consumeren slechts éénvijfde van hun alcoholgebruik in de horeca (café's en disco's). Als zij door de maatregel in de horeca twintig procent minder gaan drinken, scheelt dat op hun totale alcoholgebruik slechts vier procent. Natuurlijk betekent ieder procent verlaging een procent winst. Maar terugdringen van het huidige excessieve alcoholgebruik vraagt om een minstens twaalfmaal zo grote vermindering van de consumptie.

In de derde plaats is de maatregel alleen van toepassing op horeca bedrijven. Dat schept ongelijkheid

tussen verschillende alcoholverstrekkers. Want de supermarkten mogen gewoon doorgaan met kortingsacties voor alcoholhoudende drank. Ons inziens zou er daarom een **landelijk geldend wettelijk totaalverbod op prijsstunten met alcohol** moeten worden uitgevaardigd.

De nu voorgestelde regeling is ons inziens weinig meer dan symboolpolitiek. De alcoholverstrekkers hebben er nauwelijks omzetverlies van te duchten. Zij zullen daarom niet protesteren. Mogelijk betuigen zij zelfs hun instemming met de maatregel, om hun goede wil te tonen ten aanzien van het terugdringen van excessief alcoholgebruik onder jongeren.

De alcohol die jongeren drinken, gaat voor viervijfde buiten de horeca om. In de supermarkt of in de sportkantine (en soms ook in het dorpshuis) is alcohol veel goedkoper dan in de horeca. Dus drinken zij bij voorkeur bij hun ouders thuis, of bij vrienden, of in de sportkantine, of in de beruchte keten en hokken.

Effectief terugdringen van het excessieve alcoholgebruik onder jongeren, vraagt om drastischer maatregelen dan wat er nu op komst is. Een forse accijnsverhoging voor alle drie soorten drank, vermindering van de verkrijgbaarheid naar plaats en tijd, versobering van de reclame en invoering van één leeftijds grens bij 18 jaar, die vier maatregelen in combinatie genomen en ondersteund door forse campagnes die de noodzaak ervan onderstrepen, zijn de enige weg om redelijk snel uit het huidige moeras te komen.

Dingeman Korf

MASSAAL GEDRONKEN

BENEDEN DE LEEFTIJDSGRENS

Juist voor het ter perse gaan van dit blad, verschenen berichten in diverse dagbladen dat bij een politiecontrole maar liefst 20 procent van de jongeren beneden de zestien alcohol gedronken bleek te hebben. Die controle werd op zaterdagavond gehouden in de plaatsen Bergeijk en Reusel door de politie van Brabant Zuidoost, en vond plaats in het kader van het project "laat je niet flessen".

Van de 112 gecontroleerde tieners, bleken er 23 alcohol gedronken te hebben (=20%). Bij een eerdere, kleinere actie was dat percentage overigens bijna twee keer zo hoog. Het hoogste promillage werd gevonden bij een meisje van 15 jaar, namelijk 0,85 promille.

De ouders van de tieners bij wie een promillage van 0,3 of hoger werd geconstateerd, krijgen bezoek van de politie. Dit in het kader van de projectdoelstelling bewustwording bij het publiek van de nadelen van alcoholgebruik op jonge leeftijd.

Rest de vraag : waar hebben die tieners de drank bemachtigd ? Bij de verstrekkers van de alcohol mag ook wel iets aan hun bewustwording gedaan worden.

Alcohol versterkt slechte ervaringen

Over alcoholgebruik doen nog steeds veel sprookjes en bakerpraatjes de ronde. Zo zou iemand zijn verdriet weg kunnen drinken met alcohol. Onderzoek aan de universiteit van Tokyo, heeft onlangs aangetoond dat (althans bij dieren) het tegendeel waar is. Alcohol versterkt slechte ervaringen.

Een team onder leiding van prof. Norio Matsuki onderzocht de invloed van alcohol op het geheugen van laboratoriumratten. Die mochten dagelijks uit hun kooi om een bepaalde tijd in een grotere ruimte rond te lopen. In die ruimte kregen zij echter lichte elektrische schokken toegediend. Als de tijd om was, werden zij weer in hun kooi geplaatst nadat een deel van hen alcohol toegediend had gekregen.

Na verloop van tijd werd gekeken of de dieren zich de onaangename elektrische schokken "herinnerden". Het bleek dat de dieren aan wie alcohol was toegediend, gemiddeld twee weken langer vermijdingsgedrag vertoonden met betrekking tot de onaangename elektrische ruimte, dan de ratten die geen alcohol hadden gekregen.

Professor Matsuki en medewerkers trekken hieruit de conclusie dat alcohol niet doet vergeten, maar in tegendeel er voor zorgt dat onaangename ervaringen juist dieper in het geheugen gegrift

worden. Zij concluderen : *"Indien wij dit zouden toepassen op mensen, wil dit zeggen dat de slechte herinneringen die we willen kwijtraken, juist langer blijven indien wij alcohol drinken, zelfs al zorgt die alcohol op het moment zelf voor enige euforie. Om iets negatiefs te vergeten, is het beter om het zo snel mogelijk door iets positiefs te verdringen, en van de alcohol af te blijven".*

Het onderzoek en de conclusies van Matsuki vertonen een opmerkelijke parallel met eerdere Britse (2006) en Amerikaans/Nederlandse (2007) onderzoeken naar de samenhang tussen alcohol en depressies. Daarin werd het sprookje ontmaskerd als zou alcohol een "opkikkertje" zijn. Alcohol bleek de kans op een depressie juist te vergroten. Ook hier dus weer een versterking van het onaangename.

De aloude wijsheid "Drank verdrijft zorgen, doch slechts tot morgen", wordt steeds meer door wetenschappelijk onderzoek geschrapt.

FEITEN EN COMMENTAREN OVER ALCOHOL EN DRUGS

108-ste jaargang no. 4

juli-augustus 2008

Alcohol werkt verruwend op onze cultuur

Wanneer iemand alcohol heeft gedronken, dan werken allerlei organen in zijn lichaam een beetje anders dan zonder die alcohol. Het meest storend is de verandering in het functioneren van hersenen en zenuwstelsel. Daar hebben zowel de drinker zelf als zijn omgeving, het eerste en het meeste last van. Dat lever, nieren en alvleesklier in hun werking gestoord worden blijft lang onopgemerkt. Tot het te laat is, en die organen ziek worden.

De werking van alcohol op hersenen en zenuwstelsel rijkt echter verder dan alleen op die organen zelf. Alcohol vertraagt de verwerking van de binnenkomende signalen, en misvormt soms het beeld dat de hersenen van de buitenwereld ontvangen. Daardoor gaat er van alles mis in de wisselwerking tussen de gebruiker en zijn omgeving.

Zo kan iemand die gedronken heeft niet meer blindelings vertrouwen op zijn snelheid van reageren. In het verkeer reageert hij te laat, of soms helemaal verkeerd. Onschuldige mede-weggebruikers zijn het slachtoffer.

Het gehoor werkt ook niet meer optimaal na het gebruik van alcohol. Daardoor gaat de drinker luider praten, of zet de TV harder. Daarmee veroorzaakt hij overlast. Daarnaast verstaat de drinker slechter, of soms helemaal verkeerd, wat er tegen hem gezegd wordt. Misverstanden zijn het resultaat. Zo kan het komen tot ruzie en/of geweldpleging.

Verder verminderen ook de intellectuele vermogens van de gebruiker door de aanwezigheid van alcohol. Het verrichten van denkwerk, leren (inprenten) en logisch redeneren gaan slechter. Na fors alcoholgebruik redeneert een drinker niet meer, maar spreekt hij wartaal. En de volgende dag is hij vergeten wat hij gedaan en gezegd heeft.

Door dit alles worden ook de sociale vermogens van de drinker aangetast. Signalen van bevreemding of afkeuring uit zijn omgeving, neemt hij niet meer waar. Daardoor stuurt hij zijn gedrag niet meer bij op grond van ontvangen signalen. Hij denderd door, gaat zich egoïstischer gedragen. Op de lange duur leidt dit tot vervreemding van zijn omgeving.

Het voorgaande leidt tot de conclusie dat de kern van het alcoholprobleem niet ligt in het effect van alcohol op lever, alvleesklier of bloeddruk, maar in het roesverwekkend en potentieel verslavend karakter van alcohol. Niet de medische gevolgen vormen het grootste probleem, maar de sociale gevolgen.

In ons land heeft zich de afgelopen twintig jaar een roescultuur ontwikkeld. Dronkenschap wordt niet langer beschouwd als iets om je voor te schamen. Voor veel jongeren is bij het uitgaan dronkenschap zelfs een doel dat bewust wordt nagestreefd. Dronkenschap is echter een toestand van verminderd sociaal besef. Respect voor en consideratie met de medemens staan op een laag pitje.

Ons land en onze cultuur zijn geheel overspoeld door alcohol. Alcohol is bij wijze van spreken op elke straathoek te koop. Alcohol wordt vrijwel overal en bij alle gelegenheden geconsumeerd. Dat heeft geleid tot de bekende problemen van geluidsoverlast, wildplassen, sociale vervreemding, geweldpleging, en vandalisme. Er is daardoor een verruwing van onze cultuur opgetreden. Onschuldige burgers hebben te lijden onder wat niet anders dan een zatlappenterreur genoemd kan worden.

Dr.ir. D. Korf

ALCOHOL DRINKEN IS
ZAND STROOIEN IN HET
RADERWERK VAN JE
HERSENEN

Minder frisdrank, meer bronwater gedronken

Volgens voorlopige cijfers over 2007 van de frisdrankindustrie, is de consumptie van fris en water in ons land iets afgenomen in vergelijking met 2006. De lange en warme zomer van 2006 zorgde voor een eenmalige consumptietop.

In 2007 dronk de gemiddelde Nederlander 95,2 liter frisdrank. Een jaar eerder was dat de recordhoeveelheid van bijna 98 liter geweest. Aan bron- en mineraalwater consumeerden we 21,9 liter per inwoner in 2007, een kleine toename ten opzichte van de 21,3 liter van 2006. Op wat langere termijn bezien is de consumptie van frisdrank zich aan het stabiliseren, terwijl de waters nog steeds groeien. Vijf jaar geleden dronken we pas 17 liter verpakt water per inwoner.

Het aandeel aan koolzuurhoudend, neemt zowel bij de frisdranken als bij de waters heel geleidelijk af. In vier jaar tijd daalde het bij de frisdranken van rond 80% naar 74,6% en bij de waters van 37% naar 33%.

Distillateurs verkondigen onzin

De Vereniging van Importeurs en Producenten van gedistilleerde dranken (VIP) is een voorlichtingscampagne begonnen. In een toelichtend interview verklaart woordvoerder J. Stassen dat het voor hart en bloedvaten niet uitmaakt of je wijn of sterke drank drinkt. Daarmee zet hij de consumptie op het verkeerde been, want er is wel degelijk verschil.

De consumptie van sterke drank vertoont in Nederland gemiddeld genomen al tientallen jaren een dalende lijn. De consumptie van wijn vertoont al evenveel jaren een stijgende lijn. Rode wijn heeft bij veel Nederlanders de naam goed voor hart en bloedvaten te zijn.

Bij de VIP moet men gedacht hebben: hoe kunnen wij onze producten ook zo'n goede naam bezorgen? Natuurlijk door het verschil tussen wijn en sterke drank weg te redeneren. Helaas voor de VIP, de feiten vallen niet weg te redeneren.

Rode wijn bevat flavonoïden. Rode druivensap bevat precies dezelfde flavonoïden. Van flavonoïden is experimenteel bewezen dat zij een gunstig effect hebben op de conditie van hart en bloedvaten. Dat is niet alleen bewezen voor de flavonoïden uit de druivenschil, maar ook voor andere flavonoïden, zoals die voorkomen in

Buzzen, reclame via een soort tupperware-parties

ALCOHOLBRANCHE BEPROEFT NIEUW RECLAMEKANAAL

De alcoholbranche vreest ingrijpen van de overheid in zijn TV-reclame. Daarom wordt het reclamebudget gespreid over verschillende vormen van reclame. De nieuwste toevoeging heet "buzzen", mondelinge reclame door een leger van medewerkers van een bureau.

De alcoholbranche ziet al jaren de bui hangen: overheidsingrijpen in zijn reclame. In 1986 aanvaardde de Tweede Kamer de nota "Alcohol en Samenleving" als beleidsstuk. In die nota wordt de mogelijkheid van overheidsingrijpen in de alcoholreclame, en met name in de meest indringende vorm daarvan, de reclame via de beeldbuis, uitdrukkelijk genoemd.

Door zelfregulering van de reclame toe te zeggen, kon de branche destijds ingrijpen nog voorkomen. Maar die zelfregulering leverde geen matiging van de consumptie op. De roep om ingrijpen in de reclame bleef dus klinken. De alcoholbranche reageerde daarop door een steeds groter deel van het reclamebudget in de richting van sponsoring te dirigeren.

Als sponsor verbind je jouw naam aan een vereniging, een stadion, een muziekhof of een evenement met een klinkende reputatie. Daarmee maak je de leden of bezoekers daarvan tot jouw

medeplichtigen. Want zij zullen protest aantekenen wanneer de overheid die sponsoring dreigt te gaan verbieden. Bovendien is sponsoring geen reclame voor jouw product, het is "alleen maar" vergroting van je naamsbekendheid en je populariteit. Daardoor wordt de Reclamecode vrijwel volledig omzeild.

De nieuwste vorm van reclame waarvan de alcoholbranche gebruik is gaan maken heet "buzzing". Dat is mondelinge reclame via een soort rodelcircuit of geruchtencircuit. Het werkt via een systeem dat lijkt op dat van de tupperware-parties. Je doet de organisatoren van de parties (de "buzzers", medewerkers van het bureau) jouw nieuwe product toekomen. Soms gratis, maar in het geval van alcoholhoudende drankjes tegen sterk gereduceerde prijs omdat drank niet gratis verstrekt mag worden. Voorwaarde is dat de buzzer het product aanbeveelt aan, en laat zien of proeven in zijn of haar vrienden- of kennissenkring.

Die vrienden of kennissen vertellen het verhaal vervolgens weer verder, of gaan op mogelijke verkooppunten om jouw product vragen. De bekendheid van je product verbreidt zich zo als de spreekwoordelijke olievlek. Soms wordt de buzzer gevraagd om te rapporteren over de commentaren. Dan krijgt "buzzing" ook enkele trekjes van marktonderzoek.

In 2005 is in ons land Bureau Buzzer opgericht, dat deze vorm van productpromotie in ons land heeft geïntroduceerd. Dat bureau heeft inmiddels ruim 32.000 zogenaamde buzzers als medewerkers ingeschreven staan.

Voorzover bekend hebben tot nu toe Grolsch en Heineken gebruik gemaakt van "buzzing". Grolsch voor de introductie van zijn Weizen Bier, en Heineken voor zijn Wieckse Rosé.

Dingeman Korf

diverse soorten groenten en fruit (uien, thee, appels, enz.).

Gedistilleerde dranken bevatten nooit flavonoïden. Zij kunnen ze niet bevatten, omdat flavonoïden bij het destillatieproces achterblijven in het residu en bovendien voor een groot deel kapot gaan. Proberen om jenever of whisky te stoken van groente of fruit, teneinde zo een flavonoïden bevattend product te verkrijgen, is daarom bij voorbaat tot mislukken gedoemd.

De distillateurs hebben nog een tweede pijl op hun boog: alcohol zelf zou een beschermend effect op hart en bloedvaten hebben. Dat is echter een placebo effect, het zit tussen de oren en niet in de bloedvaten. Het effect is alleen zichtbaar bij oudere mannen. Die ervaren het als een geruststelling als hun dokter zegt dat zij rustig door kunnen gaan met dat ene borreltje dat zij hun hele leven al gedronken hebben. Die geruststelling verbetert hun geestelijke toestand. En hun geestelijke toestand beïnvloedt vervolgens hun lichamelijke toestand.

Een geneesmiddel waar je in gelooft, heeft altijd meer effect dan een geneesmiddel dat je wantrouwt. De dokter had net zo goed elk ander consumptieartikel kunnen aanbevelen dat zijn patiënten hun hele leven al gebruiken, het effect zou hetzelfde geweest zijn.

Dingeman Korf

COLOFON

De GO: tweemaandelijks voorlichtingsblad over alcohol en drugs, uitgegeven door de Stichting ANGOB. ISSN 0166-2880.

Postabonnement € 10,- per jaar.

Verantwoordelijk eindredacteur:

Dr. ir. D. Korf, Dresselhuisweg 20, 4105 DB Culemborg, tel 0345-473239, e-mail: dkorf@tiscali.nl

Administratie:

W. Matla, Hof van Delftlaan 119, 2613 BL Delft, tel. 015-2126904, giro 849 058.

Artikelen voorgaande nummers:
www.angob.nl

MEER DRANK-OVERTREDINGEN BIJ BRADERIEËN EN VRIJMARKTEN

Ook dit jaar heeft de VWA een groot aantal controles uitgevoerd tijdens koninginnedag en de bevrijdingsfestivals. De uitkomst daarvan leidt de VWA tot de conclusie dat de verstrekkers van voedsel hun zaken steeds beter voor elkaar hebben. Bij de verstrekkers van drank is echter een toename van het percentage overtredingen geconstateerd.

De Voedsel en Waren Autoriteit (VWA) controleert de naleving van de wetten op het gebied van voedings- en genotmiddelen. Onder die wetten valt ook de Drank- en Horecawet (DHW). De controles vinden zowel plaats bij fabrieken en andere grootschalige bereiders, als bij individuele verstrekkers van consumptie artikelen (van slagers tot café's en restaurants). Ieder jaar wijdt de VWA speciale aandacht aan de tijdelijke verstrekkers op braderieën, festivals en jaar- en vrijmarkten.

De VWA constateert op basis van dit jaar uitgevoerde controles op koninginnedag en bij bevrijdingsfestivals, dat de professionaliteit en de hygiëne bij de verstrekkers van vast voedsel steeds beter worden. In 2007 deelde de VWA nog bij circa tien procent van de inspecties een waarschuwing of een boete uit. Dit jaar was dat percentage gedaald tot slechts iets meer dan vijf procent.

Met de naleving van de DHW was het slechter gesteld. Hier was een stijging van het aantal overtredingen te zien. Vorig jaar werd bij een kleine vijftien procent van de inspecties een zogenaamde maatregel getroffen. Dit jaar was dat percentage gestegen tot bijna twintig procent ! Vooral verstrekking van drank aan jongeren beneden de zestien jaar was een veel voorkomende fout.

De VWA schrijft de stijging grotendeels toe aan de meer gerichte controles die men dit jaar uitvoerde. Op basis van ervaringen uit voorgaande jaren, werd vooral gecontroleerd waar overtredingen verwacht konden worden. Bij ondernemers die al eerder beboet waren door de VWA, was een verbetering te zien. Veel exploitanten van festivaltenten en andere "besloten" gelegenheden, hadden een systeem van polsbandjes in combinatie met leeftijdsidentificatie. Ook de instructie aan het personeel was verbeterd.

Wij denken dat de toename van het percentage overtredingen bij de drankverstrekking, mede verband houdt met het grote aantal "vrije jongens" dat zich hiermee bezig houdt. Figuren die met een voorraadjie blikjes bier, of een paar dozen met flessen wijn, denken een leuk zakcentje bij te verdienen op de vrijmarkt door hun product uit te venten.

Alcohol vergroot kans op slokdarmkanker

Het aantal patiënten met slokdarmkanker is sinds 1989 meer dan verdubbeld. Momenteel overlijden in ons land jaarlijks meer dan 1500 mensen hieraan. Alcohol speelt een belangrijke rol bij het ontstaan van slokdarmkanker.

Het is al meer dan dertig jaar bekend dat alcohol een rol speelt bij het ontstaan van kanker, onder andere slokdarmkanker. In 1976 publiceerden prof. Lyon en medewerkers, van de universiteit van Utah, hun vergelijkend onderzoek naar het voorkomen van kanker onder Mormonen en onder niet-Mormonen. Het geloof van Mormonen verbiedt het gebruik van alcohol en tabak. Lyon en medewerkers constateerden dat onder Mormonen significant minder kanker voorkwam. Vooral longkanker, maar ook slokdarmkanker kwam opvallend weinig bij hen voor.

Drie jaar later kwam Schottenfeld (Sloan-Kettering Inst.) tot de conclusie dat de combinatie van alcohol met tabak, een veel groter risico oplevert dan alcohol alleen. Pottern en medewerkers (Nat. Cancer Inst.) concludeerden in 1981 dat (in de VS) de hoofdoorzaak van slokdarmkanker ligt in het gebruik van grote hoeveelheden alcoholhoudende drank. Het risico zou toenemen met het alcoholgehalte van de drank. Volgens hun cijfers levert sterke drank een duidelijk groter risico op dan bier of wijn.

Kort na het onderzoek van Pottern en medewerkers publiceerde Audigier in 1982 zijn bevindingen over de situatie in Frankrijk. De sterfte aan slokdarmkanker was destijds in Frankrijk hoger dan in enig ander West Europees land. Voor het alcoholgebruik gold hetzelfde. Binnen Frankrijk constateerde Audigier per regio grote verschillen. De sterfte aan slokdarmkanker was het hoogst in de departementen met het meeste alcoholisme, en het laagst in de departementen met het minste alcoholisme.

Onderzoek in Noorwegen, gepubliceerd in 1994 door Kjaerheim en medewerkers, liet zien dat een alcoholvrije leefstijl de kans op het krijgen van kanker van het bovenste deel van het spijsverteringskanaal met 57 procent reduceerde (kanker van mondholte, keel, strottenhoofd, slokdarm en maag).

In 1998 concludeerde het World Cancer Research Fund (WCRF) dat de kans op het krijgen van laatstgenoemde

vormen van kanker, door alcoholgebruik duidelijk bevorderd wordt. Met betrekking tot slokdarmkanker meldt het WCRF ook nog dat tabak het effect van alcohol flink vergroot (desondanks wil Jeu Claes geen rookvrije horeca !). Verder noemt het WCRF als bijzonder bevorderlijk voor slokdarmkanker nog speciaal de "calvados", de appelbrandewijn uit Normandië.

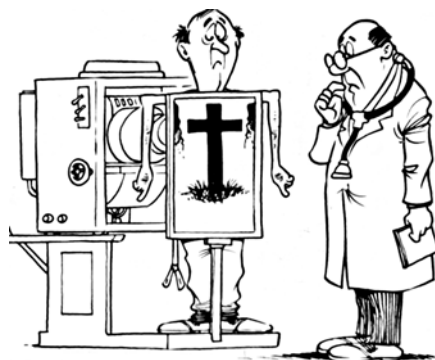
De verdubbeling van het aantal gevallen van slokdarmkanker sinds 1989, moet gezien het voorgaande mede op rekening geschreven worden van de toename van de alcoholconsumptie. Immers kanker ontwikkelt zich in de regel langzaam, zeker kanker als gevolg van een ongezonde leefstijl. Men kan bijvoorbeeld jarenlang roken zonder longkanker te krijgen. Asbestkanker uit zich vaak pas meer dan tien jaar na de blootstelling.

Sterk vereenvoudigd kunnen we stellen dat de sterfte van vandaag een gevolg is van de gemiddelde blootstelling gedurende de tien tot dertig jaar die eraan voorafgingen.

In de jaren 1955-1985 steeg het Nederlandse alcoholgebruik tot een viermaal zo hoog niveau. En sindsdien is het op vrijwel hetzelfde niveau blijven steken. Logisch dat dan de sterfte aan alcoholgerelateerde ziekten nu hoger is dan toen het verhoogde niveau net bereikt was.

Het meer dan verdubbelen van het aantal patiënten met slokdarmkanker, heeft de Maag Lever Darm Stichting ertoe gebracht om dit jaar slokdarmkanker in het middelpunt van de belangstelling te plaatsen. Daarbij wordt ook aandacht geschonken aan de rol van de alcohol. Maar wel een beetje zuinigjes.

Zo lezen wij bij de tips om de kans op slokdarmkanker te verkleinen: *"Vermijd overmatig alcoholgebruik en roken; vooral de combinatie van deze twee factoren verhoogt het risico op slokdarmkanker"*. Waarom moet bij de alcohol dat woordje "overmatig" er weer tussen geschoven worden? Ook matig alcoholgebruik geeft reeds verhoging van het risico, zelfs zonder dat er tabak gebruikt wordt. Het onderzoek van Kjaerheim heeft laten zien dat het aantal gevallen van slokdarmkanker tot ongeveer de helft gereduceerd kan worden door een alcoholvrije leefstijl. Noem dat getal dan ook, en formuleer het advies bijvoorbeeld zo: *"Vermijd zoveel mogelijk het gebruik van alcohol en tabak, en zeker de combinatie van die twee"*. Of heeft de alcohollobby ook al vertakkingen binnen de Maag Lever Darm Stichting?

OMZET HORECA BLIJFT STIJGEN

De omzet in de horeca heeft in het eerste kwartaal van 2008 de stijging van 2007 in vertraagd tempo voortgezet. In 2007 bedroeg de stijging 5,75 procent, ruim boven de inflatie. In het eerste kwartaal van 2008 is alweer 2,7 procent stijging geboekt.

Omzetcijfers in de horeca die meer gegroeid zijn dan het inflatiepercentage, betekenen dat wij gemiddeld een groter deel van ons inkomen in de horeca hebben besteed. Ook in 2006 was dat reeds het geval. De cijfers zeggen echter niets over eventuele toename van onze daadwerkelijke consumptie.

De drie grootste bedrijven van de horecasector zijn bijvoorbeeld achtereenvolgens Van der Valk (hotels en

restaurants), Golden Tulip (hotels) en McDonalds (fastfood). Alleen bij de laatste is er een duidelijke samenhang tussen omzet en consumptie. Verder is een groot deel van de omzet in de hotelsector van buitenlandse herkomst, en zegt dus niets over de bestedingen door de gemiddelde Nederlander. En tenslotte: de omzetstijging is voor een deel te danken aan prijsstijgingen.

Hotels zagen in 2007 hun omzet het meest stijgen, namelijk met 7 procent. Ook restaurants en fastfood vertoonden een groeipercantage dat boven het gemiddelde van de branche uitsteeg. De grootste bedrijven van de branche zaten dus in de hoek waar de groei het sterkst was. De café's registreerden slechts 2,75 procent toename van de omzet. Minder dan de prijsstijging.

In 2008 is de omzet blijven stijgen, maar alleen dankzij prijsverhogingen. De omzet steeg namelijk met 2,7 procent en de prijzen met 3,0

procent. Ook nu waren naar omzet de hotels weer de grootste stijgers (+ 6 procent) en de café's de kleinste.

De prijzen stegen het sterkst bij de cafetaria's (+ 3,6 procent), mede door de gestegen aardappelprijzen. De restaurants deden daar weinig voor onder met 3,2 procent. Bij beide een prijsstijging die uitgaat boven de omzetstijging. Met andere woorden: de consument betaalt meer voor minder product. Goed voor de volksgezondheid, minder overgewicht en minder alcoholproblemen.

Toenemende vraag om hulp bij cannabisproblemen

Terwijl het aantal cannabisgebruikers in ons land nauwelijks toeneemt, constateert de verslavingszorg al een aantal jaren een toenemende vraag om hulp vanuit die hoek. De vraag is of de problemen langzaam ontstaan, of dat de gebruikers zich slechts langzaam bewust worden dat er een probleem is.

In twaalf jaar tijd is het aantal cliënten verdrievoudigd dat bij de verslavingszorg ingeschreven staat wegens cannabisproblemen. Momenteel bedraagt het aantal hulpvragenden in ons land 49 per 100.000 inwoners van 15 jaar en ouder. Merkwaardig is dat er van 1997 tot 2001 slechts van een geringe stijging sprake was, terwijl daarvoor en daarna de toename veel sneller verliep. Dit doet het vermoeden rijzen dat er niet alleen een verandering in de hulpvraag, maar ook in het hulpaanbod is opgetreden.

Het aandeel van de cannabisgebruikers in het totaal van hulpzoekenden bij de verslavingszorg, steeg in genoemde periode van ca. 10 procent naar ca. 20 procent. Dit betreft de cliënten met cannabis als primair probleem. Heel vaak worden meerdere drugs naast en door elkaar gebruikt. Soms is het dan lastig vast te stellen wat het primaire probleem is. Ongeveer de helft van de cliënten met cannabis als primair probleem, heeft daarnaast problemen met andere drugs (waaronder ook alcohol).

Cannabis werd in het verleden vooral door mannen gebruikt. Van de hulpvragenden is momenteel 81% man. Bijna tweederde is 25 jaar of ouder, de gemiddelde leeftijd is 29 jaar. Dit wijst er op dat problemen pas ontstaan of pas gesignaleerd worden nadat een flink aantal jaren cannabis gebruikt is. De problematiek ligt dus dicht bij de alcoholproblematiek dan bij die van de hard-drugs.

Blijven schenken aan dronken personen is zware mishandeling

De Drankwet verbiedt al sinds jaar en dag de verstrekking van drank aan personen die reeds kenbaar onder de invloed zijn. Dergelijke personen beschikken namelijk niet meer over voldoende oordeelsvermogen om zelf te kunnen beslissen. Het verbod op doorschenken strekt daarmee zowel ter bescherming van de drinker zelf, als ter vermindering van de ernst van de openbare dronkenschap.

Ieder jaar overlijden er mensen aan vergiftiging door alcohol. Voor een deel is die alcohol in besloten kring (bijv. op studentenkamers) gedronken, maar voor een deel ook in café's, disco's en dergelijke. Waar de drank beroepsmatig verstrekt is, heeft volgens de wet de verstrekker schuld.

Een zeer geruchtmakend geval van dood door alcoholvergiftiging deed zich vorig jaar in Duitsland voor. Een 16-jarige (!) gymnasiast kreeg in een bar 44 "tequilashots" verstrekt, raakte daardoor in coma met 4,8 promille alcohol in zijn bloed, en overleed vijf weken later. Het zal je kind maar overkomen!

De vier barkeepers die de bewuste avond dienst hadden gehad in de betreffende bar, werden voor de rechtbank in Berlijn gedaagd. Eén van hen had met de hele zaak niets te maken, en werd vrijgesproken. Twee anderen, respectievelijk 21 en 18 jaar oud, werden veroordeeld wegens zware mishandeling en medeschuldig bevonden aan de fatale afloop. Zij moeten een maatschappelijke training van 10 maanden volgen. De hoofdverdachte moet nog voorkomen. Hij is aangeklaagd voor "zware mishandeling de dood tot gevolg hebbend".

Het merendeel van de gevallen van doorschenken aan reeds benevelde personen, heeft een minder fatale afloop. In ons land wordt betrekkelijk zelden vervolging ingesteld wegens

doorschenken. De schenker moet namelijk op heterdaad betrapt worden, of er moeten voldoende betrouwbare getuigen bereid gevonden worden. Hier is een leemte in de wet. Het zou ons inziens aanbeveling verdienen om in alle gevallen van openbare dronkenschap waarbij een promillage van bijvoorbeeld 2,0 of hoger geconstateerd is, vervolging in te stellen tegen de schenker van de laatste glazen.

De nieuwe burgemeester van Utrecht, A. Wolfsen, wil openbare dronkenschap en alcoholische geweldpleging terugdringen. In Utrecht nam in 2007 het geweld tijdens het uitgaan toe. Wolfsen wil daarom café's waar stelselmatig teveel alcohol wordt gedronken sluiten. "Als bij herhaling mensen laveloos uit één en dezelfde kroeg komen en bij geweld betrokken zijn, ga ik tegen die kroeg optreden", aldus Wolfsen. Hij krijgt daarbij steun van de horeca.

De aanpak van Wolfsen is goed, maar o.i. erg selectief. Vandaar dat de horeca hem steunt. Die paar gevallen van sluiting wegens veroorzaking van alcoholisch geweld, elimineren de kroegen die de horeca een slechte naam bezorgen. Dat is voor de overblijvenden alleen maar gunstig. Van een brede aanpak van het doorschenken aan reeds benevelde personen is echter geen sprake.

Dingeman Korf

DE ALCOHOL STAAT VOOR HET GRIJPEN

Jongeren drinken te vroeg en te veel alcohol. Dat probleem wordt nu aangepakt door voorlichting aan ouders en scholen, en door beter handhaven van de leeftijdsgrens. Vergeten wordt daarbij dat het drinken van de jeugd niet los gezien kan worden van de plaats die de alcohol in onze cultuur inneemt.

Nederlandse jongeren zijn, samen met hun Engelse leeftijdgenoten "de zuipschuiten van Europa". Schoolverzuim, verminderde leerprestaties, voortijdige schoolverlating, aantasting van de gezondheid en psychische problemen zijn het gevolg. Dat belemmert hun ontwikkeling. Zij begeven zich door hun zuipen op een hellend vlak naar een **leven van gemiste kansen**.

Scholen zien hun jaarprogramma in gevaar komen doordat de leerlingen op maandag niets bij te brengen valt. De geestelijke gezondheidszorg wordt overspoeld door jongeren met depressies en persoonlijkheidsstoornissen. Ziekenhuizen zijn druk met het oplappen van jongeren met alcoholvergiftiging. De politie heeft ieder weekeinde handenvol werk in het uitgaansleven. Kortom: door alcohol veroorzaakte problemen hebben de omvang van een maatschappijbrede epidemie aangenomen.

Dat jongeren te vroeg beginnen met alcohol, wordt nu vooral de ouders verweten. Maar pedagogen hebben jarenlang Nederlandse ouders voorgehouden dat vroeg en met kleine slokjes beginnen de beste weg was om latere alcoholproblemen te voorkomen. Nu mag dat ineens niet meer, ouders moeten ervoor zorgen dat hun kind voor het zestiende levensjaar geen alcohol drinkt. Die pedagogen hebben wat uit te leggen!

Leeftijdsgrens

Overheid en alcoholbranche zetten zich gezamenlijk in voor een betere naleving van de aloude leeftijdsgrens van 16 jaar. Die grens dateert van vóór de Tweede Wereldoorlog. Maar de alcoholbranche heeft er nooit werk van

gemaakt. Nu moet zij wel meedoen met de actie voor 16 jaar, enerzijds om haar goede wil te tonen, en anderzijds om verhoging van de leeftijdsgrens naar 18 jaar tegen te houden. Want dat zou veel omzet kosten.

Binnen de EU hanteren 9 van de 25 lidstaten één grens van 18 jaar voor het kopen van alle soorten drank. Daaronder Denemarken, Duitsland, Groot-Brittannië en een aantal voormalige Oostblok staten. De kans dat Nederland zich hierbij aansluit, is dus reëel. Bovendien hebben verschillende medici (kinderartsen, hersenspecialisten enz.) uitgesproken dat de grens eigenlijk bij 21 of 22 jaar zou moeten liggen. Dat vergroot de druk om de grens te verhogen.

Een leeftijdsgrens, hoe goed ook gehandhaafd, kan echter nooit meer opleveren dan een **bepaalde bijdrage** aan het terugdringen van de alcoholproblemen. Want de alcohol staat in onze samenleving overal voor het grijpen, en wordt de jongeren door onze cultuur bijkans opgedrongen. Overal om zich heen zien zij alcoholgebruik en alcoholreclame. En het is voor hen nog steeds eenvoudig om aan drank te komen. Thuis staat drank voor het grijpen, in de supermarkt ook, en in de horeca is het ook vaak niet moeilijk.

Supermarkten

Het aandeel van de supermarkten in de alcoholproblematiek, kan moeilijk overschat worden. Het wordt wel eens gezegd dat Albert Heijn de Nederlanders aan de wijn heeft gebracht, door met zijn reclame en met een uitgebreid aanbod, in te spelen op de herinneringen aan vakanties in Mediterraan landen. Wie tegenwoordig de supermarkt bezoekt, moet tussen de bierkratten die in de aanbieding zijn door laveren, en heeft de keus uit een enorm aantal soorten bier en wijn. Dat suggereert dat alcoholgebruik een doodgewoon en alledaags verschijnsel is, dat alcohol tot de eerste levensbehoeften behoort.

Alcohol is tegenwoordig vast geworteld in onze cultuur. Jongeren groeien op in een samenleving waarin alcohol alom tegenwoordig is en waarin alcoholgebruik algemeen geaccepteerd wordt. Logisch dat zij er dan niet kritisch en terughoudend tegenover staan.

De alcoholbranche komt telkens met nieuwe producten die jongeren aanspreken. Nu de breezers over hun hoogtepunt heen zijn, wordt het accent verlegd naar de "shooters" en de "superbreezers" met een hoger alcoholgehalte. De supermarkten gaan vervolgens grif in op het aanbod van de alcoholbranche. Binnen de kortste keren liggen de nieuwe producten in

de schappen.

Het CBL (Centraal Bureau Levensmiddelenhandel) stelt zich op als een gewillig verlengstuk van de alcoholbranche. Voorstellen om iets te doen tegen de ongebreidelde alcoholverkoop, stuiten stevast op een categorische afwijzing door het CBL. Dat hebben wij gezien bij hun reactie toen de breezers naar de slijter verbannen dreigden te worden, toen de agressie van te jonge alcoholkopers tegenover caissières ter sprake kwam, toen de eventuele verhoging van de leeftijdsgrens ter sprake kwam, enz. Omzet is voor het CBL kennelijk belangrijker dan veiligheid en gezondheid.

Blijkbaar hanteert het CBL een eigen definitie van het begrip "levensmiddel". Alcohol is geen levensmiddel, maar een genotmiddel, en bovendien een drug. Alcohol is daarmee een bijzonder product, dat niet tussen de vruchtensappen en de mineraalwaters thuishoort. Alcohol zou dus bij de slijter, of desnoods in de sigarenzaak verkocht moeten worden.

De alcoholreclame versterkt het beeld nog verder dat alcoholgebruik een vast onderdeel van onze cultuur is. Jongeren zijn gevoelig voor reclame. Alcoholreclame die gericht is op 20- tot 25-jarigen, spreekt ook jongeren van 14 aan. De meeste ouders zijn slechts middelmatige opvoeders. Als zodanig hebben zij geen weerwoord tegen de geraffineerde psychologische aanpak door de alcoholreclame. De alcoholreclame moet dus ook aangepakt worden.

Aanpak

De conclusie zal duidelijk zijn. Terugdringen van het excessieve alcoholgebruik door jongeren, vergt een aanpak over een breed front. Daarvan zouden deel moeten uitmaken:

- Verhoging van de leeftijdsgrens tot 18 jaar, als signaal naar en ondersteuning van de ouders, en om het drinken beneden de 16 gemakkelijker te kunnen opsporen.
- Een verbod op prijsstunten met alcoholhoudende dranken.
- Omkering van het toelatingssysteem voor alcoholreclame van het huidige "ja, mits" naar het "nee, tenzij".
- Randon scholen en verenigingsgebouwen een zone waarbinnen geen alcohol verkocht mag worden.
- Bij openbare dronkenschap nagaan waar de alcohol geschonken is, en de schenker er op aanspreken, resp. een sanctie opleggen. Dat dringt de heersende zatlappenterreur terug.
- Intensieve voorlichting richting ouders, scholen en verenigingen over de extra risico's bij te jong drinken, waarbij de "ideale leeftijdsgrens" van 22 jaar ook genoemd wordt.
- Gezamenlijk met ons omringende landen een accijnsverhoging doorvoeren voor bier en wijn (deze producten zijn de afgelopen 30 jaar relatief steeds goedkoper geworden).

Alleen als het probleem over de volle breedte aangepakt wordt, valt een goed resultaat te verwachten.

dr.ir. Dingeman Korf

Deur van een supermarkt in Luxemburg

Controle naleving leeftijdsgrens met behulp van tieners ?

Vorig jaar stelde de VWA voor om met behulp van minderjarigen winkeliers te controleren op naleving van de leeftijdsgrenzen voor alcohol. De PvdA heeft dat idee overgenomen en het in de Tweede Kamer aan de orde gesteld.

Voor minderjarigen blijkt het nog steeds mogelijk te zijn om alcohol te kopen. Ondanks duidelijk leesbare waarschuwingen, ondanks verbeterde instructies aan de caissières, ondanks alarmpijpjes van de kassa's, lukt het kinderen beneden de zestien nog steeds om aan drank te komen. Het systeem van blokkering van de kassa totdat de koper zich voor de camera heeft geïdentificeerd, waarover wij in het vorige nummer van dit blad schreven, lijkt hierin verbetering te kunnen brengen. De apparatuur hiervoor is echter nog niet op grote schaal verkrijgbaar. Supermarktketen C1000 gaat er pas mee proefdraaien.

De Voedsel en Waren Autoriteit signaleerde vorig jaar al dat minderjarigen nog steeds gemakkelijk aan drank konden komen. Men constateerde dat het lastig was om de verkopende winkeliers op heterdaad te betrappen (een toevalstreffer als een naald in een hooiberg). Daarom zou een minderja-

rige, geschaduw door een controleur van de VWA moeten uittesten of de betreffende winkelier de wet naleefde. Zes Gelderse gemeenten lieten april jl. weten dat idee te willen gaan uitvoeren. Vervolgens werd het door Tweedekamerlid Lea Bouwmeester opgepakt, in de Kamer in de discussie gebracht en voor de televisie toegelicht.

Het Centraal Bureau Levensmiddelenhandel (CBL) reageerde meteen afwijzend. Bijna alsof het woord levensmiddelenhandel uit zijn naam vervangen was door alcoholhandel. Volgens een woordvoester was dit geen taak voor tieners, en was het veel nuttiger om winkelpersoneel goed

op te leiden, en ook jongeren aan te spreken op hun drankgebruik. Kortom, de vrijblijvende aanpak met behulp van de bekende fluwelen handschoen.

Aanspreken van jongeren op hun drankgebruik, lijkt ons geen taak voor winkeliers, om het argument van de CBL-woordvoester terug te kaatsen. Zij zullen er niet warm voor lopen. En verder kan ook goed opgeleid personeel geïntimideerd of omgekocht worden.

En tenslotte verklaarde minister Rouvoet dat de VWA en de politie geen tieners kunnen inzetten. Dat zou te snel komen in de sfeer van uitlokking. Voorlopig lijkt het idee dus van de baan te zijn.

www.angob.nl

Het afgelopen jaar is er hard gewerkt aan de herziening en actualisering van de website van de ANGOB.

De nieuwe naam **Stichting ANGOB** en het nieuwe logo moesten natuurlijk geplaatst worden. Maar ook de tekst moest op diverse plaatsen aangepast worden.

Daarna is de herziene site op het internet geplaatst, hoewel het archief nog niet helemaal was bijgewerkt. Inmiddels is ook het archief (van de belangrijkste artikelen uit de GO) bijgewerkt. Kijk u eens op onze website, en laat uw commentaar horen

En dit...

.... gebeurde nabij het Betuwse stadje Buren. De bestuurder van een bestelauto reed de sloot in. Een toevallige voorbijganger alarmeerde de politie.

De bestuurder bleek er eigenlijk helemaal geen politie bij te willen hebben. De reden was snel duidelijk, hij rook naar alcohol. De politie liet hem blazen, uitslag 1,1 promille. En dat met de auto van je baas !

Er was ook nog een vrouw bij. In eerste instantie zei de vrouw dat zij de auto had bestuurd. Maar toen de politie doorvroeg, bleek dat al gauw onjuist te zijn.

Van de politie kreeg de man een proces-verbaal. Wat hij van zijn werkgever heeft gekregen, vermeldt de historie niet

* * *

.... was iemand die zijn auto kon inleveren. Het gebeurde op een dinsdagmiddag in Culemborg.

Een automobilist ramde een winkelpui. Hij maakte zich netjes bekend bij de winkelier, en vertrok met zijn auto. Daarbij reed hij een éénrichtingsstraat in tegen de rijrichting. Vervolgens reed hij achteruit terug en ramde daarbij

twee auto's.

De politie kwam erbij. De automobilist blies 1,3 promille alcohol en bleek niet in het bezit van een geldig rijbewijs. Zijn auto werd ter plaatse in beslag genomen

* * *

.... was alweer een caféruzie. Ditmaal in Utrecht, in de avond van koninginndag.

In een café aan de Hoogravenseweg ontstond ruzie. De politie werd gealarmeerd, kwam en verrichtte enkele aanhoudingen.

Daarop keerden andere cafébezoekers, en later ook jongeren uit de wijk, zich tegen de agenten. Die alarmeerden hun collega's. Er ontstond een massale vechtpartij van veertig tot vijftig mensen. Agenten te paard en met honden wisten de ruziemakers te verspreiden.

Alcohol roept nogal eens domme kudde-instincten in de mens naar boven

* * *

.... gebeurde eveneens op koninginndag, maar later in de nacht. Een groepje van 15 tot 20 dronken jongeren bezorgde de politie in het Zeeuws-vlaamse dorpje Zaamslag handenvol werk.

De groep vernielde verkeersborden, stak een band van een politiewagen lek, gooide ruiten in, produceerde vanaf

het dak van een pand luide knallen met een carbidbus en stookte op straat een vreugdevuur van pallets.

De rekening voor hun alcoholische feestje komt nog

* * *

.... gebeurt in India met enige regelmaat. Namelijk sterfte door vergiftiging met illegale alcohol.

Gewetenloze figuren hadden zelfgestookte drank aangelengd met het goedkope industriële oplosmiddel methanol. De politie schat dat meer dan 200 mensen ervan gedronken hadden. Daarvan overleden er maar liefst 59. Zeven tientallen mensen moesten met ernstige klachten in het ziekenhuis worden opgenomen. Enkele daarvan zullen waarschijnlijk de rest van hun leven blind blijven.

De hang naar een roes brengt heel wat ellende mee

* * *

.... was een geval van doodslag bij een caféruzie. Het gebeurde in een café in Geleen.

Na het consumeren van de nodige alcohol was er ruzie ontstaan. Die liep uit op mishandeling. Een 47-jarige man werd door vier anderen in coma geslagen.

Politie en ambulance waren snel ter plaatse. Hun hulp mocht niet baten. Het slachtoffer overleed later in het ziekenhuis

Stichting ANGOB

Zoals elke twee maanden gebruikelijk ook deze keer weer een overzicht van de informatie vanaf de bestuursafdeling.

Op zaterdag 24 mei vergaderden de besturen van de Stichting ANGOB en de Stichting Angob Vakantieoord gezamenlijk. De vergadering stond in het teken van de voorbereidingen op de juridische fusie. Een uitgebreide gedachtenwisseling over de toekomst en de informatievoorziening over en weer, vormden de belangrijkste gespreksonderwerpen.

Duidelijk werd dat er voor de toekomst nog heel wat zaken nader geregeld moeten worden. De van de notaris ontvangen stukken voor de aanvraag van de juridische fusie werden door de bestuursleden van beide stichtingen ondertekend. En als alles volgens plan verloopt kan ik u de volgende keer mededelen dat de fusie tussen de beide stichtingen gerealiseerd is.

Binnen de nieuwe Stichting ANGOB zullen een tweetal werkcommissies actief zijn. Het betreft de Commissie Alcohol en de Commissie Vakantieoord. Beide commissies functioneren onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van de Stichting ANGOB. De bestuursleden van de beide huidige stichtingen zullen deel uitmaken van het nieuwe bestuur.

Ter informatie kan ik u alvast mededelen dat het dagelijks bestuur van de Stichting ANGOB zal bestaan uit de volgende personen: Voorzitter: D. Korf, penningmeester: G. Onstwedder, secretaris: R. Peereboom. De overige bestuursleden zijn: Sj. ter Horst-Brouwer, B. Levi, L. Versnel, H. Holmer, W. Matla en Tr. Homan-Schadenberg. Helaas heeft T. Nakken-Homan te kennen gegeven geen deel meer te willen uitmaken van het nieuwe bestuur. Het totale aantal bestuursleden bedraagt daardoor 9 personen.

Al eerder heb ik aangekondigd dat de dag voor de begunstigers zou worden gehouden op zaterdag 6 september. Plaats van handeling is 't Spoek te Beekbergen, aanvang 11.00 uur. Elders in dit blad kunt u meer lezen over het programma en over de aanmelding voor deze dag. Dit is dus geen jaarvergadering meer, maar een informatie- en ontmoetingsdag. Het jaarverslag over 2007 is daarom pas op die dag beschikbaar voor de geïnteresseerden.

Natuurlijk hoop ik dat velen van u de moeite zullen nemen om naar Beekbergen te komen.

Stichting Angob vakantieoord

Op het moment dat u dit leest zijn de vakanties alweer in volle gang. De afgelopen maanden is er door verschil-

lende vaste gasten een andere caravan geplaatst. De vaak wat oudere modellen maakten plaats voor een nieuwere uitgave. Dit is het aanzien van de camping zeer ten goede gekomen.

Een andere blikvanger is de informatievitrine bij de ingang. De informatie over Camping 't Spoek en over Stichting ANGOB is op een eigentijdse wijze vorm gegeven. Mede door de aangebrachte verlichting is dit een informatiepaneel dat bij dag en nacht duidelijk maakt waar we voor staan.

De kantine is vanaf het begin van dit seizoen rookvrij. Voor de voorstanders van niet-roken een verbetering en voor de rokers een verandering zonder al te grote gevolgen.

Ook zijn we de afgelopen maanden nog steeds vrij gebleven van bezoek van zwijnen aan onze camping. Het geplaatste hekwerk heeft daarmee inmiddels zijn nut bewezen.

Nu maar hopen op een mooie zomer zodat veel gasten een plezierig verblijf bij ons kunnen hebben.

Rob Peereboom

Verschuiving GO

Voor het eerstkomende nummer van dit blad is 4 september gepland als verschijningsdatum. In verband met de vakanties copij voor dat nummer graag uiterlijk 2 augustus bij de redactie.

Tekst waarschuwing leeftijdsgrens gewijzigd

In 2006 startten alcoholbranche, verslavingszorg en overheid een gezamenlijke campagne om de wettelijke leeftijdsgrens van 16 jaar voor het kopen van alcohol meer bekend te maken en beter aanvaard te krijgen. De gekozen slagzin "alcohol onder de 16 nog even niet" noemden wij destijds in dit blad dubbelzinnig en van bedenkelijke kwaliteit.

Wij stonden niet alleen in onze kritiek op die slagzin. Mogelijk is het mede daaraan te danken, dat op 1 juli jl. de slagzin gewijzigd is in: "Alcohol onder de 16: natuurlijk niet". Daarmee is het dubbelzinnige, taalkundig voor tweeërlei uitleg vatbare en psychologisch uitdagende "nog even niet" verdwenen. De oude tekst lag teveel in de sfeer van "nog drie nachtes slapen en dan mag jij je lam zuipen". Die sfeer is er door de nieuwe formulering uitgehaald. Er blijven echter bezwaren tegen de slagzin bestaan.

De nieuwe slagzin blijft namelijk suggereren dat het bereiken van de zestienjarige leeftijd het overschrijden van een magische grens betekent.

BEGUNSTIGERSDAG 2008

Op zaterdag 6 september organiseert de nieuwe "Stichting ANGOB" zijn eerste begunstigersdag. Deze wordt gehouden op 't Spoek te Beekbergen (Spoekweg 55) en vangt aan om 11.00 u.

De dag staat open voor alle begunstigers van Stichting ANGOB, ongeacht of zij vroeger lid van de vereniging waren of uitsluitend abonnee op het blad. Tussen de middag krijgen alle aanwezige begunstigers gratis een eenvoudige broodmaaltijd aangeboden.

's Morgens praat voorzitter Dingeman Korf u bij over de ontwikkeling van de Stichting tot op dat moment, en over de recente ontwikkelingen van het Nederlandse alcoholbeleid. Voor het middagprogramma hebben wij contact opgenomen om een ex-verslaafde zijn verhaal te laten vertellen.

Voor geïnteresseerden is er verder een beknopt jaarverslag over 2007 beschikbaar, dat dus deels nog slaat op de maanden als vereniging en deels op de maanden als stichting.

In verband met de catering wordt u verzocht u vóór 27 augustus aan te melden bij de secretaris:

R. Peereboom,
Bergeonstraat 1, 1851 KB Heiloo,
tel. 072 - 53 35 192

Vanuit psychologisch gezichtspunt blijft de slagzin een verkapt vorm van reclame. Alcohol beneden de 16 natuurlijk niet, dus boven de 16 natuurlijk wel? Handel je dus onnatuurlijk als je boven je zestiende nog steeds geen alcohol drinkt?

Ook in de nieuwe vorm wekt de slagzin de suggestie dat alcoholgebruik een "bewijs" is dat je al 16 bent. Wie op zijn veertiende of vijftiende al 16 wil lijken, zal in de slagzin nog steeds een uitdaging zien om al eerder alcohol te gaan drinken. De slagzin bevestigt en versterkt de symbolische waarde van alcoholgebruik, van alcohol als bewijs van volwassenheid.

De slagzin gaat nog steeds uit van een eenduidige grens bij het bereiken van de zestienjarige leeftijd. Daaronder geen alcohol, daarboven wel. Alcoholgebruik blijft echter altijd een riskante zaak. Het risico is heel hoog bij kinderen, en is vanaf een leeftijd van 22 jaar gedaald tot het onvermijdelijke rest-risico. **Hoe later je met alcohol begint, hoe beter**; daar zou de slagzin op gebaseerd moeten worden.

Dingeman Korf

Paddoverbod lijkt niet verstandig

Minister Klink van Volksgezondheid heeft besloten om verse paddo's onder de Opiumwet te brengen. Verstandig besluit? Dat hangt er helemaal van af uit welke gezichtshoek je het bekijkt.

Paddo's, ofwel hallucinogene paddenstoelen, worden gebruikt als tripmiddel, dus om buiten de werkelijkheid te treden ("hallucinaties" te krijgen). De actieve stoffen in de paddestoel zijn psilocine en psilocybine. Hun effect is enigszins vergelijkbaar met dat van LSD (een afgeleide van lysergzuur), maar is milder. In het verleden is besloten dat verse paddo's vrij verkocht mogen worden, maar dat gedroogde en/of bewerkte paddo's onder de Opiumwet thuishoren. Bij laatstgenoemde varianten zijn de effecten onvoorspelbaar, en zou vermenging met andere drugs kunnen optreden.

Tegen het advies in van zijn eigen adviesorgaan CAM (ingesteld door minister Borst), heeft de minister van Volksgezondheid besloten verandering in de situatie te brengen. Maar zijn daar wel doorslaggevende argumenten voor? De politie meent van niet.

Kankeronderzoek waarschuwt tegen alcohol

Het World Cancer Research Fund (WCRF, in Nederland WKOF) houdt zich niet alleen bezig met onderzoek naar kanker, maar ook met voorlichting ter preventie van kanker. In dat kader geeft het ook een nieuwsbrief uit. In nummer 50 van die nieuwsbrief wordt aandacht besteed aan alcohol.

Het WKOF schrijft daarin letterlijk: *"Alcohol heeft namelijk meer negatieve dan positieve kanten"*. Daarbij een opsomming van de vele vormen van kanker waarbij alcohol het risico vergroot. De alinea mondt uit in het vetgedrukte advies *"Het Wereld Kanker Onderzoek Fonds raadt u dan ook aan bij voorkeur geen alcohol te drinken"*.

Onjuist is de gegeven verklaring van het verschil tussen mannen en vrouwen met betrekking tot het effect van alcohol. Men constateert dat vrouwen relatief meer vetweefsel hebben en mannen meer spierweefsel. Maar dan vervolgt men: *"Spieren bevatten vocht, en dit zorgt ervoor dat alcohol sneller afgebroken wordt"*. Dat is niet juist.

Alcohol lost op in vocht, en is niet mengbaar met vet. Het vocht werkt dus als verdunningsmiddel voor alcohol. Hoe meer vocht een mens in zijn hele lichaam heeft, hoe lager zijn alcohol-promillage zal zijn na een bepaald aantal drankjes.

Het WKOF schrijft dat matig alcoholgebruik een gunstig effect kan hebben met betrekking tot hart- en vaatziekten, maar dat uit een oogpunt van kankerpreventie helemaal geen alcohol het allerbeste is.

Waarvan acte!

Zolang verse paddo's legaal zijn, heeft de overheid (politie, belastingdienst, landbouwinspectie) zicht op de teelt. Daardoor weten wij dat er in Nederland jaarlijks ongeveer 25.000 kilo paddo's verkocht wordt. Door de smartshops worden ze vervolgens uitgevent in bakjes van 32 à 38 gram. De politie vreest dat wanneer paddo's verboden worden, criminele bendes de teelt in handen zullen nemen.

Voor de politie is verder belangrijk dat paddogebruik geen aanleiding geeft tot verstoring van de openbare orde of tot agressief gedrag. De politie verwijst ook naar de mislukking van de drooglegging in de VS (bij drankbestrijders welbekend), die alleen maar de criminaliteit bevordert heeft.

Ook vanuit het gezichtspunt van de volksgezondheid vallen er vraagtekens te zetten bij het verbod. Paddo's zijn niet helemaal ongevaarlijk, maar in vergelijking met andere drugs (inclusief alcohol) valt het gevaar mee. Zo worden voortaan paddo's en LSD over

EEN ROES IS EEN
VRIJWILLIGE VORM VAN
KRANKZINNIGHEID

één kam geschoren, terwijl er een hemelsbreed verschil tussen die twee is. Als je mensen van het veel gevaarlijkere LSD af wilt houden, zou je ze juist paddo's kunnen geven.

Paddo's kunnen gevaarlijk zijn voor de gebruiker in combinatie met andere drugs, en vooral in combinatie met alcohol. Maar veel medicijnen zijn ook gevaarlijk in combinatie met alcohol. Bij vrijwel alle gemelde paddo-incidenten is sprake van gecombineerd gebruik met een andere drug, of van een combinatie van paddogebruik en eerdere psychische problemen.

Het meisje dat vorig jaar naar beneden sprong, had al eerder een zelfmoordpoging gedaan. De mannen die respectievelijk hun hond opaten of hun hotelkamer in een ruïne omtoverden, hadden al eerder psychosen gehad.

Vorig jaar moesten ambulances van de Amsterdamse GGD 149 keer uitrukken voor paddo-incidenten. In 2006 was dat 128 keer. Maar tegenover die 128 paddo-incidenten, stonden 2056 alcohol-incidenten waarvoor de ambulances moesten uitrukken. Veel van die paddo-incidenten betroffen een binnen enkele uren vanzelf overgaande paniekaanval.

Alcohol is een veel groter probleem dan de paddo's. Dát probleem zou de minister voortvarender moeten aanpakken. Zijn keuze om de paddo's aan te pakken, is geen rationele maar een emotionele keuze.

Dingeman Korf

Eurowijn : grand cru pesticide

Onderzoekers van het Pesticide Actie Netwerk (PAN) presenteren eind maart in Brussel de uitkomst van hun onderzoek naar bestrijdingsmiddelen in wijn. Die uitkomst wees niet bepaald in de richting van wijn als onbedorven natuurproduct. Vrijwel alle wijn bevatte restanten van bestrijdingsmiddelen.

De onderzoekers bekeken veertig gangbare Europese wijnen plus zes "biologische" wijnen op de aanwezigheid van bestrijdingsmiddelen. De slechtste wijn bevatte restanten van maar liefst tien verschillende landbouwchemicaliën! Twee of drie verschillende pesticiden was heel gangbaar. Alleen de biologische wijnen waren beter. Slechts één daarvan bevatte restanten van één bestrijdingsmiddel.

De hoeveelheid bestrijdingsmiddel bleef in alle gevallen beneden de wettelijke limiet. Wanneer echter drie of meer verschillende bestrijdingsmiddelen alle tegen hun respectievelijke limiet aan zitten, is volgens sommige toxicologen een schadelijk effect op de gezondheid toch niet uit te sluiten. Dat is het bekende verschijnsel van de synergie, de verschillende stoffen versterken wederkerig elkaars effect.

Illegale bestrijdingsmiddelen werden bij het onderzoek niet aangetroffen. Dat stelde de onderzoekers van het PAN echter nauwelijks gerust. Ook de

legale zijn slecht voor de gezondheid. De wet stelt niet voor niets limieten aan de toelaatbare hoeveelheden. Veel bestrijdingsmiddelen zijn in grotere hoeveelheden kankerverwekkend, en in heel grote hoeveelheden zelfs dodelijk.

Het PAN heeft het rapport over het onderzoek doen toekomen aan de Europese landbouwministers. Die vergaderden in mei in Brussel. Daar stond ook het beleid ten aanzien van bestrijdingsmiddelen op de agenda. Daarbij lag een voorstel ter tafel om de 23 giftigste bestrijdingsmiddelen geheel te verbieden. Het PAN hoopte dat zijn rapport zou bijdragen aan het aannemen van dat voorstel. Het is echter verdacht stil gebleven na die vergadering. Er zal wel weer om nader onderzoek gevraagd zijn.

Wij hebben bij dit alles één vraag: hoe zit het met een eventuele synergie tussen pesticiden en alcohol? Pesticiden worden op proefdieren getest als droge pil of poeder, of opgelost in bijv. zonnebloemolie in een capsule, of per injectie opgelost in fysiologisch zout of glucose. Nooit in aanwezigheid van een andere schadelijke stof. Gezien de kankerbevorderende werking van alcohol, lijkt onderzoek naar de synergie tussen alcohol en bestrijdingsmiddelen dringend gewenst.

Dingeman Korf

FEITEN EN COMMENTAREN OVER ALCOHOL EN DRUGS

108-ste jaargang no. 5

september-oktober 2008

Alcoholreclame valt niet te ontlopen

In onze huidige samenleving worden wij bijna voortdurend geconfronteerd met reclame. Een fors deel van die reclame is reclame voor alcoholhoudende drank. Wie een krant openslaat ziet alcoholreclame. Bier wordt met kratten vol tegen gereduceerde prijzen aangeboden, vooral in de gratis wijkkranten en de krantjes van supermarkketens. Op straat worden we eveneens geconfronteerd met een veelheid aan alcoholreclame, vooral via posters, uithangborden en aankondigingen bij café's.

In de ether is het al niet anders. In 2007 zijn via de Nederlandse TV-zenders ruim 14.500 alcoholspotjes uitgezonden. Afgerond 40 spotjes per dag! Daar komt bij dat reclame via de beeldbuis de meest indringende vorm van reclame is. Ook via de radio wordt veel alcoholreclame over de consument uitgestort. De kans om een dag niet met alcoholreclame geconfronteerd te worden, is door dit alles vrijwel nihil.

Sinds het verschijnen van het boek "Verborgene Verleiders" is het maken van reclame een wetenschap geworden. Vroeger was het voldoende om het bestaan van een product bekend te maken, met eventueel enkele kwaliteitskenmerken. Tegenwoordig bestaat reclame uit een psychologisch uiterst doordacht systeem voor het verkopen van illusies en suggesties. Het product staat niet langer centraal, maar de illusie of de suggestie.

Illusies hebben een grote verleidingskracht. Daarom probeert de alcoholreclame de illusie te verkopen dat door het drinken van de betreffende drank, zaken als feestelijkheid, gezelligheid of succes binnen handbereik komen. Die suggestie zit, nauwelijks gecamoufleerd, achter de spotjes op de beeldbuis. Suggestieve reclame levert meer verkoop op dan het simpelweg noemen van het product en de kwaliteiten ervan.

Jongeren zijn extra gevoelig voor suggestieve reclame. Enerzijds omdat hun hersenen nog niet tot volledige ontwikkeling zijn gekomen. Daardoor doorzien zij het onlogische van veel reclame niet. Anderzijds hebben zij nog onvoldoende levenservaring opgedaan, waardoor zij nog geen kritische houding hebben tegenover alles wat op hen af komt. In dit licht beschouwd is het uiterst verontrustend dat bijna de helft van de TV-reclame voor alcohol 's middags en in de vroege avond (vóór 21.00 uur) wordt uitgezonden. Op die tijdstippen bereikt de reclame ook (zeer) jonge kinderen.

Ruim driekwart van alle alcoholreclames via de beeldbuis betreft reclame voor bier. Toevallig (of niet-toevallig?) een drank die jongeren volgens de wet al op hun zestiende jaar mogen kopen, in bezit hebben en in het openbaar consumeren (behalve daar waar gemeenten een verbod hebben uitgevaardigd). Bier is bij jongeren veruit de populairste alcoholhoudende drank.

Bier levert globaal ongeveer de helft van alle alcohol die in Nederland geconsumeerd wordt. Een percentage van 76 voor het aandeel van de bierreclames in het totaal van de alcoholreclame, is dus buitenproportioneel hoog. De bierconcerns zijn blijkbaar bijzonder gretig om nieuwe consumenten binnen te halen. En waar is het gemakkelijker om nieuwe consumenten te winnen, dan onder een publiek dat nog helemaal niet drinkt. Dus reclame met een jonge uitstraling. Formeel gericht op volwassenen, maar aantrekkelijk voor jongeren.

dr.ir. D. Korff

BOB in meerderheid niet langer alcoholvrij

Sinds 2001 kent Nederland een BOB-campagne. Bedoeling is dat bij het uitgaan personen die met één auto reizen, uit hun midden een BOB kiezen, een "Bewust Onbeschonken Bestuurder". Die blijft nuchter en kan dan na afloop de anderen veilig naar huis brengen, en daardoor bijdragen aan de vermindering van de onveiligheid in het nachtelijke verkeer.

Na een hoopgevende start, begint de BOB-campagne inmiddels sleetse plekken te vertonen. In 2005 constateerde Team Alert, een jongerenorganisatie voor verkeersveiligheid, dat de BOB nogal eens stoned was van de cannabis. Cannabis werkt ontspannend, waardoor de reactiesnelheid en de waarnemingsscherpte minder worden, en de bereidheid om risico's te nemen groter wordt. Cannabis veroorzaakt een geheel met alcohol vergelijkbare vermindering van de veiligheid in het verkeer.

Team Alert doet overal in het land onderzoek bij discotheken en jongerenfestivals. Jongeren wordt gevraagd of zij vrijwillig mee willen werken aan het onderzoek. Zo ja, dan krijgt de BOB een stempel en legt aan het eind van de avond een blaastest af.

Vorig jaar constateerde Team Alert dat de BOB steeds vaker toch alcohol bleek te drinken. Bij een controle in februari bij een disco in Uitgeest, bleek 31% van hen alcohol gedronken te hebben, en wel zoveel dat zij meer dan 0,2 promille alcohol in het bloed hadden. In maart, bij een feest in Ahoy een maand later, had "slechts" ruim 19% van de bestuurders meer dan 0,2 promille alcohol in het bloed. In oktober was het in Drachten echter

helemaal mis met de BOB, maar liefst 42% van de mannelijke bestuurders en 16 procent van de vrouwelijke bestuurders had gedronken.

Afgelopen voorjaar deed Club Judge, een zelfbenoemde kwaliteitsinspectie van het uitgaansleven, een uitgebreid onderzoek naar het alcoholvrij zijn van BOB. Daarbij zijn tienduizend "uitgangers" in de leeftijd tussen 18 en 35 jaar ondervraagd. Er werd geen blaastest afgenomen, uitsluitend gevraagd naar het alcoholgebruik die avond.

De uitkomst was schokkend. Maar liefst zeventig procent van de bestuurders verklaarde gedronken te hebben. Het waren vooral de mannelijke BOB's die verklaarden een "paar glazen" gedronken te hebben. Maar liefst 91% van hen! Van de vrouwelijke bestuurders was dat 47 procent.

Gemiddeld ging het bij de mannelijke bestuurders om 3,6 glazen drank. Duidelijk minder dan de consumptie van hun passagiers, maar toch veel te veel om veilig aan het verkeer deel te kunnen nemen. Ook naar aantal glazen deden de vrouwelijke bestuursters het beter dan hun mannelijke collega's. Hun gemelde consumptie bedroeg gemiddeld 1,9 glas.

Het nieuwe van de BOB-campagne is er af. Daardoor nemen steeds meer bestuurders het wat gemakkelijker met hun vrijwillige verplichting om nuchter te blijven. Daarnaast is de geloofwaardigheid van de campagne aangetast door een al te duidelijke associatie met Heineken, de mede-financier. De campagne is in een vicieuze spiraal terecht gekomen. Jongeren die als BOB veilig thuis zijn gekomen hoewel zij toch wat gedronken hadden, vertellen dat graag verder. En zo raakt het doel van de campagne steeds verder uit zicht.

Dingeman Korf

TV-reclame voor alcohol mogelijk verder beperkt

Teneinde het drankgebruik onder jongeren te verminderen, heeft het kabinet besloten om reclame voor alcoholhoudende drank tot 21.00 uur van het TV-scherm te weren. De maatregel is onderdeel van de nieuwe mediawet, die eind dit jaar van kracht moet worden.

In 2007 zijn door de Nederlandse TV-zenders ruim 14.500 alcoholspots uitgezonden. Bijna de helft daarvan werd uitgezonden vóór 21.00 uur. Daarmee werden dus ook veel jongeren beneden de leeftijd van 16 jaar bereikt. Alcoholreclame mag niet gericht zijn op minderjarigen. Terecht dus dat de

overheid een tijdstip stelt waarna de alcoholreclame pas mag beginnen.

De nieuwe mediawet is tegen eind juni in de Tweede Kamer besproken. Sommige fracties stelden voor om het aanvangstijdstip voor de alcoholreclame op 23.00 uur te stellen. Minister Plasterk van cultuur hield vast aan 21.00 uur, maar zegde wel toe het effect van dat tijdstip te zullen evalueren. Mocht blijken dat alle alcoholreclame die nu vóór 21.00 uur wordt uitgezonden, straks bijvoorbeeld tussen 21.00 en 21.15 uur wordt uitgezonden, dan houdt de minister invoering van een later aanvangstijdstip zeker voor mogelijk.

CODE VOOR ALCOHOLRECLAME NIET BRUIKBAAR TEGEN "BUZZEN"

Begin juli deed de Reclame Code Commissie (RCC) uitspraak over een klacht die STAP had ingediend tegen het bedrijf Buzzer met betrekking tot diens campagne voor Grolsch. De RCC oordeelde dat de beoordelingen van het product door de deelnemers, zoals gepubliceerd op de website buzzer.nl geen reclame-uitingen waren.

In het vorige nummer van dit blad berichtten wij over het "buzzen" onder de kop "Alcoholbranche beproeft nieuw reclamekanaal". Wij meldden dat Grolsch en Heineken gebruik hadden gemaakt van deze nieuwe reclamestrategie. Tegen de campagne voor Grolsch Dunkel Weizen, een nieuw speciaalbier, diende STAP een klacht in bij de Reclame Code Commissie (RCC).

Grolsch had het bedrijf Buzzer opdracht gegeven om met behulp van zo'n duizend testers het oordeel van de consument over zijn nieuwe product te testen. De testers kregen tegen betaling van 4,50 euro een promotiepakket met acht flesjes en glazen thuisbezorgd. Dat pakket moesten zij gebruiken om het bier te testen met hun vrienden, en vervolgens hun reactie te geven op de website.

De RCC constateerde dat er op de betreffende website ook enkele (licht) kritische opmerkingen over het product gepubliceerd waren ("...niet echt een topper ..."). Daardoor bevatten de meningen naar het oordeel van de RCC voldoende neutraliteit. Het waren geen openbare aanprijzingen, dus was er geen sprake van reclame.

De RCC heeft zichzelf dus onbevoegd verklaard met betrekking tot het "buzzen", want het is geen reclame. Deze nieuwe vorm van alcoholmarketing valt dus buiten de reclamecode. Het paradepaardje van de zelfregulering van de alcoholbranche, staat buiten spel.

Gaat de branche er iets aan doen, of moet de overheid ingrijpen?

COLOFON

De GO: tweemaandelijks voorlichtingsblad over alcohol en drugs, uitgegeven door de Stichting ANGOB. ISSN 0166-2880.

Postabonnement € 10,- per jaar.

Verantwoordelijk eindredacteur:

Dr. ir. D. Korf, Dresselhuisweg 20, 4105 DB Culemborg, tel. 0345-473239, e-mail: dkorf@tiscali.nl

Administratie:

W. Matla, Hof van Delftlaan 119, 2613 BL Delft, tel. 015-2126904, giro 849 058.

Artikelen voorgaande nummers:
www.angob.nl

Minister wil happy hours niet verbieden

In 2005 sprak de Tweede Kamer de wens uit dat de zogenaamde "happy hours" verboden zouden worden. Begin 2007 verklaarde minister van volksgezondheid Klink dat hij werk zou gaan maken van een dergelijk verbod. Enkele maanden later bleek hij daar geen voorstander meer van. En onlangs verklaarde hij in een interview dat hij niet tegen "goedkope alcoholuurtjes" is.

Gedurende de zogenaamde "happy hours" bieden café's alcoholhoudende drank aan met forse korting. De korting kan oplopen tot 50 procent. Die kortingsacties zijn vooral bedoeld om op uren dat er gewoonlijk weinig bezoek is, extra publiek naar het café te lokken. Onderzoek door de universiteit Twente heeft uitgewezen dat in de grote steden één op de drie café's happy hours houdt.

Omdat veel jongeren, ook scholieren beneden de leeftijd van 16 jaar, die happy hours bezoeken, vond de Tweede Kamer in 2005 dat de happy hours verboden zouden moeten worden. De toenmalige minister Hoo-gervorst kwam aan uitvoering van de maatregel niet meer toe. De nieuwe minister van volksgezondheid Klink zegde kort na zijn aantreden toe om werk te zullen gaan maken van zo'n verbod. Enkele maanden later verklaarde hij echter dat hij afzag van een generiek verbod op happy hours. Wel zou hij hierover een gesprek aangaan met Horeca Nederland en de Vereniging Nederlandse Gemeenten.

Afgelopen voorjaar mocht minister Rouvoet op het Nederlands Congres

Volksgezondheid het gevonden compromis bekend maken. De gemeenten zouden de bevoegdheid krijgen om happy hours en stuntprijzen voor drank in café's te verbieden (zie ons artikel daarover in de GO van mei jl.). Het probleem werd door de regering afgeschoven naar de gemeenten.

Een bevoegdheid is echter geen verplichting. Gemeenten kunnen nalaten van hun bevoegdheid gebruik te maken. Dat leidt dan tot een versnippering van het beleid. Naast elkaar gemeenten met en gemeenten zonder een verbod (onder andere afhankelijk van de invloed van de plaatselijke horeca op de gemeenteraadsleden). Dat werkt alcoholtoerisme in de hand.

Onlangs verklaarde minister Klink in een interview met de Volkskrant (gepubliceerd 16 juni) dat hij geen problemen heeft met happy hours. Hij zou helemaal geen tegenstander zijn van goedkope alcoholuurtjes. De CU heeft bij monde van kamerlid Voordewind opheldering hierover gevraagd van de minister.

Wij denken dat dergelijke uitspraken van de minister, de bereidheid van

gemeentebesturen om happy hours te verbieden, niet bepaald zullen bevorderen. De gemeenten kunnen zich nu achter de minister verschuilen. Zij kunnen zich op de uitspraken van de minister beroepen om geen verbod uit te vaardigen. De minister ondermijnt daarmee zijn eigen beleid.

Overigens zijn wij van mening dat een verbod op happy hours een te smal, te veel op het bestrijden van incidenten gericht beleid is. Jongeren consumeren slechts éénvijfde van hun alcoholgebruik in de horeca. Viervijfde van de door hen geconsumeerde drank bereikt hen via winkels (supermarkten, slijterijen, enz.). Een maatregel uitsluitend gericht tegen de horeca zet dus weinig zoden aan de dijk. Bovendien schept zo'n maatregel ongelijkheid tussen de alcoholverstrekkers. Er zou daarom volgens ons een **landelijk geldend wettelijk totaalverbod op prijsstunten met alcoholhoudende dranken** moeten komen.

Dingeman Korf

VERENIGDE NATIES DRUGSRAPPORT VOOR 2008

Het Bureau Drugs en Misdaad van de Verenigde Naties (UNODC) bracht eind juni zijn rapport voor 2008 uit. Het rapport waarschuwt voor een toevloed van illegale drugs naar de VS en West-Europa, maar wijst er tevens op dat de volksgezondheid daar meer bedreigd wordt door tabak en alcohol dan door illegale drugs.

Het rapport meldt dat in Afghanistan de oogst van illegale opium in 2007 een recordhoogte bereikte, het dubbele van die in 2005. In Colombia was sprake van een toename van de cocaïne met 27 procent in één jaar tijd. Het rapport verwacht daarom een toename van het aanbod aan heroïne, cocaïne en morfine op de illegale markt in 2008. Er is reeds sprake van dalende prijzen. Dat lokt nieuwe gebruikers aan.

Ook de oogst van cannabis bereikte in Afghanistan een ongekende hoogte. Mogelijk is dat land vorig jaar Marokko voorbijgestreefd als producent, en anders zal dat in 2008 gebeuren. Ook voor cannabis verwacht UNODC een daling van de prijs. Verder is in 2006 geconstateerd dat de in de VS in beslag genomen cannabis een tweemaal zo hoog THC-gehalte had als tien jaar eerder.

Het rapport meldt dat iets minder dan 5 procent van de volwassen wereldbevolking in 2007 ten minste eenmaal drugs heeft gebruikt. Drugsgebruik heeft in 2007 geleid tot ca. 200.000 doden. Daar staan 5 miljoen tabaksdoden en 2,5 miljoen alcoholdoden tegenover. Voor de volksgezondheid zijn tabak en alcohol dus een veel grotere schadepost dan drugs. Zorgwekkend is de toename van het gebruik van illegale drugs in enkele ontwikkelingslanden.

Cannabis gevaarlijker dan gedacht

Cannabis staat dicht bij alcohol dan bij de opiaten. Cannabis is dus gevaarlijk, maar niet zo extreem gevaarlijk als bijvoorbeeld heroïne of morfine. Net als alcohol, blijft ook cannabis bij regelmatig matig gebruik op de lange duur schadelijke effecten te veroorzaken.

Cannabis wordt in de Westerse wereld vooral door jongeren veel gebruikt. De actieve stof uit cannabis, THC veroorzaakt net als alcohol een voorbijgaande roes. Tijdens de roes zijn diverse hersenfuncties gestoord. Waarnemen, concluderen en reageren verlopen onnauwkeurig of foutief. Dit zijn echter voorbijgaande effecten.

Ernstiger is het al lang bekende feit dat een overdosis een hartaanval of een cannabis-psychose kan veroorzaken. Wanneer cannabis gerookt wordt dan vindt op den duur aantasting van longen en luchtwegen plaats, net als bij tabak. Over verdere effecten van langdurig matig gebruik, was tot voor kort weinig bekend.

Net als morfine, heeft cannabis ook een nuttige toepassing als medicijn. Het kan de oogdruk verlagen bij glaucoom, het kan de misselijkheid bij chemothe-

rapie tegengaan, en het kan bepaalde soorten pijn verlichten (migraine, MS). Het is dan ook sinds september 2003 in ons land op doktersrecept verkrijgbaar.

In 2001 is ontdekt dat in het eerste uur na het roken van een joint, de kans op een hartaanval vergroot is. Daarvoor is dus geen overdosis nodig zoals eerder gedacht werd. Ruim een jaar later werd ontdekt dat langdurig matig gebruik leidt tot vernauwing van de bloedvaten in de hersenen. In 2004 werd ontdekt dat regelmatig cannabisgebruik de kans op depressiviteit vergroot.

Recent Amerikaans onderzoek onder J.L. Cadet, begin dit jaar gepubliceerd, heeft aangetoond dat cannabis de vet- en cholesterolstofwisseling verstoort. Dat leidt op de lange duur tot leverschade en tot dichtslibben van de bloedvaten. Het effect treedt al op bij een gebruik van 28 joints per maand. Een zeer matig gebruik dus.

Net zoals 1 glas alcohol per dag op de lange duur de kans op borstkanker doet toenemen, vergroot 1 joint per dag de kans op een hartinfarct of een hersenbloeding.

Chemie van verslaving

(Over genen, hersenstofjes en sociale zwakte)

Uitgeverij Prelum heeft eind mei het boek "Chemie van verslaving" uitgebracht, geschreven door drie auteurs. Twee daarvan, Toine Pieters en Stephen Snelers zijn wetenschappelijk onderzoeker bij het VU Medisch Centrum. De derde, Anja Krabben is freelance journaliste en tekstschrijfster. Het boek is bedoeld voor beroepsbeoefenaren en studenten, maar ook voor leken met voorkennis van het onderwerp. Aan het woord komen onderzoekers, behandelaars, (ex-)verslaaf-

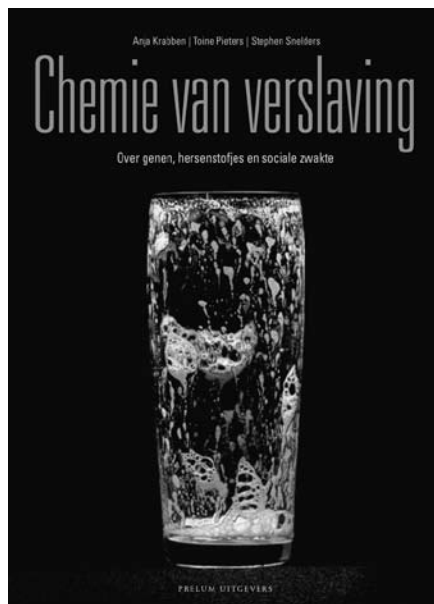
Het boek is geschreven in discussievorm. Tegenover de mening van de ene deskundige staat die van een ander. Soms verschillen die meningen weinig, soms staan zij diametraal tegenover elkaar. Ook meningen en beknopte levensgeschiedenissen van (ex-)verslaafden komen aan bod. Het boek is hierdoor geen gemakkelijk leesbaar recht-toe-recht-aan betoog. De lezer moet er goed zijn aandacht bij houden, wil hij de draad van het verhaal niet kwijt raken. Het hoofdthema van het boek is : **verslaving is een hersenziekte**.

Na een Voorwoord en een Inleiding, volgen zeven hoofdstukken. Elk hoofdstuk is onderverdeeld in een aantal paragrafen, die verschillende aspecten van het hoofdthema van het hoofdstuk belichten. Het eerste hoofdstuk belicht de opvattingen over verslaving in de loop der historie. Het tweede hoofdstuk de geschiedenis van de behandeling van verslaving. Het derde hoofdstuk risicofactoren en erfelijke aanleg. Hoofdstuk vier bespreekt de kloof tussen de opvattingen van de deskundigen en die van het publiek. Hoofdstuk vijf bespreekt behandelmethoden voor verslaving. Hoofdstuk zes richt de blik op de toekomst (screenen, testen enz.) en hoofdstuk zeven vormt een epiloog.

Het bovengenoemde vult 199 pagina's. Daarna volgt nog een hoofdstukje getiteld "De werking van ..." waarin de werking van diverse verslavende middelen kort wordt uitgelegd. Vervolgens nog websites en adressen, bibliografie, woordenlijst, lijst van geïnterviewden, noten, beknopte cv's van de auteurs en een register.

De Inleiding begint met de zin "Het gebruik van genotsmiddelen om te ontspannen, te vergeten, te durven en te dromen is een existentiële behoefte van mensen". Een stelling waar direct al vraagtekens bij gezet kunnen worden. Want genieten, ontspannen, enz. kan ook zonder een genotsmiddel. Genieten, ontspannen, enz. zijn zelf een existentiële behoefte van mensen. Genotsmiddelen zijn slechts een "middel tot ...".

Hoofdstuk 1 is getiteld "Chemie van verslaving : een reis door de tijd". Veel chemie is er in dit hoofdstuk echter niet te vinden. Zo wordt de vraag niet gesteld hoe zo'n klein molecuul als alcohol tot verslaving kan leiden, en hoe dat chemisch in zijn werk zou kunnen

gaan. De theorie van de vorming van verslavende alkaloïden uit aceetaldehyde blijft buiten beeld. Het hoofdstuk handelt over (alcohol)verslaving als ziekte, over de vragen erfelijk belast of door omgevingsfactoren veroorzaakt, over medisch of moreel probleem.

Hoofdstuk 2 heeft de duidelijke titel "Het is een ziekte ... een hersenziekte ... een chronische hersenziekte". Verslaving heeft een biochemische basis, en dat leidt naar de huidige aanpak met medicatie en gedragstherapie. De vraag rijst : zijn de door alcohol of cannabis veroorzaakte veranderingen in de hersenen tijdelijk of blijvend ? In dit hoofdstuk de opmerkelijke uitspraak van prof. Wiers, hoogleraar experimentele psychologie in Nijmegen, : **"Als het om je gezondheid gaat, kun je het beste helemaal niet drinken tot je veertigste"**.

Hoofdstuk 3 heet "Ken je familie". Verslaving wordt mede mogelijk gemaakt door erfelijke aanleg. Maar omgevingsfactoren leveren een minstens zo belangrijke bijdrage, evenals opvoeding en karakter (impulsiviteit). Een eenduidig verslavingsgen bestaat niet. Verslaving is multifactorieel bepaald. Naast een aangeboren vatbaarheid, moet er ook een "besmetting" plaats vinden voordat het tot verslaving kan komen. Toegankelijkheid en beschikbaarheid van het middel blijven daarom belangrijk, evenals cultuur en religie.

Over het enzym dat alcohol afbreekt (ADH), wordt opgemerkt dat er genetische varianten van bestaan. En dan volgt : "... (zijn) mensen met deze varianten in staat om alcohol sneller om te zetten in aldehyde-dehydrogenase". Dat is onzin. Alcohol wordt met behulp van ADH omgezet in aceetaldehyde.

In hoofdstuk 4, getiteld "Loser, zieke of vrijwillig gebruiker" komt, overigens niet voor de eerste keer in het boek, ook sociaal-psycholoog Peter Cohen aan het woord : **"Verslaving bestaat niet. Intensief gebruik wel. En intensief gebruiken is een zelfgekozen manier van leven, een intensief gebruiker kan daarom op elk moment zelf beslissen weer te stoppen"**. Een achterhaalde opvatting uit de hippie-jaren, die Cohen nog steeds niet heeft willen aanpassen aan de huidige stand van de wetenschap. Trouwens ook in de hippie-jaren stond de opvatting van Cohen lijnrecht tegenover die van de ervaringsdeskundigen van de AA (machteloosheid tegenover verslaving). Stoppen is een proces van vallen en opstaan. Op elk moment zelf beslissen is er niet bij.

Hoofdstuk 5, getiteld "Vele wegen leiden naar soberheid" handelt over de verschillende vormen van verslavingszorg, geïllustreerd met een drietal levensgeschiedenissen van (ex-)verslaafden.

Hoofdstuk 6 gaat over de ontwikkeling van screeningsmethoden, testen en vaccins. Een vaccin tegen het roken lijkt er inmiddels binnen redelijke tijd aan te komen. Screenen en testen leiden naar voorspellende geneeskunde, en die kan weer leiden tot regels en verboden. Hoofdstuk 7 stelt dan de vraag of wij op grond van tests al als verslaafd beoordeeld kunnen worden terwijl we het nog niet zijn, en misschien ook nooit zullen worden.

De schrijvers van het boek hebben ernaar gestreefd zo actueel mogelijk te zijn (zelfs het drugsdebat van maart 2008 wordt nog genoemd). Dit lijkt te hebben geleid tot een wat minder zorgvuldige controle op fouten. Uw recensent kwam nogal wat slordigheden tegen. Bijvoorbeeld bij een onderwerp in het enkelvoud, het werkwoord in het meervoud (dit soort ... voortkomen), na een onzijdig woord in de bijzin "ze" in plaats van "het", in twee opeenvolgende zinnen eerst schrijven "Het NIDA" en vervolgens "de NIDA", een verdrievoudiging is iets anders dan een toename met 300 procent (dat is namelijk een verviervoudiging), het vreemde woord "pleidooiholder" in plaats van pleitbezorger.

Verder "de patiënten werden regelmatig controleert ..." in plaats van gecontroleerd, "als de viool kwijt is" in plaats van "als zij de viool kwijt zijn", "dat hele ernstig lijden" in plaats van "dat heel ernstige lijden", "drugsgebruik wordt herwaardeerd" in plaats van hergewaardeerd enz.

Het boek telt 256 pagina's, meet 17 x 24 cm, is uitgevoerd als paperback, en kost € 24,50

dr.ir. Dingeman Korf

Trimbos : minder drinkers onder 12- en 13-jarigen

VANAF 15 JAAR ONVERMINDERD HOOG ALCOHOLGEBRUIK

Sinds 2003 is het aantal kinderen dat alcohol gebruikt, in de jongste leeftijdscategorie duidelijk afgenomen. In de leeftijdsgroep van 15 tot 18 jaar is het gebruik echter nog onverminderd hoog. Aldus de cijfers over 2007 van het Trimbos Instituut.

Bij het vorige onderzoek, in 2003, had van de twaalfjarigen ruim 70 procent al eens alcohol gedronken. Vorig jaar was dat percentage gedaald naar 55. Nog steeds een veel te hoog percentage, maar de duidelijke daling over de afgelopen vier jaar geeft hoop op een verdere daling de komende jaren.

Te vroeg en te veel drinken door jongeren, is de afgelopen jaren veel in de publiciteit geweest. Onderzoekers van het Trimbos Instituut denken dat de daling van het percentage drinkers in de jongste leeftijdscategorie, vooral te danken is aan de ouders. Die zijn zich meer bewust geworden van de schadelijkheid van alcohol voor het zich nog ontwikkelende brein. Hoe jonger het kind, hoe schadelijker de alcohol. Maar ook : hoe jonger het kind, hoe meer invloed ouders kunnen uitoefenen.

Het percentage van de jongeren dat al eens alcohol gedronken heeft, loopt op van ca 55 procent op 12-jarige leeftijd, via 65% op 13-jarige leeftijd naar 80% op 14-jarige leeftijd. Gemiddeld over de leeftijdsgroep 12-14 jaar bedroeg het percentage "al eens gedronken" in 2003 tachtig procent en in 2007 negenenzestig procent. Een daling waar vooral de 12- en 13-jarigen toe hebben bijgedragen.

In maatschappelijk opzicht belangrijker dan de leeftijd bij de eerste kennismaking met alcohol, zijn de leeftijd waarop regelmatig alcoholgebruik begint en de hoeveelheden die dan gedronken worden. Het Trimbos vraagt bij zijn onderzoek daarom tevens of men de afgelopen maand alcohol gedronken heeft, en of men ook 5 of meer glazen op één avond drinkt (binge drinken).

Van de 12-jarigen had bijna 20 procent de afgelopen maand gedronken, van de 17-jarigen ruim 80 procent. Voor de leeftijdsgroep 12 t.e.m. 14 jaar als geheel, was het gemiddelde ca. 33 procent. In 2003 was dat nog bijna 50 procent geweest. Ook hier dus een flinke afname bij de jongste leeftijdsgroep. Binge drinken kwam voor bij minder dan 10 procent van de 12-jarigen, bij ca. 16 procent van de 14-jarigen en bij bijna 50 procent van de 16-jarigen.

Opvallend is dat er geen vermindering van het drinken geconstateerd is in de leeftijdsgroep 15-18 jaar. De percentages van "al eens gedronken", van "afgelopen maand gedronken" en van "5 of meer glazen op een avond" bleven alle nagenoeg onveranderd. De meeste jongeren die iedere week drinken, beginnen daarmee op de leeftijd van 14, 15 of 16 jaar. Velen beginnen er dus mee nog voordat zij

wettelijk alcohol mogen kopen.

Gezien de nog altijd hoge percentages onder de 14- en 15-jarigen, blijft de noodzaak van een speciaal op jongeren gericht preventiebeleid onverminderd bestaan. Verhoging van de wettelijke leeftijdsgrens naar 18 jaar voor alle alcohol, lijkt hiervoor de meest effectieve maatregel. Daarnaast kunnen prijsverhoging (via accijns), strengere beperkingen voor de alcoholreclame, betere handhaving van de wet en beperking van het aantal verkooppunten een belangrijke bijdrage leveren.

Dingeman Korf

Code alcoholreclame gewijzigd

Op 1 juli is de herziene Reclamecode voor Alcoholhoudende Dranken in werking getreden. Hierin is ook de gewijzigde slogan "alcohol onder de 16, natuurlijk niet" opgenomen, waarover wij in het vorige nummer van dit blad berichtten. Daarnaast is bepaald dat de bepalingen die golden voor de ether- en bioscoopreclame, voortaan ook zullen gelden voor de gedrukte reclame. De gewijzigde slogan over de leeftijdsgrens, zal dus ook in kranten en tijdschriften verschijnen.

Met betrekking tot de leeftijdsgrens, is door de alcoholbranche met het ministerie afgesproken dat men de handen ineen zal slaan om te komen met een gezamenlijk communicatieplan. De combinatie van goede voorlichting met betere handhaving van bestaande regels, moet leiden tot een verdere daling van het aantal jongeren onder de 16 dat alcohol drinkt.

De alcoholbranche krijgt dus weer zijn zin : geen aanscherping, de bestaande regels blijven gehandhaafd.

VWA deelde boetes en waarschuwingen uit

De Voedsel en Waren Autoriteit (VWA) heeft bij speciale acties in de tweede en derde week van juli, boetes en waarschuwingen uitgedeeld wegens overtreding van de Drank- en Horecawet. Eerst was Terschelling aan de beurt, en vervolgens Nijmegen.

De VWA is belast met het toezicht op de naleving van de Warenwet, de Drank- en Horecawet en de Tabakswet. Daartoe vinden inspecties plaats bij producenten en bij verstrekkers, en worden goederen in laboratoria van de VWA gecontroleerd (de vroegere Keuringsdienst van Waren).

In het kader van zowel de Drank- en Horecawet als de Warenwet, vinden niet alleen inspecties plaats bij reguliere bedrijven, maar ook bij verstrekkers tijdens evenementen. Speciale aandacht krijgen jaarlijks de omgeving van jongerencampings, de Nijmeegse vierdaagse, de Sneekweek, de Tilburgse kermis en Leidens ontzet.

In de omgeving van jongerencampings is veel horeca, in het bijzonder disco's. Op Terschelling en in Renesse, waar veel jongerencampings geconcentreerd zijn, werden in het verleden bij disco's, horeca en supermarkten veel overtredingen van de leeftijdsgrens voor alcoholverstreking geconstateerd.

Dit jaar vond in de eerste vakantie-week een speciale controleactie plaats op Terschelling. Op campings werd veel alcoholgebruik geconstateerd, ook door jongeren beneden de 16 jaar. Twee campinghouders vertoonden tijdens de inspecties agressief gedrag. Dat is gerapporteerd aan de politie en de burgemeester. Bij een discotheek waar in voorgaande jaren het één en ander mis was, werd nu gewerkt met

een strikt toegangsbeleid en een polsbandjessysteem.

In totaal werden op Terschelling acht boetes en twee schriftelijke waarschuwingen uitgedeeld. Overtreders waren café's, supermarkten, een camping en een slijterij. Het aantal overtredingen lag op Terschelling fors lager dan in voorgaande jaren. De ondernemers weten dat de VWA extra aandacht aan het eiland besteedt, en gaan daarnaar handelen.

In de tweede vakantieweek werd de Nijmeegse vierdaagse gehouden. Ook daar vonden extra controles plaats. Voor overtreding van de Drank- en Horecawet werden twee boetes en vier waarschuwingen uitgedeeld. In één horecagelegenheid waar veel jongeren beneden de 16 jaar aanwezig waren, werd alcohol verkocht zonder te vragen naar een legitimatiebewijs. De ondernemer ervan kreeg een forse boete.

In het kader van de Warenwet, werden in Nijmegen 100 controles uitgevoerd naar de veiligheid van het aangeboden voedsel. Die controles leidden tot dertien waarschuwingen. Vooral de bewaartemperatuur van bederfelijk voedsel was vaak te hoog. Eén ondernemer bleek niet in het bezit van de vereiste papieren. In samenwerking met de politie werd hij verwijderd.

Dit jaar was het eerste jaar dat de VWA ook controleerde op de naleving van het rookverbod in de horeca. Noch op Terschelling, noch in Nijmegen werd het rookverbod overtreden.

Leeftijdscontrole bij sportkantines onvoldoende

Vier van de tien sportkantines verkochten in 2007 alcohol aan jongeren zonder hun leeftijd te controleren. De VWA noemt de naleving van de Drank- en Horecawet door de sportkantines "nog zeer onvoldoende".

Controleurs van de Voedsel en Waren Autoriteit (VWA) hebben in 2007 een groot aantal sportkantines gecontroleerd op de naleving van de Drank- en Horecawet. Bij de controles is gekeken naar de verstrekking van alcohol aan jongeren onder de 16 resp. 18 jaar; naar de verplichte aanduiding van de leeftijdsgrenzen; naar het bezit van een vergunning voor het schenken van alcohol en naar de aanwezigheid van voldoende gekwalificeerd personeel.

In totaal bezochten de controleurs 727 sportkantines. Bij 518 daarvan is uitsluitend gecontroleerd of de zaken op papier in orde waren (vergunning, aanduiding leeftijdsgrenzen, "gediplomeerde" leidinggevende). Bij 209 verenigingen is de daadwerkelijke naleving van de bepalingen met betrekking tot de leeftijdsgrenzen gecontroleerd.

Bij de controle met betrekking tot de leeftijdsgrenzen, werd in 42% van de gevallen geconstateerd dat er alcohol werd verstrekt aan jongeren zonder hun leeftijd vast te stellen. Tegen die kantines werd door de VWA een maatregel genomen. Bij navraag achteraf gaf 51 procent van de verenigingen aan de leeftijd niet aan de hand van een officieel leeftijdsbewijs te controleren, maar uitsluitend naar de leeftijd te vragen. Dat is echter volgens de wet onvoldoende. Bij 19% van de

verenigingen gaf men aan helemaal geen leeftijdscontrole uit te voeren (bij sommige sporten was dit zelfs meer dan 25%!). Slechts 30% van de kantines voerde de controle op de juiste wijze uit.

Bij de controles van de papieren werden minder overtredingen gecon-

stateerd. In totaal werd tegen 13% van de hierop gecontroleerde verenigingen een maatregel genomen. De wettelijk verplichte aanduiding dat geen alcohol wordt verkocht aan jongeren beneden de 16 resp. 18 jaar, ontbrak in 22% van de kantines. Bij 19% van de verenigingen was geen "gediplomeerd" leidinggevende aanwezig, hoewel dit volgens de wet vereist is bij de verstrekking van alcohol. En tenslotte bleek 10% van de verenigingen niet te beschikken over een rechtsgeldige vergunning.

Door genoemde tekortkomingen is het voor jongeren nog altijd te gemakkelijk om in sportkantines aan alcoholhoudende drank te komen.

Aanscherping alcoholwetten in België en Frankrijk

Excessief alcoholgebruik door jongeren, in het bijzonder het comazuipe, heeft in België en Frankrijk geleid tot voorstellen om de alcoholwetgeving aan te scherpen. In beide landen willen de ministers van volksgezondheid iets doen aan de leeftijdsgrenzen voor alcohol.

België heeft tot nu toe de meest liberale wetgeving van Europa met betrekking tot alcohol. In de horeca heeft men hetzelfde systeem als Nederland, met grenzen bij 16 en 18 jaar voor respectievelijk zwak-alcoholhoudende dranken en sterke drank. Jongeren beneden de 16 kunnen dus geen alcoholhoudende drank drinken in een café. Maar in winkels en slijterijen kunnen zij wel bier en wijn per fles(je) kopen. Daar geldt alleen voor sterke drank een leeftijdsgrens, en die ligt bij 18 jaar.

De Vlaamse en Waalse ministers van Gezondheid hebben midden juni

de federale wetgever gevraagd de leeftijdsgrenzen voor het drinken van alcohol in het openbaar, ook verplicht te stellen voor de verkoop van ongeopende verpakkingen in winkels en dergelijke. Verder willen zij een verbod op de verkoop van alle soorten drank in tankstations (daar mogen bier en wijn tot nu toe wel verkocht worden) en een verbod op gratis uitdelen van alcoholhoudende drank bij evenementen.

In Frankrijk is de situatie minder gecompliceerd dan in België. Hier gelden tot nu toe net als in Nederland voor alle verkooppunten de grenzen van 16 en 18 jaar. En alcohol in tankstations is er al jaren verboden. De Franse minister van gezondheidszorg Roselyne Bachelot heeft midden juli het voorstel gedaan om over te gaan op één leeftijdsgrens bij 18 jaar voor alle soorten drank. Eenzelfde regeling als bij ons enkele jaren geleden minister Borst voorstelde.

En dit...

... was een spookrijder door alcoholgebruik. Deze keer niet per auto, maar op de fiets.

In een nacht van dinsdag op woensdag in juli, haalde de politie een 21-jarige fietser uit Tilburg van de A 58 bij Gilze. De jonge man reed dronken en zonder licht tegen het verkeer in. Hij gebruikte nu eens de vluchtstrook en dan weer de strook langs de middenberm.

De politie onderbrak zijn levensgevaarlijke rijgedrag en nam de man mee naar het bureau. Hij was te dronken om een verklaring af te leggen. Bij de ademtest blies hij ca 2,0 promille. Na het uitslapen van zijn roes, verklaarde hij de volgende ochtend zich niets van zijn gevaarlijke verkeersgedrag te herinneren

* * *

... was een geval van enorme zelfoverschatting na alcoholgebruik.

Het betrof een oude Zweed, die aan zijn 78 levensjaren nog niet genoeg had gehad om te leren dat alcohol een riskant goedje is.

Hij was in Denemarken uit geweest, en bemerkte toen hij terug wilde dat hij niet meer genoeg geld had voor een kaartje voor de veerboot. Overmoedig door de drank, besloot hij een bootje te stelen om de 5 km brede Oresund over te varen. Er was natuurlijk geen motor bij het bootje, dus moest hij roeien.

Toen hij een kilometer uit de kust was, sloeg de alcohol toe en viel de roeier in slaap. Hoe lang hij daar dobberde is niet precies bekend. Op een gegeven moment merkte de Deense kustwacht hem op en sleepte hem terug.

Die Zweed heeft alle geluk van de wereld gehad, dat hij op de drukbevaaren Oresund niet is overvaren door een groter schip. Dat was zijn dood geworden

* * *

... was op een woensdagavond in juli een geval van bijna dodelijk biergebruik door een zeventienjarige jongen.

Het betrof een 17-jarige jongen uit Maasland, die bij de voetbalkooi op de Kluisakade onwel werd als gevolg van

kort daarvoor genuttigde alcohol. Toen de politie verscheen, had de jongen geen ademhaling meer.

Nadat er eerste hulp was verleend, begon hij weer te ademen. Per ambulance werd hij naar het ziekenhuis vervoerd. Volgens verklaringen van getuigen had de jongen 7 halve liters bier en een paar slokken whisky gedronken voordat hij onwel werd.

Als er niet op tijd hulp was verleend, had de jongen nu niet meer geleefd

* * *

... was een geval van rijbewijs moeten afgeven door alcohol.

Op een dinsdagmiddag in juni kreeg de politie van Culemborg een melding binnen dat er een auto tegen een boom was gereden. Toen de politie bij de auto aankwam, bleek de bestuurder spoorloos verdwenen.

Aan de hand van het kenteken en van getuigenverklaringen kon de bestuurder, een 33-jarige Culemborger achterhaald worden. Hij bleek behoorlijk onder de invloed van alcohol te verkeren.

Omdat hij in oktober ook al was betrapt op rijden onder de invloed, moest hij zijn rijbewijs inleveren

Verschijsing GO

Voor het eerstkomende nummer van dit blad is 6 november gepland als verschijningsdatum. Copij voor dat nummer graag uiterlijk 11 oktober bij de redactie.

BEGUNSTIGERSDAG Stichting ANGOB

Op zaterdag 6 september organiseert Stichting ANGOB zijn eerste begunstigersdag. Deze wordt gehouden op 't Spoek, Spoekweg 55 te Beekbergen. De deelnemers zijn welkom vanaf 10.45 u, het programma begint om 11.15 u. De dag staat open voor alle begunstigers van Stichting ANGOB. Deelname is gratis. Tussen de middag wordt een eenvoudige broodmaaltijd aangeboden.

's Morgens praat voorzitter Dingeman Korf u bij over de ontwikkeling van de Stichting tot op dat moment, en over de recente ontwikkelingen van het Nederlandse alcoholbeleid. 's Middags zal een ex-verslaafde, bewoner van het ontwenningencentrum "de Wending" van het Leger des Heils, vertellen over zijn ervaringen.

Voor geïnteresseerden is er verder een beknopt jaarverslag over 2007

beschikbaar, dat dus deels nog slaat op de maanden als vereniging en deels op de maanden als stichting.

In verband met de catering wordt u dringend verzocht u per omgaande aan te melden, bij secretaris :

R. Peereboom, Bergeonstraat 1,
1851 KB Heiloo,
tel. 072 - 53 35 192
of mobiel 06 20 367708

Contactbijeenkomst Noord- hollandse drankbestrijders in Enkhuizen

Op dinsdag 28 oktober organiseert afdeling Enkhuizen van de ANDO een contactbijeenkomst in de Nieuwe Doelen, Spoorstraat 2 te Enkhuizen. Zoals gebruikelijk zijn alle drankbestrijders uit Noord-Holland (en eventueel ook van verder weg) van harte welkom.

Zaal open 10.00 uur. Om 10.45 u optreden van Marjolein Latour uit Hoogwoud met een zang- en theatervoorstelling, om 12.00 u soep en broodmaaltijd, om 14.00 u optreden van Bep Herbershoff en Jannie Schut van toneelgroep 2gether.

In verband met het organiseren van de lunch graag tijdig aanmelden bij Hester Ramkema, tel. 0228 - 316078.

Trekkershutten op 't Spoek

De gasten die verblijven in de trekkershutten op 't Spoek schrijven vaak hun ervaringen in het gastenboek. We willen u enkele van die reacties niet onthouden. Een greep....

➤ We hebben het hier weer goed gehad. Vier nachten in de comfortabele hut was een rustpauze in onze fietsvakantie. Het was hier net als vorig jaar een verrassend fijne plek. Bea, jouw frieten zijn onovertroffen. De wasmachine en de droger boden uitkomst. En natuurschoon blijft schoon, ook al was het vooral nat. Groeten, en wie weet weer tot ziens.

➤ Die geräumige schöne "Trekkershut" auf dem Campingplatz 't Spoek hat uns sehr gefallen. Grosse Betten, ein Sitzbank und sogar ein Kühlschrank - fast etwas Luxus. Das Wetter zeigte sich von der besten Seite und so nutzten wir die Tage mit Fahrradfahren in der Veluwe und in der Umgebung.

➤ Na een bijzonder vriendelijke ontvangst en een duidelijke uitleg over de trekkershut en het sanitairgebouw

zijn we eerst gaan genieten van het terras voor de hut. Genieten van het uitzicht en de rust en stilte en een welverdiend glas fris in de zon. Camping 't Spoek is onze tweede stop van onze fietsvakantie 2008. We hebben al enige ervaring met trekkershutten op diverse campings, maar deze hut verdient zijn plus zeker. Prima schoon en comfortabele bedden. De omgeving is puur natuur met oneindig veel fiets- en wandelpaden. Prachtige flora en fauna.

➤ Voor het vierde jaar in de meivakantie met de fiets op stap en dan gebruik maken van trekkershutten. Prima camping. Sanitair erg goed. Prachtig weer en een everzwijn gezien. Nu op naar Opheusden en misschien tot volgend jaar.

➤ Na een fietstocht vanuit Apeldoorn kwamen we na wat omwegen aan op Camping 't Spoek. Voor ons voor het eerst in een trekkershut. Prachtig en luxe. Dit gaan we vaker doen. Zeer gastvrije en rustige camping. Zeer aan te bevelen voor mensen die van rust houden. We komen vast weer een keer terug.

JEUGDHERINNERING (1)

Het was in de Duitse bezettingstijd. Veel mogelijkheden voor ontspanning waren er niet. Ook op school weinig of geen leuke dingen. Van de weeromstuit propjes schieten onder de les. Maar dat mocht vanzelfsprekend niet, en leverde strafwerk op voor de betrapte schieter.

Dat propjes schieten was ook eigenlijk heel kinderachtig. In de klas begon iemand, wie was nooit bekend, en binnen de kortste keren was de chaos compleet. Een verstandige leraar of lerares wist hier gauw een einde aan te maken. Een woedende lesgever voor de klas kon echter ook voorkomen.

Na zo'n incident ging de schoolmiddag verder en na het collectief nablijven ging je naar huis. En dan zie je opeens voor een raam een biljet. Met opvallende letters staat er : **DE ONBEKENDE MOORDENAAR**. Verder lezend blijkt dat het de titel is van een film die vertoond gaat worden, over enkele dagen in een kerkzaal bij jou in de buurt. Thuis vertel je aan je moeder wat je gezien hebt, en vraagt of je er naar toe mag. Vader was er niet. Die zat toen gevangen in concentratiekamp Vught.

De gebruikelijke gezinsdiscussie volgt : heb je nog huiswerk voor school ; gaan je zusjes ook mee ; weet je waar het van uitgaat ? De laatste vraag brengt mij op het idee om in het kerkblad te kijken. Daar staat het antwoord op moeders vraag. De filmavond gaat uit van de Nationale Christelijke Geheel-Onthouders Vereniging. Dat was dus wel verantwoord.

De film ging over mensen die een hoop ellende meemaakten. Er vielen zelfs doden. Vandaar de titel "de onbekende moordenaar". Die onbekende crimineel was de alcohol. Dat werd mij die avond heel duidelijk, en was het begin van meer bemoeienis met het alcoholprobleem.

Die avond werd medegedeeld dat er in Amsterdam een afdeling zou worden opgericht van De Schakel, de toenmalige jeugdafdeling van de NCGOV. Nog geen week later was de eerste bijeenkomst van De Schakel. Naast alle gezelligheid moesten er ook zaken worden gedaan. Zo moest er een bestuur komen. Ondergetekende werd secretaris. Mijn start in de blauwe beweging. Ik kreeg het er druk mee. Propjes schieten op school was er niet meer bij. De eerstvolgende Schakelbijeenkomst moest de secretaris verstek laten gaan. Zijn vader kwam weer thuis.

René Mensink

Nieuwsbrief VWS : teleurstellend weinig aandacht voor alcohol

Eind juni verscheen Nieuwsbrief nr.10 over de voortgang bij de uitwerking van de Preventienota van VWS. Deze nieuwsbrief besteedt hoegenaamd geen aandacht aan de preventie van alcoholproblemen. De mededeling in de Preventienota dat alcohol met roken en overgewicht tot de speerpunten van het preventiebeleid zou behoren, lijkt in de doofpot geraakt te zijn.

De Preventienota had als motto "kiezen voor gezond leven". Er werd een projectgroep Kiezen voor Gezond Leven opgericht, die onder andere berichtgeving zou verzorgen over de voortgang bij de uitvoering van de preventienota. Twee maanden geleden verscheen in dat kader Nieuwsbrief nr.10, een uitgebreide brief van vieren-eenhalf pagina.

In deze nieuwsbrief wordt roken gezondheidsvijand nummer één genoemd. Aan de overige genoemde gezondheidsvijanden wordt geen rangorde toegekend. Aan roken wordt een aparte paragraaf van ca éénderde pagina gewijd. Ook de ontwikkeling van een "beweegkuur" krijgt een aparte paragraaf, evenals het Nationaal Actieplan Sport en Bewegen. Alcoholpreventie daarentegen niet. Wel is er een aparte paragraaf "Partnerships" waarin het samenwerkingsverband Vroegsignalering Alcohol genoemd wordt.

De paragraaf Partnerships (waarom niet partnerschappen ?) vindt : *"Voor alle speerpunten uit de Preventienota zijn inmiddels met subsidie van VWS samenwerkingsverbanden ontstaan tussen publieke en private betrokken partijen om te komen tot een gezamenlijke aanpak van de speerpunten"*. Dan worden de reeds eerder gestarte samenwerkingsverbanden Stop met Roken en Vroegsignalering Alcohol genoemd. Het blijft bij het noemen ervan, er wordt niet op inhoud of voortgang ingegaan (maar aan roken

was daarvoor al een aparte paragraaf gewijd). Vervolgens wordt de oprichting gemeld van de samenwerkingsverbanden Depressiepreventie (eind 2007) en Overgewicht (april 2008). Aan beide wordt een aparte alinea gewijd, waarin met name op de doelstelling wordt ingegaan.

Onder de *"private betrokken partijen"* valt in het geval van alcohol met name de alcoholbranche. Die heeft bij herhaling betoogd graag met de overheid te willen samenwerken bij het tegengaan van alcohol-misbruik, mits het alcohol-gebruik ongemoeid zou worden gelaten. Van een aanpak van de alcoholproblematiek over een maatschappijbreed front, zoals genoemd in de nota van 1986, is dan ook geen sprake. Men beperkt zich tot een klein onderdeel van de problematiek.

VWS en alcoholbranche werken samen aan een project waar de branche zich geen buil aan kan vallen, de vroegtijdige signalering van het afglijden naar probleemdrinker. Dat voorkomt menselijk leed. Daaraan meewerken verbetert de reputatie van de branche. Bovendien kost het de branche hoegenaamd geen omzet, en voorkomt het veel negatieve publiciteit over alcohol. In andere sectoren van de alcoholproblematiek blijven echter slachtoffers vallen. En wat erger is, de besmettingsbron waaruit de problemen voortkomen, de opvatting dat alcohol een doodnormaal consumptieartikel is, blijft onaantast.

Dingeman Korf

Hersenaantasting door cannabis

Dagelijks roken van marihuana doet de hersenen krimpen. Aldus de begin juni gepubliceerde bevindingen van onderzoekers van de universiteit van Melbourne. Zij observeerden twintig jaar lang een groep marihuanarokers en een controlegroep van niet-rokers.

Bij lijkschouwing van overleden cannabisgebruikers, is in het verleden vaak geconstateerd dat zij een verkleind hersenvolume hadden. Uit die constatering valt echter niet op te maken of hun hersenen gekrompen waren door marihuanagebruik, of dat zij op voorhand al een kleiner hersenvolume hadden (en mogelijk daarom marihuana waren gaan gebruiken).

Om de vraag naar oorzaak en gevolg te beantwoorden, zetten onderzoekers van de universiteit van Melbourne een langdurig experiment op. Zij vonden een aantal dagelijkse gebruikers van marihuana (allen mannen) bereid aan het experiment mee te werken. Zij rookten dagelijks vijf of meer joints. Daar tegenover stelden de onderzoekers een controlegroep van niet-gebruikers die van eenzelfde opleidingsniveau en eet- en drinkgewoonten was als de gebruikersgroep.

De hersenen van de mannen uit beide groepen werden regelmatig gemeten. Door de lange duur van het onderzoek, vielen in de loop der jaren deelnemers uit. Na twintig jaar bestond de groep van de gebruikers nog uit 15 mannen.

In de loop van die twintig jaar was een geleidelijke krimp van het hersenvolume van de gebruikersgroep opgetreden. Zo was uiteindelijk een belangrijk onderdeel van de hersenen, de hypothalamus, bij de rokers 12 procent kleiner dan bij de niet-rokers. Daarnaast was het hersengedeelte dat emoties verwerkt, bij de rokers 7 procent kleiner. Bij een denkttest brachten de rokers het er eveneens slechter af dan de niet-rokers.

De woordvoerder van de onderzoekers, neuropsycholoog Murat Yücel concludeerde in een kranteninterview dat dagelijks fors marihuanagebruik duidelijk giftig is voor het menselijk brein. Dat heeft gevolgen voor hun gedrag, en daarmee voor de samenleving.

kinderen op straat niet strafbaar is (in sommige gemeenten is dat per gemeentelijke verordening strafbaar gesteld), zit er een gat in de wet die mede bedoeld is voor de bescherming van de jeugd. De politie moet daarom de mogelijkheid krijgen om op straat op te treden. Van de supermarkten mag alleen verwacht worden dat zij de zaken binnenshuis goed regelen.

Het CBL heeft een gesprek aangevraagd met de VWA over de zijns inziens onwerkbaar situatie met de betrekking tot de aanvullende regelgeving.

SUPERMARKTEN KLAGEN OVER ALCOHOLWET

Wie drank wil verkopen, mag dat voor wat bier en wijn betreft uitsluitend doen aan personen van 16 jaar en ouder. Voor sterke drank geldt zelfs een grens van 18 jaar. Voor cannabis en tabak gelden vergelijkbare leeftijdsgrenzen. Die grenzen zijn wettelijk verplicht gesteld ter bescherming van de volksgezondheid. Beneden de grens zijn genoemde producten extra gevaarlijk.

De regels lijken duidelijk, en zeker met het webcam-systeem van het bedrijf HEM uit Breda goed uitvoerbaar. Er is echter een aanvullende regel die stelt dat het personeel verantwoordelijk is voor illegale praktijken rond de verkoop van alcohol die zich afspelen binnen hun gezichtsveld. Die regel

introduceert een grijs gebied rondom de verkoop.

Als een volwassene overduidelijk de drank koopt voor een jongen van 14 die bij hem is, valt dat nog wel te constateren. Maar wat als de 14-jarigen buiten blijven, en een 16-jarige hun pilsjes laten kopen? Die 14-jarigen aan de andere kant van de glazen winkelpui, vallen binnen het gezichtsveld van de caissière. Maar buiten haar werkveld. Kan zij de verkoop weigeren voordat zij heeft kunnen constateren dat die 14-jarigen en de 16-jarige bij elkaar horen? Hoe zit het als die 14-jarigen pas komen opdagen nadat de verkoop geheel legaal heeft plaatsgevonden?

Zolang te jonge kopers niet wettelijk mede-strafbaar zijn (een wetsregel daarvoor is al geruime tijd in voorbereiding) of het bezit van alcohol door

FEITEN EN COMMENTAREN OVER ALCOHOL EN DRUGS

108-ste jaargang no. 6

november-december 2008

Alcoholreclame wil bestaan van gratis feestvreugde doen vergeten

Nog een paar weken en het jaar 2008 zal ten einde zijn. Die laatste weken van het jaar zijn van oudsher een tijd van huiselijke feesten, van vreugde en van bezinning. Heel verschillende vormen van feestvreugde zien wij respectievelijk met Sinterklaas en Kerstmis. Ons bezinnen doen wij vooral in de laatste dagen van het jaar dat ten einde loopt.

Die feestvreugde, daar wil de alcoholbranche maar al te graag aan verdienen. We worden de laatste weken van het jaar dan ook overstelpt met alcoholreclame. Zoals wij vorig jaar schreven: de reclame heeft in december een gevaarlijk hoog alcoholgehalte. Die reclame tracht de illusie te verkopen dat de feestvreugde nog groter zal worden door het consumeren van het geadverteerde product.

Alcohol doet soms juist het tegendeel: niet vergroten maar verkleinen, ja soms volledig vernietigen van de bestaande feestvreugde. Een waarschuwing daartegen ontbreekt in de alcoholreclame. Soms zou je willen dat er bij alcohol een bijsluiter verstrekt werd zoals bij geneesmiddelen, waarin gewaarschuwd wordt voor alle bijwerkingen.

Bij veel mensen ontstaat door de alcoholreclame in hun onderbewustzijn een koppeling tussen gezelligheid en feestvreugde enerzijds en alcoholgebruik anderzijds. Zij gaan onbewust oorzaak en gevolg verwisselen. Zij zien alcohol dan als oorzaak in plaats van gevolg van feestvreugde. Daardoor worden zij als zij zich helemaal niet feestelijk voelen, in de verleiding gebracht om zichzelf op te vrolijken met behulp van alcohol. Zij verkrijgen daarmee echter geen vreugde, maar slechts bedwelming.

In feite probeert de alcoholreclame ons het oude sprookje te doen geloven van de gelukkig makende toverdrank. Alcohol is inderdaad een toverdrank: hij werkt benevelend. Daardoor legt hij een rookgordijn tussen iemands bewustzijn en de werkelijkheid. Dat kan er soms toe leiden dat iemands geweten uit zijn persoonlijkheid wegspoelt. Dat rookgordijn kan iemand er toe brengen van zijn vrienden vijanden te maken, kan succes in debâcle veranderen, vreugde in verdriet en geluk in ellende. Heel velen zijn door de toverdrank alcohol niet gelukkig gemaakt, maar juist ongelukkig.

De beneveling door alcohol berooft het waarnemingsvermogen van zijn scherpte. Zowel prettige als onprettige zaken worden minder scherp waargenomen. De beneveling verzwakt het vermogen tot logisch redeneren, waardoor inzicht en bezinning oppervlakkiger worden. De beneveling maakt gevoelens minder diep en minder intens. Ex-alcoholisten verklaren soms dat zij de wereld in geen jaren zo intens ervaren hebben als toen zij eindelijk droog stonden. Eindelijk konden zij weer genieten van de mooie dingen in het leven.

In onze consumptiemaatschappij is de feestvreugde hoe langer hoe meer in de consumptieve en materialistische sfeer getrokken. Vreugde beleven aan immateriële zaken, aan dingen die je niet kunt consumeren, die je niet kunt kopen, is in het vergeetboek geraakt. Vreugde beleven aan het genieten van de natuur, of aan eigen prestaties (bijvoorbeeld in de muziek, op het toneel of in de schilderkunst) is echter van onvervangbare kwaliteit en diepgang, en gaat soms een leven lang mee. De reclame zwijgt hier echter over, want er valt niets te verkopen.

Dr.ir. D. Korf

VWA gaat opvallend controleren

Ondernemers overtreden nog steeds te vaak de wet bij de verkoop van alcohol aan jongeren. De Voedsel- en Waren-Autoriteit (VWA) gaat daarom naast de gebruikelijke onopvallende controles, ook demonstratief-opvallende controles houden. De VWA verwacht dat hier een preventieve werking van uitgaat.

In de eerste zeven maanden van dit jaar heeft de VWA ruim 3000 inspecties uitgevoerd met betrekking tot de leeftijdsgrenzen voor de alcoholverkoop. Het merendeel betrof "observatie-inspecties" waarbij de controleur opvallend controleerde. Het resultaat was zorgwekkend. Bij gemiddeld 45 procent van de controles bleek alcoholhoudende drank verstrekt te worden zonder dat de leeftijd van de jonge koper werd vastgesteld. De betreffende ondernemers kregen een boete of een schriftelijke waarschuwing.

Het percentage overtreders verschilde per branche, en ook per regio. Koploper was de horeca met 52% overtreders. Ook de verstrekking van alcoholhoudende drank bij evenementen verliep nogal eens buiten de wettelijke voorschriften om: 51% overtreders. De supermarkten bleken hun gedrag sinds de vorige inspectieronde verbeterd te hebben: 40% overtreders. Sportkantines deden het met 42% overtreders iets slechter. Vreemd, want in een sportkantine is de handhaving gemakkelijker dan in een supermarkt. Intimidatie van de verkoper is hier te riskant voor de koper.

Het hoge percentage overtreders heeft bij de VWA de vraag doen rijzen: hoe kunnen wij met de beschikbare menskracht de naleving van wet verbeteren? De oplossing daarvoor denkt men gevonden te hebben in het uitvoeren van zichtbare, opvallende controles. Tijdens die zichtbare controles dragen de inspecteurs bedrijfskleding met daarop het VWA-logo en de vermelding "Inspectie".

Het goed zichtbaar zijn van de inspectie maakt aan ondernemers en publiek duidelijk dat het ernst is met de controle op de naleving van de wet. Een dergelijk signaal gaat meestal als een lopend vuurtje door de gemeente. Dat werkt preventief. Daarnaast blijft de VWA uiteraard ook onopvallend controleren op de handhaving van de leeftijdsgrenzen.

Uiteraard zal bij dergelijke opvallende inspecties hoogst zelden verkoop van drank aan minderjarigen geconstateerd kunnen worden. De controle zal daarom vooral gericht zijn op de aanwezigheid van de vereiste vergunningen, de inrichting van het bedrijf en de aanwezigheid van gediplomeerd personeel.

ALCOHOLHOUDENDE ENERGIEDRANKJES ONAANVAARDBAAR

Afgelopen zomer waren alcoholhoudende energiedrankjes tweemaal in het nieuws. Eerst was er het bericht dat Amerikaanse onderzoekers hadden vastgesteld dat het combineren van een energiedrankje met alcohol de gevaren vergroot. Binnen een week daarna het bericht dat STAP de Nederlandse supermarkten gevraagd had alcoholhoudende energiedrankjes te weren.

Op zichzelf bracht het bericht uit Amerika weinig nieuws. Ruim twee jaar geleden, voorjaar 2006, was er reeds het bericht dat Braziliaanse onderzoekers onder leiding van prof. Souza-Formigoni hadden vastgesteld dat energiedrankjes de negatieve effecten van alcohol niet wegnemen. Wij besteedden daar dat jaar in het meinumner van dit blad uitgebreid aandacht aan onder de kop "Energiedrankjes camoufleren effect van alcohol".

Energiedrankjes bevatten stimulerende stoffen als cafeïne, guarana en taurine. Die hebben een opwekkende werking. Zij verdrijven de slaperigheid en het gevoel van vermoeidheid. Zo misleiden zij het beschermingsmechanisme van het lichaam tegen slaapgebrek en oververmoeidheid. Alcohol heeft een tegengestelde werking, werkt verdovend. Daardoor is de legende ontstaan dat energiedrankjes de effecten van alcohol zouden tegengaan.

De Braziliaanse onderzoekers concludeerden dat de gebruikers van de combinatie objectief gemeten precies even dronken bleven, maar zich niet meer dronken voelden. Het effect van de alcohol was niet geneutraliseerd, maar slechts gecamoufleerd. Daardoor overmoedig geworden, namen de gebruikers onverantwoorde risico's. Zij voelden zich nog tot alles in staat, met soms als gevolg ernstige oververmoeidheid (zelfs tot in de dood) en doordrinken tot zij er bij neervielen. Wij concludeerden daaruit dat het mengen van energiedrankjes met sterke drank vooral resulteerde in een grote dosis zelfbedrog.

De leidster van het recente Amerikaanse onderzoek Kathleen Miller, komt tot dezelfde conclusie. "Zij (= de gebruikers van de combinatie) hebben de indruk dat ze de hele avond het beest kunnen uithangen. Maar door beide te mengen, krijg je alleen maar het idee dat je minder dronken bent. Het vermindert niet de negatieve gevolgen van alcohol op de reactietijd of het beoordelingsvermogen".

Het feit dat in de uitgaanswereld geregeld alcohol en energiedrankjes naast elkaar, of zelfs gemengd gedronken worden, heeft alcoholconcerns op het idee gebracht om mengsels van die twee op de markt te brengen. In de Verenigde Staten gebeurt dat al enkele jaren.

De laatste tijd zijn ook in Nederland diverse alcoholhoudende energie-

drankjes op de markt gekomen. De bekendste zijn Royalty Red van Hooghoudt, Eristoff Red Flash van Bacardi en Veltins V+Energy. De eerste twee bevatten wodka met cafeïne en taurine, en hebben een alcoholgehalte van resp. 5 en 7 volumepercent. Het product van Veltins bevat bier en guarana, en heeft een alcoholgehalte van 2,4 volumepercent.

Het camoufleren van de effecten van alcohol, leidt tot méér drinken. En dat leidt dan weer tot méér van de bekende kwalijke gevolgen van alcoholgebruik: geweldpleging, vandalisme, seksueel ongewenst gedrag, dronken rijden en andere vormen van risicovol gedrag (niet dragen van veiligheidsgordels, extreme sporten, meerijden met dronken bestuurders, enz.).

In de VS heeft de negatieve publiciteit over alcoholhoudende energiedrankjes geleid tot druk op de alcoholindustrie om deze producten uit de markt te nemen. Eén van de grootste bierbrouwers van de wereld, Anheuser-Busch heeft daarop eind juni de productie gestaakt van zijn twee producten Tilt en BudExtra.

Onbegrijpelijk dat terwijl in de VS dergelijke producten negatieve publiciteit genieten en onder druk daarvan uit de markt genomen worden, er in Nederland steeds meer van die producten op de markt verschijnen. Moet Nederland het alcoholische afvalputje van de wereld worden?

Dingeman Korf

COLOFON

De GO: tweemaandelijks voorlichtingsblad over alcohol en drugs, uitgegeven door de Stichting ANGOB. ISSN 0166-2880.

Postabonnement € 10,- per jaar.

Verantwoordelijk eindredacteur:

Dr. ir. D. Korf, Dresselhuisweg 20, 4105 DB Culemborg, tel. 0345-473239, e-mail: dkorf@tiscali.nl

Administratie:

W. Matla, Hof van Delftlaan 119, 2613 BL Delft, tel. 015-2126904, giro 849 058.

Artikelen voorgaande nummers:

www.angob.nl

AANPAK STUNTPRIJZEN ALCOHOL NIET AAN GEMEENTEN OVERLATEN

De regering is bezig met plannen om de gemeenten meer bevoegdheden (en dus meer taken) op het terrein van de alcoholproblematiek te verlenen. De bedoeling is dat specifiek plaatselijke problemen met de ter plaatse meest effectieve maatregelen opgelost worden. Er dient echter tegen gewaakt te worden dat de problemen weggeschoven worden naar een buurgemeente.

In de eerste plaats gaat het toezicht op de naleving van de Drank- en Horecawet (DHW), dat nu nog door de VWA landelijk wordt uitgevoerd, voor een groot deel naar de gemeenten. Die zullen daarvoor gemeentelijke toezicht-houders aanstellen. De achterliggende gedachte is dat de gemeente de sluitingstijden bepaalt en de vergunningen verleent voor horeca-ondernemingen, en dat een gemeente straatverboden voor alcohol kan instellen voor bepaalde straten, pleinen of parken. Dan ligt het voor de hand dat het toezicht ook door een gemeentelijke functionaris wordt uitgeoefend. De VWA behoudt alleen nog de niet-gemeentelijke taken (toezicht op reclame, opleiding alcoholverstrekkers, openbaar vervoer, legerplaatsen).

In de tweede plaats krijgen gemeenten de bevoegdheid om toegangsleeftijden te koppelen aan sluitingsuren. Daarmee kan bijvoorbeeld een nachtcafé uitsluitend toegankelijk verklaard worden voor personen van 18 jaar en ouder, en anderzijds een disco die om middernacht sluit voor alle leeftijden toegankelijk blijven.

In de derde plaats krijgen gemeenten de bevoegdheid om prijsacties te reguleren. Door prijsacties wordt de consumptie gestimuleerd, wat kan leiden tot openbare dronkenschap en tot overlast van jongeren. Tot nu toe kan een gemeente bijvoorbeeld "happy hours" slechts tegengaan door een convenant met de plaatselijke horeca. Dat is een vrijwillige overeenkomst. Door de gemeente wettelijk de mogelijkheid te geven om in een verordening "happy hours" te verbieden, is de gemeente niet langer afhankelijk van de welwillendheid van de horeca.

Het is deze derde bevoegdheid van de gemeente, waar de meeste haken en ogen aan zitten. Daarover is discussie ontstaan. April dit jaar deelde minister Rouvoet op het Nederlands Congres Volksgezondheid mee dat gemeenten binnen enkele maanden de bevoegdheid zouden krijgen om een eind te maken aan happy hours en stuntprijsjes voor drank in café's. Wij berichtten daarover in het meernummer van dit blad.

Inmiddels zijn wij enkele maanden verder, en is er alleen nog maar een voorstel. Dat moet nog door de Raad van State van advies voorzien en daarna door de Tweede Kamer behandeld worden. Was het Rouvoet die te optimistisch was, of de verslaggever van genoemd congres? Overigens vroeg enkele jaren geleden een meer-

derheid van de Tweede Kamer al om een verbod op happy hours.

Volgens krantenberichten zou Rouvoet alleen over prijsacties in café's (zoals happy hours) hebben gesproken. Wij schreven destijds reeds dat dit ongelijkheid schiep tussen de horeca enerzijds, en de supermarkten anderzijds. Laatstgenoemden zouden niet onder het verbod vallen, en de horeca dus oneerlijke concurrentie aandoen.

Het huidige voorstel spreekt over het aanbieden van alcoholhoudende drank tegen prijzen die meer dan een bepaald percentage onder de gebruikelijke prijs liggen. Daarbij wordt zowel het aanbieden voor gebruik ter plaatse ("happy hours") als het aanbieden voor gebruik elders (verkoop in supermarkten) uitdrukkelijk genoemd.

Het grootste probleem zit daarin dat de gemeenten wel een bevoegdheid krijgen, maar niet verplicht zijn daarvan gebruik te maken. Daardoor kunnen er grote verschillen ontstaan tussen aan elkaar grenzende gemeenten.

Prijsverlagingen hebben vooral effect op personen die weinig te besteden hebben. Happy hours zijn dan ook vooral aantrekkelijk voor scholieren, studenten en andere jongeren. Een rapport van de Univ. Twente uit 2007, geeft aan dat een meerderheid van de jongeren aangeeft als gevolg van prijsverlagingen méér te gaan drinken.

Wanneer nu de ene gemeente happy hours verbiedt, en de aangrenzende gemeente dat niet doet, is er grote kans dat er "alcoholtoerisme" ontstaat. Jongeren trekken dan naar de gemeente waar zij goedkoop kunnen drinken. Dat

betekent per definitie een toename van de onveiligheid in het verkeer.

Een verschillend beleid van buurgemeenten met betrekking tot prijsacties van supermarkten, heeft ook grote bezwaren. Het valt ons inziens niet te verdedigen als bijvoorbeeld Albert Hein in Utrecht geen drie kratten pils voor de prijs van twee zou mogen aanbieden, en in Nieuwegein wel. Stuntprijsjes in supermarkten zullen vooral het thuisgebruik, maar ook het gebruik in de zogenaamde keten en hokken stimuleren. De "inkopers" voor die keten zoeken vaak systematisch de goedkoopste aanbiedingen voor drank bij elkaar.

Alcohol is een drug, en een product dat bij een hoog consumptieniveau een heel scala aan ongewenste effecten veroorzaakt. Stimuleren van extra consumptie is dus ongewenst. Wij zijn dan ook van mening dat alcohol **nooit** onderwerp van promotie door prijsverlagingen mag zijn. Happy hours van individuele café's kunnen misschien door plaatselijke verordeningen tegengegaan worden, prijsacties van supermarktketens niet. Wij zijn daarom voorstander van een **landelijk geldend wettelijk totaalverbod op het prijsstunt met alcohol**.

Jongeren drinken ruwweg éénvijfde van hun alcohol in de horeca. Viervijfde betrekken zij van supermarkten (al dan niet via keten en hokken) en sportkantines. Een verbod op happy hours heeft dus veel minder effect dan een verbod op prijsstunt door de supermarkten. De regering zal de moed moeten opbrengen om de supermarktketens aan te pakken. De gemeente heeft daar geen mogelijkheden voor.

De prijs van drank verhogen, zou volgens wetenschappelijk onderzoek de alcoholconsumptie door jongeren effectief beperken. Daarnaast zou de leeftijdsgrens voor het kopen van drank naar 18 jaar moeten, zou de verkrijgbaarheid naar plaats en tijd beperkt moeten worden en zou de reclame versoberd moeten worden. Als op die vier fronten actie wordt ondernomen, zal het excessief drinken door kinderen en jonge jongeren snel verminderen.

Dingeman Korf

Voor Horeca is overheid de zondebok

Volgens cijfers van het CBS heeft de horeca in het tweede kwartaal van dit jaar minder verkocht dan in dezelfde periode van 2007. Het verkochte volume daalde met 3,5 procent. Doordat de prijzen stegen met 4,1 procent, kwam er nog net een half procentje meer geld binnen. Het CBS noemde als mogelijke oorzaak een daling van het consumentenvertrouwen door de teruglopende economie. Wij denken dat de prijsverhogingen in de horeca, die telkens het inflatiepercentage te boven gaan, ook bijdragen aan vermindering van de klandizie.

Per 1 juli is daar het rookverbod bij gekomen. Sindsdien klaagt Horeca Nederland steen en been. Alle omzetsdaling wordt op rekening van het

rookverbod geschoven en de overheid verweten. Dat de economie sinds 1 juli nog harder is gaan teruglopen, dat de zomer niet geweldig was (weinig omzet op de terrasjes), dat veel klanten klagen over de hoge prijzen, dat alles telt niet voor KHN. Zij vraagt van de overheid compensatie van de verliezen. De overheid is de zondebok en moet de woestijn in worden gestuurd.

Merkwaardig bij dit alles is het feit dat er de eerste negen maanden van dit jaar maandelijks bijna 450 nieuwe horeca-ondernemingen bij zijn gekomen. Op een totaal aantal horecabedrijven van ruim 31.000 een opmerkelijke aanwas. Een aanwas ook die groter was dan vorig jaar, en groter dan het aantal bedrijven dat verdween.

ALCOHOLRIJDERS GAAN HARDER AANGEPAKT WORDEN

De overheid gaat asociaal rijgedrag harder aanpakken. Die hardere aanpak geldt ook voor alcoholrijders. Op 1 oktober jl. is al een eerste maatregel ingegaan. Wetsvoorstellen voor verdere aanscherping zijn in de maak.

Automobilisten die betrapt worden op rijden onder de invloed van alcohol, kunnen verplicht worden tot het volgen van een bijscholingscursus. Die cursus, EMA geheten (Educatieve Maatregel Alcohol) moeten zij zelf betalen. Wie betrapt wordt met een bloedalcoholgehalte tussen 1,3 en 1,8 promille, krijgt standaard de EMA opgelegd. In bijzondere gevallen kan de EMA ook bij lagere promillages worden opgelegd.

Voor beginnende bestuurders is op 1 oktober 2008 de "lichte EMA" ingevoerd. Deze wordt opgelegd aan bestuurders die hun rijbewijs nog geen vijf jaar hebben, en betrapt worden met een bloedalcoholgehalte tussen de 0,5 en 1,3 promille. Voor beginnende bestuurders is de strafbaarheids grens 0,2 promille, voor anderen 0,5 promille. De redenering luidt: bij een promillage van ca. tweeëneenhalf keer de strafbaarheids grens, is sprake van een bewuste en ernstige overschrijding. Dan is een corrigerende cursus op zijn plaats. Dus voor beginnende bestuurders bij 0,5 promille en voor ervaren bestuurders bij 1,3 promille.

De "lichte EMA" duurt ongeveer half zo lang en kost ongeveer half zoveel als de volledige EMA. Beginnende bestuurders met een promillage van 1,3 of hoger, krijgen de volledige EMA

opgelegd. Door beginnende bestuurders vroegtijdig aan te pakken, wil de overheid voorkomen dat rijden met een slok op gewoontegedrag wordt.

Op het ministerie werkt men momenteel aan een wetsvoorstel om een "alcoholslot" verplicht te stellen voor recidiverende alcoholrijders. Zo'n slot is een startonderbreker, waardoor

iemand met teveel alcohol in zijn bloed de auto niet meer kan starten. Na twee veroordelingen wegens rijden onder de invloed, zou een alcoholslot verplicht moeten worden. Evenzo zouden recidiverende hardrijders verplicht een snelheidsbegrenzer ingebouwd moeten krijgen. Het wetsvoorstel zou komend voorjaar naar de Tweede Kamer moeten, en de maatregel zou januari 2010 moeten ingaan.

Verder studeert het ministerie op verruiming van de mogelijkheid om het rijbewijs van recidivisten vervallen te verklaren. Tot nu toe kan dat alleen na psychiatrisch onderzoek, en dat wordt pas opgelegd bij een alcoholpromillage boven de 1,8.

Criminaliteit 2007 : rol alcohol niet gespecificeerd

Midden in de afgelopen zomer maakte het CBS de cijfers bekend over de criminaliteit in 2007. Geconstateerd werd dat het totale aantal misdrijven dat de politie in 2007 registreerde (1,2 miljoen), vrijwel gelijk was aan dat in 2006. De jaarlijkse daling sinds 2002 is tot stilstand gekomen.

In 2007 vond bijna de helft van alle misdrijven plaats in de 25 grootste gemeenten van ons land. Omgerekend naar inwonertal, vonden in Amsterdam de meeste misdrijven plaats (170 per 1000 inwoners). Ook in Utrecht, Eindhoven, Maastricht en Rotterdam vonden relatief veel misdrijven plaats.

Sinds 2002 is het aandeel van de vermogensmisdrijven (diefstal, oplichting, enz.) afgenomen en het aandeel van de geweldsmisdrijven (geweldple-

ging, vernieling, verkeersmisdrijven) toegenomen. Zo daalde het aantal geregistreerde diefstallen met een kwart miljoen.

Berichten in de dagbladen over bovenstaande gegevens van het CBS, richtten vaak wel de schijnwerper op de toename van de geweldsmisdrijven, maar legden in geen enkel geval een verband met alcoholgebruik. Wanneer de percentages van 15 jaar geleden nog kloppen, dan is ca 40% van alle openbare geweldpleging, ruim tweederde van alle vandalisme en éénderde van alle vrouwenmishandeling binnen het huwelijk, een gevolg van alcoholgebruik. Nalatigheid, of opzet van de dagbladen om de rol van de alcohol te verzwijgen ? ?

En dit...

... liet nog eens zien dat je maar beter niet bij een dronken bestuurder in de auto kunt stappen. Het gebeurde begin oktober in Giethoorn.

Een 26-jarige Poolse man zat bij een 34-jarige landgenoot in de auto. De bestuurder was dronken, en raakte bij een uitwijkmanoeuvre de macht over het stuur kwijt. De auto raakte te water. De passagier verdronk.

De bestuurder wist op de wal te komen, werd door de politie gecontroleerd op alcohol en bleek onder de invloed te hebben gereden.

Een duidelijk geval van dood door schuld

* * *

... liet nog eens zien dat ook bij sport alcohol verstoring werkt.

Het gebeurde bij de Nijmeegse Vierdaagse. Een Deense deelnemer zwakte van links naar rechts over het parcours. Hij bleek dronken te zijn, werd tussen de deelnemers vandaan gehaald en gediskwalificeerd.

Zouden de carnavalsachtige toestan-

den zoals die de laatste jaren rondom de Vierdaagse heersen, er iets mee te maken hebben ?

* * *

... was een geval van doorrijden na een (eenzijdig) ongeval.

De boosdoener was een 58-jarige man uit Beverwijk. Op de A-9 reed hij tegen de vangrail. Hij reed door alsof er niets gebeurd was. Enkele kilometers verder, op de A-5 reed hij opnieuw tegen de vangrail.

De politie hield de man aan en constateerde een alcohollicht. De blaasproef gaf 0,9 promille aan. Dus kreeg de man twee processen-verbaal, één wegens dronken rijden en één wegens doorrijden na een ongeval.

Alcohol maakt nog steeds het verkeer onveilig

* * *

... waren maar liefst drie gevallen van gevaar op het water door alcoholgebruik.

Eerst haalde de waterpolitie een 37-jarige Duitse vrouw van haar waterscooter omdat zij in dronken toestand de Maas onveilig maakte.

Twee weken later werden op één dag een kapitein van een 64 meter lang zeeschip en de schipper van een

sloep aangehouden wegens dronken varen.

Alcoholgevaaren loeren overal op niets vermoedende onschuldigen, ook op het water

* * *

... was het einde van een carrière als rij-instructrice. Rijles geven met zo'n 1,3 promille alcohol in het bloed was de oorzaak.

Het gebeurde afgelopen zomer in Voorschoten. De 43-jarige rijshoofdster zat niet zelf aan het stuur. Juridisch geldt de instructeur/-trice echter als bestuurder wanneer iemand zonder rijbewijs achter het stuur zit. En moreel is het natuurlijk absoluut onaanvaardbaar wanneer iemand in dronken toestand les geeft. Instructeurs moeten het goede voorbeeld geven.

Omdat de vrouw sinds 2002 al vier keer eerder achter het stuur vandaan was gehaald met teveel alcohol in haar bloed, gaat de politie het ministerie van Verkeer en Waterstaat vragen de lesbevoegdheid van de vrouw in te trekken. Ook zal zij een psychologisch onderzoek naar haar geschiktheid als autorijdstster moeten ondergaan. Daar zal van afhangen of zij haar rijbewijs terug krijgt.

Alcohol maakt veel kapot, ook carrières

Hardenberg start alcoholvoorlichting op de basisschool

Leerlingen in de groepen 7 en 8 van de openbare basisscholen in Hardenberg gaan op school voorlichting over alcohol, drugs en tabak krijgen. De gemeente en het basisonderwijs zijn overeengekomen lessen daarover structureel een plaats op het lesrooster te geven.

De gemeente Hardenberg maakt zich zorgen over het toenemende gebruik van ongezonde genotmiddelen door jongeren. Vooral het alcoholgebruik neemt sterk toe. In de regio Hardenberg wordt door jongeren meer alcohol gebruikt dan het landelijk gemiddelde. De gemeente en het openbaar onderwijs hebben daarom besloten tot voorlichtingslessen voor de groepen 7 en 8 van de basisscholen (10- tot 12-jarigen). Na de kerstvakantie start voor hen een serie van vier lessen over de nadelige gevolgen van verslavende middelen. Daarbij zal gewerkt worden met het lespakket "de gezonde school en genotmiddelen" van het Trimbos Instituut.

Stichting Alcoholpreventie (STAP) staat kritisch tegenover de voorlichtingslessen in Hardenberg. Met zó jonge kinderen praten over drank, zou er toe kunnen leiden dat hun nieuwsgierigheid gewekt wordt. De voorlichting zou dan juist averechts werken. Verder zouden voorlichtingslessen aan kinderen op zichzelf weinig effectief zijn. Op zijn minst zouden de ouders erbij betrokken moeten worden.

Met zijn stellingname geeft STAP te kennen de historie van de schoolvoorlichting over alcohol en tabak slecht te kennen. In het verleden gaf de NCA alcoholvoorlichting voor de hoogste klas van de toenmalige "lagere school" (11- en 12-jarigen). Begin tachtiger jaren nam die schoolvoorlichting een grote vlucht, en nadat voorlichting over tabak aan het programma was toegevoegd, werd met overheidssubsidie een groot aantal werkloze onderwijzers bijgeschoold tot voorlichter.

Bij de NCA voorlichting werden de ouders ruim geïnformeerd. Van tevoren informatie over de globale inhoud en over het tijdschema, zodat zij eventueel hun kind konden terugtrekken uit het programma. Tijdens het programma nog een keer meer inhoudelijke informatie. Verder was de boodschap van de voorlichting gemodelleerd naar de laatste pedagogische en psychologische inzichten.

Het effect van die voorlichting werd na 6 en 12 maanden en na drie jaar geëvalueerd door onderzoekers van de universiteit van Utrecht. Daarbij bleek dat de voorgelichte kinderen duidelijk later begonnen met het gebruik, en aanvankelijk matiger waren in hun gebruik dan de niet-voorgelichte kinderen. Na drie jaar was het effect echter vrijwel verdwenen. Met andere woorden, de voorlichting moet jaarlijks, of uiterlijk na twee jaar worden herhaald.

De positieve uitkomst van de evaluatie leidde destijds tot krantenkoppen

als "*Goed voorgelicht kind drinkt en rookt minder snel*" of "*Voorlichting over drank en sigaretten heeft effect*". Het voorlichtingsmateriaal van het Trimbos Instituut dat nu in Hardenberg gebruikt gaat worden, is ontwikkeld mede op basis van de ervaringen met de vroegere NCA voorlichting. Dit feit, plus het feit dat de voorlichting structureel in het lesrooster is ingepast (en dus jaarlijks terugkomt), maken dat wij er op mogen vertrouwen dat de aanpak door Hardenberg een positief resultaat zal hebben.

Natuurlijk zou het alcoholgebruik door jongeren effectiever teruggedrongen worden, wanneer daarnaast met name de landelijke overheid een daadkrachtiger matigingsbeleid zou voeren. Maar zolang dat er niet is, zijn wij geneigd te zeggen: beter voorlichting à la Hardenberg dan helemaal geen beleid. Alle beetjes helpen, en gezien de houding van de landelijke politiek, zal alcoholmatiging vooralsnog bij kleine beetjes bijeengeschaapt moeten worden. De gemeente Hardenberg verdient een pluim, en niet de negatieve benadering van STAP zoals die in diverse kranten verscheen.

Dingeman Korf

Verslavende stoffen leiden tot depressies en hart- en vaatziekten

Twee jaar geleden is in een Brits wetenschappelijk onderzoek aangetoond dat regelmatig alcoholgebruik de kans op een depressie vergroot. Een jaar later werd dat bevestigd en verder gedetailleerd door een Amerikaans-Nederlands onderzoek. Anderhalve maand geleden schreven Australische onderzoekers in het British Journal of Psychiatry dat het roken van tabak eveneens de kans op een depressie vergroot. Omdat zij hun onderzoek uitvoerden onder vrouwelijke proefpersonen, geldt hun conclusie strikt genomen alleen voor vrouwen.

Volgens de onderzoekers raakt de afgifte van de stof dopamine in de hersenen verstoord. Van alcohol is al langer bekend dat hij de dopamine-stofwisseling verstoort. De indruk bestaat nu dat dit een algemene eigenschap is van verslavende stoffen (zowel nicotine als alcohol werken verslavend). Er zou dan een algemene samenhang zijn tussen depressie en verslaving.

Eind september verscheen er verder een bericht dat een depressie hartziekten kan verergeren. Volgens prof. De Jonge (universiteit van Groningen), krijgt ongeveer een kwart van de overlevenden van een hartinfarct een depressie. Die depressie werkt het genezingsproces tegen. Een hartinfarct verhoogt de kans op een ernstige depressie, maar omgekeerd verhoogt een depressie de kans op hart- en vaatziekten. Aldus prof. De Jonge.

Verslaving en ADHD

Kinderen met ADHD lopen door hun stoornis een verhoogde kans om verslaafd te raken. Vroegtijdige herkenning en behandeling van ADHD kunnen dat voorkomen volgens psycholoog G. v.d. Glind van het Trimbos Instituut.

Ongeveer 20 procent van alle verslaafden in Nederland lijdt aan de ontwikkelingsstoornis ADHD. Dat is een veel hoger percentage dan de ca 4 procent onder de bevolking als geheel. Omdat ADHD in vrijwel alle gevallen voorafgaat aan alcohol- of drugsgebruik, lijkt het waarschijnlijk dat de verslaving een gevolg is van ADHD. Door vroegtijdig opsporen van de stoornis en deze goed te behandelen, valt de kans te verkleinen dat de patiënten later verslaafd raken aan alcohol of drugs. Aldus psycholoog Van der Glind.

Psychologe Wijsen van Iriszorg bevestigt vanuit haar dagelijkse praktijk de conclusies van Van der Glind. Zij ziet regelmatig verslaafde jongeren binnenkomen die aan de gevolgen van hun ADHD proberen te ontkomen door overmatig gebruik van alcohol of cannabis.

Hierbij vallen enkele kanttekeningen te maken. Als geneesmiddel tegen ADHD wordt veelal ritalin gebruikt. Vorig jaar is uit wetenschappelijk onderzoek gebleken dat kinderen die ritalin gebruiken, eerder met alcohol en cannabis gaan experimenteren dan kinderen die met gedragstherapie behandeld worden. Ook komen zij vaker met de politie in aanraking. De vraag wordt dan: hoeveel van de verslaafden met ADHD zijn verslaafd geraakt door hun stoornis, en hoeveel door het gebruikte geneesmiddel?

Verder valt op te merken dat alcoholgebruik tijdens de zwangerschap kan leiden tot geestelijke stoornissen bij de daaruit geboren kinderen. Meestal gaat het om een geestelijke ontwikkelingsachterstand (achterblijven van de ontwikkeling in vergelijking met leeftijdgenootjes) of om een verminderde emotionele stabiliteit. Soms echter om een regelrechte stoornis als hyperactiviteit, onaangepast gedrag, ADHD of autisme. De hang naar alcohol van de zwangere, zou dan via de placenta in de vorm van ADHD doorgegeven worden aan de baby.

Dingeman Korf

Verslag eerste begunstigersdag Stichting ANGOB

Zaterdag 6 september kwam "de ANGOB" bijeen in de kantine van alcoholvrije camping 't Spoek te Beekbergen. Voor het eerst als Stichting. Er behoefde daarom nergens over gestemd te worden, de jaarverslagen waren ter kennisname. Ze waren al goedgekeurd door de accountant. De bijeenkomst was een "begunstigersdag", geen (leden)vergadering

Het bezoek aan de begunstigersdag was ongeveer zoals dat aan de AV van 2005 en 2006. Die van 2007 was een uitschieter naar boven geweest door de belangrijke besluiten die genomen moesten worden. Wel namen dit jaar opvallend veel begunstigers de moeite bericht van verhindering te doen, vaak met vermelding van spijt dat men er niet bij kon zijn.

Veertien maanden stichting

Voorzitter Dingeman Korf schetste in zijn openingsrede de eerste veertien maanden van Stichting ANGOB. De laatste ledenvergadering van de vereniging ANGOB had op 21 april 2007 definitief ingestemd met de omzetting van de vereniging in een stichting. Op 21 juni had de notaris de omzetting bekrachtigd.

Daarna moest het bestuur veel regelen. Intern het opstellen van een reglement, het opzetten van de organisatie en het bemannen van de functies, een nieuwe opzet voor het blad de GO (met een nieuwe kop), een nieuw logo voor briefpapier en publicaties, enz. Extern het bekend maken van de verandering en de opbouw van de website. Deze laatste was april 2007 in onvoltooid vorm op het internet gezet, maar pas zeer onlangs min of meer voltooid. Daarnaast ging het gewone werk ook door: correspondentie, persberichten, ingezonden stukken en beantwoorden van vragen.

Voor de komende tijd staan nog op het programma een presentatiefolder (wie zijn wij, wat willen wij), vergroten van de aandacht voor ons blad, en vergroten van de aandacht voor onze website.

Hierna konden de aanwezigen commentaar geven. Iemand suggereerde dat de politie op zondagmiddag veel rijders onder de invloed zou kunnen betrappen na een weekendje zuipen op een camping. Iemand anders zei dat dit ook gold voor (muziek)festivals van jongeren. Verder werd gevraagd om een folder voor bij de rechtbanken.

De voorzitter sloot de eerste helft van de ochtendbijeenkomst af met de vraag of men september een gunstige maand voor de begunstigersdag vond. Als vereniging waren wij wettelijk verplicht om onze AV vóór 1 juli te houden. Die verplichting is nu vervallen. (de meerderheid van de tot nu toe gehoorde reacties geeft aan dat men september verkiest boven april). Vervolgens was er koffiepauze.

Zwalkend overheidsbeleid

Na de pauze ging de voorzitter in op het alcoholbeleid van de afgelopen anderhalf jaar. In de preventienota

"Kiezen voor gezond leven" van ex-minister Hoogervorst, wordt alcohol één van de vijf speerpunten voor het beleid genoemd. In de "Hoofdlijnenbrief" van een jaar later, blijkt de aanpak van alcohol vooral te bestaan uit vrijblijvende campagnes en projecten. De nieuwsbrief van VWS van juni 2008 noemt als inmiddels gestart project alleen de vroegsignalering van zich ontwikkelende gezondheidsproblemen (lichamelijk én geestelijk).

De Nederlandse overheid voert een zwalkend beleid bij de aanpak van alcoholproblemen. Telkens worden potentieel effectieve maatregelen voorgesteld, en iedere keer worden die weer afgezwakt of ingetrokken. We zien dat bij de aanpak van de "happy hours", bij de post-mortem bloedanalyse bij eenzijdige ongevallen, bij de leeftijdsgrens voor het kopen van alcohol en bij het tegengaan van alcoholische overlast en geweldpleging. Met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid kan dat zwalken worden toegeschreven aan de invloed van de alcoholbranche op Tweede-kamerleden en ministers. Vanuit de volksgezondheid bezien gedraagt de alcoholbranche zich als alcoholmafia.

Op Europees niveau zien wij hetzelfde gebeuren. Een Europese verplichting om ook op wijn alcoholaccijns te heffen (vier landen doen dat niet, waaronder Duitsland), is de prullenbak ingegaan na protesten van wijnboeren. Een waarschuwing op de etiketten is dezelfde weg gegaan. Evenzo de harmonisering van de accijnstarieven. Het is één en al voorlichting en zelfregulering geworden wat de klok slaat. Die hebben zoals bekend weinig of geen effect.

Met betrekking tot de komst van nieuwe wet- en regelgeving, hebben wij dus weinig reden tot optimisme. Beter is het gesteld met de verbetering van de naleving van bestaande wetten. Zowel sommige winkelketens als diverse disco's hebben hun beleid met betrekking tot de leeftijdsgrenzen aangescherpt.

Ex-verslaafde aan het woord

Na dit weinig optimistische overzicht over met name het overheidsbeleid, waren de aanwezigen toe aan iets vrolijkers. Dat bestond uit een uitstekend verzorgde broodmaaltijd, voorafgegaan door soep. Hulde aan "de keuken".

Vervolgens was het woord aan Hans Groenenberg, als vrijwilliger werkzaam bij ontwenningencentrum De Wending van het Leger des Heils te Ugchelen, en in een eerdere fase van zijn leven deelnemer in het ontwenningprogramma

van De Wending. Hij vertelde over wat alcohol in zijn leven had gedaan.

Zijn verhaal week af van de gebruikelijke TV-reportages over ex-alcoholisten. Daar gaat het meestal over een problematische jeugd, over jeugdtrauma's en over een drankcarrière die vanaf het begin op het uiteindelijke drama gericht lijkt te zijn. Een leven als een aaneenschakeling van gemiste kansen.

Bij Hans Groenenberg een heel ander verhaal. Hij dronk zijn eerste biertje pas na zijn eindexamen middelbare school. Hij ging studeren, dronk mee met zijn medestudenten zonder problemen te ondervinden. Hij studeerde af en vestigde zich als arts. Tot zover zoals men dat noemt een "geslaagde carrière".

Persoonlijke drama's later in zijn leven, leidden tot enkele perioden van zwaar drinken. Die kwam hij op eigen kracht weer te boven. Totdat hij echt verslaafd raakte. Toen ging hij naar de bekende Schotse privé-kliniek Castle Craig. Hij kwam "ontgift" en schijnbaar genezen terug.

De verslaving was echter niet weg, en sloeg opnieuw toe. Toen werd het ontwennen bij De Wending. Een langduriger zaak dan bij Castle Craig, maar vooral ook een diepgravender zaak. Daar werd hij geconfronteerd met vragen als: wat is het achterliggende probleem, hoe lang wil je zo doorgaan, hoe denk je dit op te lossen. Hier leerde hij dat onvrede en teleurstellingen er nu eenmaal bijhoren, in welk soort leven dan ook, en dat je daar maar beter zonder drank mee kunt omgaan.

De ontwenning bij De Wending slaagde. Nu werkt hij daar als vrijwilliger, en bezoekt bijeenkomsten van de AA. Die beschermende omgeving wil hij voorlopig nog niet kwijt. Op termijn wil hij zijn oude beroep weer gaan uitoefenen.

Zo eindigde een geslaagde eerste begunstigersdag met een positief geluid.

Minder alcoholcontroles door tabakscontroles

De controles op de naleving van de leeftijdsgrens voor de alcoholverkoop, zullen dit jaar achterblijven bij het door de VWA geplande aantal. Oorzaak daarvan is het toezicht op de naleving van het rookverbod in de horeca.

De VWA was voornemens om dit jaar tienduizend inspecties naar de naleving van de leeftijdsgrenzen voor drank te laten uitvoeren. Het ziet er naar uit dat dit er slechts zevenduizend zullen worden. De invoering van het rookverbod in de horeca per 1 juli, heeft geleid tot een groot aantal inspecties op dit terrein. De benodigde uitbreiding van het aantal inspecteurs is daarentegen slechts gedeeltelijk gerealiseerd.

Begin 2009 moeten er nog 25 inspecteurs bijkomen. Voor het komende jaar is een verdubbeling van het aantal inspecties naar de leeftijdsgrenzen voor drank voorzien tot twintigduizend inspecties.

Verschijsing G O

Voor het eerstkomende nummer van dit blad is 7 januari gepland als verschijningsdatum. Copij voor dat nummer in verband met de feestdagen graag uiterlijk 11 december bij de redactie.

Contactgroep Utrecht e.o.

De plaatselijke contactgroep Utrecht en omstreken kwam voor het eerst na de zomer weer bijeen op donderdagmiddag 9 oktober ten huize van de secretaris.

Na de uitwisseling van vakantie-ervaringen en informatie over de gezondheidstoestand van aan- en afwezigen, kwamen wij ter zake. Allereerst herdachten wij met enkele woorden het overlijden van Ger Glimmerveen op 3 juli. Door de vakanties was er niemand namens ons naar de plichtigheid geweest. Wel hadden brochuredepothoudster en voorzitter beide een condolancebrief geschreven.

Verder blikten wij terug op de landelijke begunstigersdag van 6 september. Wij vonden de dag zeer geslaagd, vooral het middagprogramma met het verhaal van de ex-verslaafde. Ook de broodmaaltijd kreeg veel lof. De vraag of de datum in september voor herhaling vatbaar was, leidde tot discussie. Zowel in april (de maand van de vroegere Alg.Verg.), als in september hadden sommige aanwezigen vaste verplichtingen. En in mei gaan sommigen al met vakantie. Al met al een lichte voorkeur voor september, vooral vanwege het betere weer. Een dag naar het Spook is ook een dagje uit, en dat vraagt om goed weer.

Onze volgende bijeenkomst is donderdagmiddag 20 november.

Betalingen voor 2009

In het verleden waren er zowel onder de leden als onder de abonnees personen die er de voorkeur aan gaven om vóór 31 december hun bijdrage voor het komende jaar te storten. Dat verlichtte het werk van de penningmeester, resp. bladadministrateur.

Inmiddels hebben zowel de leden als de abonnees de benaming "begunstiger" gekregen doordat de ANGOB een stichting is geworden. Zij betalen nu dus precies hetzelfde bedrag, dat heet "begunstigersbijdrage" en bedraagt 10,- euro (of vrijwillig wat meer) per jaar.

Vooruitbetalen kan nog steeds, en op dezelfde giro waarop u vorig jaar stortte (voorlopig zijn beide twee giro-rekeningen nog in gebruik). Met het maantnummer van de GO ontvangen degenen die nog niet betaald hebben een acceptgiro (ola).

**Nieuwjaarsreceptie zondag 11 jan.
2009 op alcoholvrije camping het
Spook van 13.00 uur tot 16.00 uur.**

Jaarverslag 2007 Stg. Voorkom

Voor Stichting Voorkom was 2007 een jaar van voortgaande groei. Driëntwintig jaar geleden werd Voorkom opgericht voor met name het geven van voorlichting over drugs, en toen nog vooral gericht op het protestants christelijk onderwijs. Inmiddels komt Voorkom op allerlei scholen, en passeerde in 2007 het aantal lessen over alcohol dat over drugs.

De lessen worden in principe gegeven door een combinatie van een voorlichter plus een ex-verslaafde. Zij worden gehouden in de hoogste klassen van de basisschool en de eerste twee klassen van het voortgezet onderwijs. Een klas wordt daartoe twee of drie keer bezocht. Dit werk wordt gedaan door ruim 200 vrijwilligers.

Wanneer wij de jaarverslagen van 2003, 2005 en 2007 naast elkaar leggen, dan zien wij een sterke groei van het aantal lessen: van 2220 lessen in 2003, via 3142 lessen in 2005 naar 3408 lessen in 2007. Het zwaartepunt ligt nog steeds in de provincies Utrecht en Gelderland, maar Zuid-Holland loopt zijn achterstand snel in.

De voorlichting van Voorkom voorziet duidelijk in een grote en toenemende behoefte.

In Duitsland nog vaak alcohol tijdens de zwangerschap

In Duitsland drinkt meer dan de helft van de zwangere vrouwen nog alcohol. Als gevolg daarvan worden jaarlijks 10.000 kinderen geboren die daar aantoonbare schade van ondervinden, 4000 van hen vertonen het foetaal alcoholsyndroom (FAS).

Volgens een onderzoek van het Berlijnse Charité Instituut drinkt 58% van de zwangere vrouwen in Duitsland nog alcohol. Naar eigen zeggen drinken sommigen alleen bij bijzondere gelegenheden af en toe "een enkel glaasje", maar anderen geven aan min of meer regelmatig dat "enkele glaasje" te nuttigen. Gezien het feit dat jaarlijks 4000 babies met een ernstige handicap geboren worden, laten tenminste 4000 zwangere vrouwen het niet bij dat enkele glaasje.

Op 8 september organiseerde het ministerie van volksgezondheid van de Bondsregering "de dag van het door alcohol gehandicapte kind". Daar hield het hoofd van de afdeling alcohol en

Water passeert wijn

Volgens de definitieve cijfers daalde vorig jaar in Nederland de consumptie van alle verpakte dranken, met uitzondering van water en wijn. Als hoofdschuldige wordt aangewezen de slechtere zomer van 2007 in vergelijking met die van 2006. Het bezoek aan terrassen liep drastisch terug, en daarmee de consumptie van bier en frisdrank.

In 2006 stond wijn nog iets voor op verpakt water. De wijnconsumptie bedroeg dat jaar in ons land 21,5 liter per inwoner. De consumptie van bron- en mineraalwater volgde met 21,3 liter per inwoner. In 2007 werden de rollen omgekeerd. De consumptie aan bron- en mineraalwater liep op tot 21,9 liter per inwoner. Die aan wijn nam veel minder toe, namelijk tot 21,6 liter.

Frisdrank vertoonde de sterkste daling, we gingen er ruim tweeëneenhalve liter minder van drinken. Maar dat was altijd nog ruim 95 liter. Ook de consumptie van bier en van sterke drank liep iets terug.

drugs van de regering, Sabine Bätzing een voordracht. Zij verklaarde dat er geen veilige grens bestaat waarbeneden alcohol tijdens de zwangerschap geen kwaad kan. Een constatering die in Duitsland nog altijd niet algemeen aanvaard is.

Bätzing zei verder onder meer dat FAS met 4000 gevallen per jaar, tweemaal zoveel voorkomt als het Down-syndroom. Vier van de vijf kinderen met FAS zijn niet in staat om zelfstandig te leven, en moeten daarom hun leven lang verzorgd worden. Zij vertonen vaak zowel lichamelijke als geestelijke schade.

Volgens Bätzing zouden vrouwen gedurende de zwangerschap zich van elk alcoholgebruik moeten onthouden, omdat de foetus nog niet in staat is alcohol af te breken. De gevaren van alcohol tijdens de zwangerschap, zitten nog onvoldoende in het bewustzijn van artsen, vroedvrouwen en zwangeren. Voorlichting en bijscholing zijn hard nodig.

Bezit alcohol wordt strafbaar beneden de leeftijdsgrens

Overtreding van de leeftijdsgrens voor alcohol, maakt tot nu toe alleen de verstrekker strafbaar. De alcoholbranche heeft er jarenlang voor gepleit om ook de koper strafbaar te stellen. De regering is nu met een beter plan gekomen : er komt een verbod voor jongeren beneden de leeftijdsgrens om alcohol bij zich te hebben in de openbare ruimte.

Volgens de huidige Drank- en Horecawet is de verkoper van alcoholhoudende drank verplicht om zich ervan te vergewissen dat de koper de vereiste leeftijd heeft bereikt. Wanneer de koper een jongere is, dient deze zich te legitimeren. Wanneer de koper onmiskenbaar volwassen is, vervalt de legitimatieplicht. Wie alcoholhoudende drank verstrekt aan een jongere beneden de leeftijdsgrens pleegt een strafbare handeling.

Simpelweg de strafbaarheid uitbreiden tot de koper, zoals de alcoholbranche jarenlang heeft bepleit, stuit op juridische en praktische bezwaren. Juridisch omdat er dan sprake is van een duo-delict, een gezamenlijk plegen van een delict. Daarbij zijn beiden verdachte, en kunnen zich wederzijds beroepen op het zwijgrecht. Praktisch omdat de VWA de medewerking van de te jonge kopers nodig heeft om de illegale verkopers op te sporen.

Verder ligt de verantwoordelijkheid voor wat er gebeurt binnen een horecabedrijf, een slijterij of een supermarkt, bij de betreffende ondernemer. Wanneer die de wet naleeft, en consequent bij jeugdige kopers om legitimatie vraagt, wordt het doel van de wet bereikt. Er vindt dan geen verkoop plaats aan personen beneden de leeftijdsgrens. Strafbbaar stellen van die kopers is dan een overbodige maatregel.

Om de overlast en kleine criminaliteit door drinkende jongeren op straat tegen

te gaan, heeft de minister gekozen voor het strafbaar stellen van "het aanwezig hebben van alcoholhoudende drank" in de openbare ruimte. Daarmee worden in één slag de koop, de consumptie en de doorverkoop aan anderen, strafbaar gesteld voor jongeren beneden de leeftijdsgrens. De formulering "aanwezig hebben" is ruimer dan "bezit". Hiermee wordt bijvoorbeeld op voorhand de smoes ontkracht dat de betreffende drank niet het bezit van de jongere is, maar dat hij de drank alleen maar even naar iemand wegbrengt.

Het is de bedoeling dat het voorstel tot de hierboven omschreven wetswijziging, komend voorjaar bij de Tweede Kamer wordt ingediend. Of de maatregel effect zal sorteren, zal mede afhangen van de intensiteit van de handhaving. In ieder geval zal de maatregel ons inziens meer effect sorteren wanneer de leeftijdsgrens voor alle alcohol op 18 jaar wordt gesteld. Alcoholische overlast, geweldpleging en vandalisme houden niet op na het bereiken van de zestienjarige leeftijd.

Dingeman Korf

Uitspraak Hoge Raad : patiënt mag zelf cannabis telen

Medicinale cannabis valt buiten de opiumwet, net als medicinale morfine. Het kan op doktersrecept verkregen worden in gevallen waar andere geneesmiddelen niet of onvoldoende werken. Het wordt gebruikt tegen verhoogde oogdruk, tegen misselijkheid bij chemotherapie en tegen chronische pijn. Met name patiënten met chronische pijn ten gevolge van multiple sclerose (MS) hebben vaak baat bij het gebruik van cannabis.

Net als morfine, is ook medicinale cannabis omgeven door tal van voorschriften die moeten voorkomen dat het product als drug gebruikt gaat worden. Zo moet het product afkomstig zijn van een professionele kweker. Die kweker moet over een vergunning beschikken en een nauwkeurige administratie bijhouden. Hij mag alleen leveren aan een bedrijf dat vergunning heeft om het product te verwerken, of

aan apotheken. Bewaren in een kluis en nauwkeurig administreren worden daar geëist. De patiënt tenslotte kan het product uitsluitend op doktersrecept verkrijgen.

Nu bestaan er diverse varianten van de cannabisplant. Een lijder aan MS had ontdekt dat de officiële medicinale cannabis bij hem vervelende bijwerkingen vertoonde. Een variant uit de coffeeshop had die bijwerkingen niet. Hij ging thuis die variant uit de coffeeshop telen. Dat mocht niet van justitie. Er kwam een rechtszaak van, de patiënt werd veroordeeld, en ging in hoger beroep. De zaak werd uitgevochten tot in ons hoogste rechtscollege, de Hoge Raad. Die deed afgelopen september uitspraak : een patiënt die door zijn arts cannabis krijgt voorgeschreven, en bij wie de officiële cannabis niet het gewenste effect heeft, mag voor eigen gebruik een andere variant van de cannabisplant thuis telen.

STICHTING ANGOB VOOR
EEN ALCOHOLVRIJE
LEEFSTIJL

Gebitsaantasting door cannabis

Een langlopend onderzoek door een werkgroep van artsen in Nieuw-Zeeland, heeft laten zien dat het regelmatig roken van hasj en marihuana het gebit aantast. In een groep van 903 proefpersonen die cannabis gebruikten, trad in de loop der jaren aanzienlijk vaker parodontose (aantasting van het tandvlees) op dan in een groep van niet-gebruikers. Als gevolg daarvan verloren de gebruikers meer tanden en kiezen dan de niet-gebruikers.

Ook het roken van tabak verhoogt de kans op parodontose, maar in mindere mate dan het roken van cannabis.

Nog twee alcohol-poliklinieken voor jongeren erbij

Begin 2006 startte kinderarts Van der Lely de eerste alcohol-polikliniek voor jongeren in het Reinier de Graaf-ziekenhuis in Delft. Mei 2008 berichtten wij in dit blad dat er in de loop van de zomer een tweede alcoholpoli voor jongeren bij zou komen, en wel in Eindhoven. Wij schreven toen dat er ons inziens ook in Groningen en Twente dergelijke alcoholpoli's zouden moeten komen, gezien de alcoholproblemen in die omstreken onder jongeren. Over geheel Nederland werden vorig jaar 320 kinderen met alcoholvergiftiging naar ziekenhuizen gebracht, waarvan 33 in Delft.

Op 23 oktober jl. verscheen in de kranten het bericht dat er nog twee alcoholpoli's bij zouden komen, respectievelijk verbonden aan het Medisch Centrum Leeuwarden en aan het Westfries Gasthuis in Hoorn. Naast Delft krijgt West-Nederland er dus een tweede bij, en het Noorden van het land wordt nu ook bediend. Alleen de regio Twente-Achterhoek moet zijn comazuipers nog ver weg sturen.

De vier ziekenhuizen gaan nauw samenwerken zowel voor wat betreft de behandeling, als de preventie en de nazorg. De achtergronden van extreem alcoholgebruik door jongeren beneden de 18 jaar zullen in beeld gebracht worden, evenals de gevolgen op langere termijn. Hoe gaat het verder met de sociale en intellectuele ontwikkeling van de kinderen die zich in een coma gezopen hebben ? In het samenwerkingsproject, met voorlopig een duur van anderhalf jaar, zullen kinderartsen, kinderpsychologen en neurologen in teamverband samenwerken.